

Nijmegen

Overdrachtsdossiers

Programma's

Inhoudsopgave

Bereikbaarheid	3
Bestuur en Organisatie.....	8
Cultuur en Cultureel Erfgoed	14
Economie en Toerisme	19
Financiën.....	23
Onderwijs (incl onderwijshuisvesting)	30
Openbare Ruimte	37
Sport.....	42
Veiligheid.....	47
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg.....	52
Werk en inkomen	67
Wonen en Stedelijke ontwikkeling	72

Bereikbaarheid

Inleidend

Het programma bereikbaarheid beschrijft de gemeentelijke activiteiten op het gebied van mobiliteit, parkeren en bereikbaarheid. Onder dit programma valt versnellen van onze mobiliteitstransitie met als doel de stad bereikbaar en leefbaar te houden; het onderhouden van een goede kwaliteit van onze infrastructuur, weginrichting en civiele kunstwerken; en het verder verschonen van mobiliteit door de verschoning van het gemotoriseerd verkeer en het stimuleren van duurzame vervoerswijzen.

Relevante besluitgeschiedenis:

Het Nijmeegse mobiliteitsbeleid is vastgelegd in het ambitiesdocument mobiliteit [Nijmegen Goed op Weg](#) (september 2019). Vanwege de snelle groei van de stad is in de [Agenda Versnelling Mobiliteitstransitie](#) (maart 2023) vastgesteld dat we de al voorgestelde maatregelen sneller uit gaan voeren. Dit is uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma [Beter op Weg](#) (oktober 2023). In dit uitvoeringsprogramma is vastgelegd dat we werken aan vier actielijnen:

- Een bereikbare stad via alle modaliteiten;
- Meer ruimte voor actieve mobiliteit en andere ruimtelijke opgaven;
- Meer en betere alternatieven voor de eigen auto;
- 'Nieuw Nijmegen' en de bestaande stad meer in balans.

Als onderdeel van deze activiteiten hebben we op verschillende onderwerpen in de afgelopen jaren beleid vastgesteld. Een overzicht hiervan:

- Openbaar vervoer: in februari 2026 heeft de gemeenteraad de [OV Visie](#) vastgesteld. In juli 2026 gaat de nieuwe OV-concessie van start, waarin het busvervoer zero-emissie zal worden uitgevoerd en er meer bussen zullen gaan rijden (meer lijnen en frequentere bediening).
- Parkeren: in november 2020 is de parkeernota [Parkeren in Nijmegen 2020-2030](#) vastgesteld. In 2024 zijn in lijn met deze parkeernota nieuwe [Spelregels Invoering Betaald Parkeren](#) vastgelegd. Daarnaast worden jaarlijks de [Beleidsregels Parkeren](#) bijgesteld door het college waarin onder andere parkeernormen bij nieuwbouwontwikkelingen worden vastgelegd. Daarnaast is op verzoek van de raad bij de invoering van betaald parkeren in Brakkenstein per 1 december 2025 een pilot gestart met een [gereduceerd parkeertarief voor het eerste uur](#).
- Parkeren op afstand: een belangrijk onderdeel van de bereikbaarheid van de stad is het parkeren op afstand, waarvan de ontwikkeling van P+R terreinen in Nijmegen een belangrijk onderdeel is. Op 16 december 2025 heeft het college een [stand van zaken over parkeren op afstand](#) aan de raad toegezonden. In de zomer van 2026 wordt P+R West (150 parkeerplaatsen) verbeterd met meer OV, deelfietsen en een P+R combiticket. Ook wordt gestart met de planvorming voor een uitbreiding van P+R West naar ca. 400 parkeerplaatsen. Het Rijk heeft hiervoor P+R West € 8 miljoen aan subsidie gereserveerd (nog wel aan te vragen).
- Verkeersveiligheid: in januari 2021 heeft het college de [hoofdlijnen van de uitvoeringsagenda verkeersveiligheid](#) aan de raad toegezonden. Het bijbehorende uitvoeringsprogramma had een looptijd 2021-2025. Daarom zal het college in 2026 een

nieuwe risicoanalyse verkeersveiligheid en een nieuw uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid opstellen.

- Voetgangers: In september 2025 heeft het college de [Uitvoeringsagenda Lopen](#) vastgesteld. Hiermee heeft het college focus en prioritering aangebracht hoe het lopen wil stimuleren en hoe zij de financiële middelen wil verdelen om lopen te stimuleren, voor de komende twee jaar.
- Fiets: De afgelopen jaren is gewerkt met een [Programmering Fiets 2021-2025](#) waarbij qua infrastructuur knelpunten en ‘missing links’ in het stedelijk netwerk zijn verbeterd. In de komende periode zal worden gewerkt aan een uitvoeringsagenda fietsparkeren. Verder is in regionaal verband een [Samenwerkingsovereenkomst Veluwe Waalpad](#) vastgesteld. Hiermee wordt gewerkt aan het verbeteren van de fietsroutes tussen Nijmegen, Elst en Arnhem.
- Infrastructuur: we werken constant aan het onderhoud van ons wegennet. Daarnaast hebben we in de [Netwerkvisie: 30km/u als norm](#) ervoor gekozen om in drie fasen op een groot aantal wegen de maximum snelheid te verlagen naar 30 km/u. Deze omzetting zal medio 2026 plaatsvinden op ongeveer 60 wegen. Bij het debat over de netwerkvisie heeft de raad ook een amendement aangenomen waarin zij oproept een integrale en onderbouwde visie op te stellen aangaande mogelijke versmallingen naar 2 x 1 rijstrook op wegen die nu meer dan één rijstrook per richting hebben. Dit is bij de behandeling van de OV-visie in februari 2026 met een amendement verder gespecificeerd. In Q3 2026 verwachten we een uitwerking van het amendement terug te kunnen koppelen aan de raad in de vorm van een impactanalyse van mogelijke versmallingen van wegen.
- Deelmobiliteit: in 2024 is door het college de [Aanpak Deelmobiliteit 2024-2028](#) vastgesteld. Hierin is vastgelegd dat we op vier thema’s inzetten om het aanbod van deelmobiliteit in Nijmegen te verbeteren: meer regie op het aanbod van deelmobiliteit bij gebiedsontwikkeling; meer mogelijkheden voor bewoners om gezamenlijk deelmobiliteit te organiseren; inzet op hubs voor het aanbod van deelmobiliteit om verrommeling te voorkomen; en inzet op een regionaal netwerk van deelfietsen.
- Mobiliteitsongelijkheid: in mei 2025 is de [verkenning mobiliteitsongelijkheid](#) aan de raad toegezonden met bijbehorende [raadsinformatiebrief](#). Hierin wordt beschreven op welke manier inwoners van Nijmegen op dit moment te maken hebben met mobiliteitsongelijkheid. Deze verkenning vormt de basis voor verdere uitwerking van beleid om mobiliteitsongelijkheid in Nijmegen tegen te gaan.
- Zero-emissiezone/milieuzone: in 2025 zijn zowel de Zero-emissiezone stadslogistiek als de Milieuzone brom/snorfietsen ingevoerd. Hiermee is de toegang tot drie zones in onze stad (Binnenstad, Hof van Holland en Campus Heijendaal) voor de meest vervuilende logistieke voertuigen en brom/snorfietsen verboden.
- Logistiek: het [Knooppuntplan Nijmegen 2024](#) is in november 2024 vastgesteld. Op basis van dit plan wordt gewerkt aan het verbeteren van de Nijmeegse positie op de TEN-T Goederenvervoercorridor op de weg, het spoor en het water.
- Laadinfra: De [agenda laadinfrastructuur](#) is in maart 2025 vastgesteld. Met de agenda nemen we regie en sturing als gemeente op laadoplossingen. De bestaande [plaatsingsleidraad](#) zal op basis van deze agenda worden aangepast.

Huidige Keuzes en Uitvoering

Over de voortgang van de versnelling mobiliteitstransitie wordt de raad jaarlijks geïnformeerd. Hierbij geldt dat resultaten niet altijd direct zichtbaar zijn. De uitvoering van sommige maatregelen gaat niet over één nacht ijs, waardoor ook de effecten hiervan pas over meerdere jaren zichtbaar zullen zijn. Een belangrijk voorbeeld hiervan is het parkeren op afstand. Het realiseren van nieuwe/betere P+R locaties aan de randen van de stad kost veel tijd, en na realisatie zal het vaak ook enige tijd duren voordat deze optimaal functioneren. Dit betekent ook dat de reductie van autoverkeer in de stad als gevolg van deze P+R's pas na enkele jaren zichtbaar zal zijn in monitoring.

De gestelde ambities in de versnelling mobiliteitstransitie zijn ambitieus. Zo is de doelstelling om ondanks de verdere groei van de stad de hoeveelheid autoverkeer in de stad (afgezien van de S100) met 10% te laten afnemen. Dit gaat in tegen landelijke trends en vraagt dus om stevige maatregelen. Tegelijkertijd is het inzetten op deze ambitie noodzakelijk om andere doelen op het gebied van bijvoorbeeld woningbouw, groen en klimaatadaptatie mogelijk te maken.

Risico's in de uitvoering hebben veelal te maken met draagvlak. Omdat de mobiliteitstransitie ook vraagt om gedragsverandering van bewoners en bezoekers van onze stad, kan deze transitie in sommige gevallen veel weerstand oproepen. Dit is bijvoorbeeld zichtbaar op het dossier parkeren, waar het weghalen van straatparkeren in de binnenstad tot veel protest heeft geleid, evenals de invoering van betaald parkeren in Brakkenstein. Een ander risico zit in de financiële kant van de mobiliteitstransitie. Op dit moment zorgt het autoparkeren voor inkomsten. Als de mobiliteitstransitie succesvol is, zorgt dit voor minder parkeren en dus ook minder parkeerinkomsten. Tegelijkertijd vragen de alternatieven voor de auto in sommige gevallen juist om extra investeringen, bijvoorbeeld op het gebied van OV of deelmobiliteit. Dit kan dus leiden tot minder inkomsten en hogere kosten, met een netto financieel nadeel. Dit speelt ook bij de realisatie van het parkeren op afstand. De parkeerkosten bij een P+R worden laag gehouden, om zo het parkeren buiten de stad aantrekkelijk te maken. Tegelijkertijd komen hier wel kosten bij kijken, zowel in het onderhoud van de P+R als in de verbindingen naar de stad met het OV of deelmobiliteit. Op lange termijn kan dit voor financiële nadelen zorgen. Tegelijkertijd zijn deze investeringen noodzakelijk om de gestelde ambities op het gebied van mobiliteit, maar ook woningbouw, groen en klimaat adaptatie, te behalen.

Context en beïnvloedbaarheid

Binnen het programma bereikbaarheid is er in de basis op veel onderwerpen sprake van grote beïnvloedbaarheid. Hoewel er wettelijke taken zijn voor het bereikbaar houden van de stad, is de wijze waarop hieraan invulling wordt gegeven in grote mate beïnvloedbaar. Ondanks dat er bestaande afspraken zijn met verschillende partijen op het gebied van bereikbaarheid is er toch nog veel ruimte voor politieke keuzes op het gebied van mobiliteit en bereikbaarheid. Het waarborgen van de bereikbaarheid van de stad kan op verschillende manieren worden ingevuld. Hierbij moet wel worden benadrukt dat deze keuzes ook ruimtelijke gevolgen hebben. De versnelling van de mobiliteitstransitie is in belangrijke mate ingestoken vanuit het belang van ruimte-efficiëntie. Een andere beleidslijn waarbij bijvoorbeeld meer ruimte gegeven wordt aan de auto heeft directe gevolgen voor de mogelijkheden om ambities op het gebied van woningbouw, groen en klimaatadaptatie te behalen.

Daarnaast zijn er op verschillende onderwerpen afspraken met externe partners die een volledig koerswijziging ingewikkeld maken. Zo heeft de busvervoerder Transdev bij de

nieuwe OV concessie aangegeven dat het Nijmeegse mobiliteitsbeleid reden is om meer bussen in de stad te laten rijden, hebben we met de Groene Metropoolregio afspraken gemaakt in het programma Slim en Schoon Onderweg, en hebben we in het kader van de Woondeal in verschillende projecten afspraken gemaakt met het Rijk over het verminderen van autogebruik en investering voor dit doeleinde. Zo is ook in de MER voor de ontwikkeling van Winkelsteeg gerekend met lage verkeersgeneratie op basis van een sterke inzet op voetganger, fiets, OV en deelmobiliteit in deze ontwikkeling.

In de komende vier jaar verwachten wij op een aantal onderwerpen grote stappen te zetten. Een kort overzicht van thema's waarop veel veranderingen te verwachten zijn:

- SUMP: op basis van Europese regelgeving is de verplichting vastgelegd om voor eind 2027 een Sustainable Urban Mobility Plan (SUMP) op te stellen. Hierbij moet worden samengewerkt met de Groene Metropoolregio en gemeente Arnhem, aangezien voor de SUMP rekening moet worden gehouden met een functioneel stedelijk gebied wat verder reikt dan onze gemeentegrens. In de praktijk kan een nieuw SUMP een herijking van ons bestaande ambitiedocument Mobiliteit Nijmegen Goed op Weg betekenen.
- GOW 30: medio 2026 zal op zo'n 60 wegen de maximumsnelheid verlaagd worden van 50 naar 30 km/u. De effecten hiervan zullen we monitoren, waarbij we ook zullen kijken waar eventueel extra infrastructurele aanpassingen nodig zullen zijn. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de door de raad vastgestelde netwerkvisie.
- 2x1 wegen: in de komende vier jaar zullen keuzes moeten worden gemaakt hoe we omgaan met de bestaande 2x1 wegen in de stad. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden over hoeveel prioriteit we geven aan OV, fiets en voetganger en in hoeverre dit ook betekent dat ruimte voor de auto wordt beperkt.
- Parkeren op afstand: op dit moment wordt de P+R Noord verbeterd en ook de P+R West zal in 2026 worden aangepakt. Tegelijkertijd liggen er plannen voor een verdere upgrade van de P+R West en zoeken we naar locaties om ook in het zuiden en oosten van de stad een P+R terrein te realiseren. Voor de uitbreiding van de P+R West is ook een subsidie beschikbaar vanuit het Rijk in het kader van de woningbouwopgave.
- Parkeerbeleid: de ervaringen met de in 2024 vastgestelde spelregels invoering betaald parkeren geven aanleiding een aantal aanpassingen te doen. Op basis van een [evaluatie](#) die dit voorjaar aan de raad is toegezonden verwachten we enkele voorstellen voor aanpassing van de spelregels aan het college voor te leggen. Er zal ook een keuze moeten worden gemaakt over het al dan niet voortzetten en uitbreiden van de pilot gereduceerd parkeertarief in het eerste uur. Daarnaast verwachten we op basis van de spelregels weer in een aantal gebieden betaald parkeren in te voeren. Ook de beleidsregels parkeren met daarin de parkeernormering zal jaarlijks geüpdatete worden.
- Openbaar Vervoer: op basis van de [OV Visie](#) die in februari 2026 door de raad is vastgesteld zal een uitvoeringsagenda worden opgesteld waarmee invulling kan worden gegeven aan de vastgestelde beleidskaders. Onderdeel hiervan is naast de inzet op busvervoer ook de lobby voor het verbeteren van de aansluiting van Nijmegen op het spoornetwerk.
- Fiets: we zijn aan het inventariseren welke opgaven er liggen om de fiets in Nijmegen verder te stimuleren. Daarbij zal voor het fietsparkeren in de binnenstad en daarbuiten een uitvoeringsagenda worden opgesteld.

- Deelmobiliteit: in de komende vier jaar zullen keuzes gemaakt moeten worden over de rol die de gemeente wil spelen in het faciliteren van deelmobiliteit, met name bij grote gebiedsontwikkelingen. Hiervoor worden voorstellen uitgewerkt onder de noemer van Bureau Mobiliteitsbeheer.
- Waalbrug: In 2016 is Rijkswaterstaat een project gestart voor renovatie van de Waalbrug (de brug is eigendom van Rijkswaterstaat en een rijksmonument). In een bestuursovereenkomst uit 2016 zijn afspraken gemaakt over een aantal Nijmeegse wensen (1. Een dubbel fietspad. 2. Restauratie en verbetering van de brug). Ook is daarin vastgelegd dat de gemeente Nijmegen zou betalen voor deze Nijmeegse wensen. Vanwege de ontdekking van chroom 6 in de verf is punt 2 (restauratie en verbetering) uitgesteld tot 2030. Het fietspad is wel gerealiseerd. Als Rijkswaterstaat de uitvoering weer gaat oppakken zal de gemeente Nijmegen nog het toegezegde bedrag van €5 miljoen beschikbaar moeten stellen voor de resterende uitvoering van het Nijmeegse deel. Dit zal het college doen in de stadsbegroting.

Bestuur en Organisatie

Inleiding

Het programma Bestuur en Organisatie omvat de volgende organisatieonderdelen:

1. Juridische Zaken, communicatie en Bestuursondersteuning: externe en interne communicatie, team online, woordvoering, bestuur- en organisatieondersteuning, ontwikkelkracht, strategische advisering, onderzoek en statistiek, public affairs.
2. Personeel, Informatie & Facilitair: Personeel en organisatie, Personeel en organisatie Service, Informatie en automatisering, facilitaire zaken, bureau documentaire informatievoorziening, het regionaal archief Nijmegen en Geo- en basisinformatie.
3. Publiekszaken: Burgerzaken (incl. internationale dienstverlening), Klant Contact Centrum, adresonderzoek, verkiezingen en beleid rondom gemeentebrede dienstverlening (themadossier).

Hieronder zijn uit het programma de onderwerpen uitgelicht.

1. Communicatie, JZ en bestuursondersteuning

De afgelopen jaren hebben college en raad onder de noemer 'Frappier toujours' samengewerkt aan het verbeteren van het samenspel tussen college en raad. Dit deden we naar aanleiding van een rekenkameronderzoek.

Vanuit communicatie werken we op basis van de communicatievisie, streven we naar begrijpelijke, toegankelijke en inclusieve communicatie, zorgen we voor goede contacten met de pers, inzet van sociale media en betrouwbare bestuurlijke en dienstverleningscommunicatie.

Aandachtspunten/risico's: er is meer wantrouwen richting overheid, waardoor communicatie extra zorgvuldig en transparant moet zijn. We zijn steeds meer afhankelijk van grote commerciële platforms voor bereik en zichtbaarheid, maar daar zien we ook polarisatie en verharding van het onlinedebat, waardoor nuance lastiger landt. Er is een risico op misbruik van sociale platforms voor beïnvloeding of desinformatie. Kwetsbare groepen zijn daarnaast moeilijk bereiken door taal- en digitale drempels en snelle technologische ontwikkelingen die om duidelijke uitleg en transparantie vragen.

Relevante besluitgeschiedenis

- [Frappier toujours](#): De rekenkamer heeft een beschouwing gemaakt van 20 jaar rekenkameronderzoek (frappier toujours). Op basis daarvan zijn veel zaken aangepast in onze organisatie.
- [Communicatie](#): De communicatievisie 2021 is de basis voor één gemeentelijke stijl met begrijpelijke taal (B1), duidelijke uitleg en een mensgerichte toon.
- Het [Rekenkameronderzoek](#) "Samen de vrijblijvendheid voorbij!" (2025) doet aanbevelingen over informatiepositie van de raad, transparantie en bestuurlijke afspraken. [Plan van aanpak](#) (2025) door de raad vastgesteld; uitvoering loopt tot en met 2027. Meer informatie hierover staat in het themadossier 'dienstverlening'.

Huidige keuzes en uitvoering

Sinds 2025 werken we in de geest van 'Frappier Tourjours'. Dit houdt in dat we werken met een productencatalogus, waarin staat hoe het college samenwerkt met de raad: iets is óf kaderstellend, óf uitvoerend óf evaluatief en we willen de kaderstellende rol van de raad versterken. Daarnaast laten we de beleidscyclus sterker aansluiten op de P&C-cyclus. Dit doen we door te werken met startnotities, onze begroting transparanter te maken en bij kaderstellende visies scenario's voor te leggen.

Op het gebied van communicatie kiezen we voor één herkenbaar communicatieprofiel voor de gemeente; begrijpelijke taal (B1) als norm in publiekscommunicatie. We hebben centrale regie op corporate communicatie, persbeleid en crisiscommunicatie.

Context en beïnvloedbaarheid

De wijze waarop besluiten worden voorgelegd heeft een hoge mate van beïnvloedbaarheid. Op gebied van communicatie kan de raad conform de visie op dienstverlening sturen op de communicatie richting inwoners, de afspraken over informatievoorziening aan de raad, prioriteiten en middelen voor communicatie, inclusief duiding en begrijpelijkheid. Openbaarheid, toegankelijkheid en begrijpelijke informatievoorziening zijn wettelijke verplichtingen. De Raad borgt de principes; de uitvoering ligt bij organisatie en college. De gemeente heeft vrijheid in hoe zij communiceert (toon, stijl, uitleg), niet in óf zij communiceert. De raad kan prioriteiten bepalen op het gebied van vertrouwen, transparantie, begrijpelijkheid en inclusie.

De komende vier jaar...

- Frappier toujours: de komende jaren zullen we de stappen die zijn genomen in het kader van frappier toujours blijven monitoren.
- Communicatievisie 2026–2030: Er komt een nieuwe communicatievisie. Deze visie wordt door het college vastgesteld en ter informatie aan de raad aangeboden.
- In de visie op digitaal samenwerken staan we ook stil bij ethische en transparantie-kaders voor digitale communicatie. Meer informatie hierover staat in het themadossier.

2. Personeel, Informatie & Facilitair

De gemeente wil een aantrekkelijke en toekomstbestendige werkgever zijn. Hiertoe heeft de raad ook opgeroepen in een [motie](#), tijdens de bespreking van het koersdocument in 2024. Daar zetten we via onze organisatieontwikkeling en visie op HR op in.

Op gebied van informatie werken we samen met de regiogemeenten (Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook & Middelaar en Wijchen). De regionale i-agenda vormt de basis van onze inzet in de regio. Daarbij werken we aan het thema iVeiligheid. Dit gaat over het veilig werken met informatie binnen gemeente Nijmegen. Dit uit zich in het informatiebeveiligingsbeleid en de implementatie daarvan in de organisatie.

Het afgelopen jaar hebben we onderzoek gedaan naar onze strategische huisvesting. We verkennen komende periode hoe we als gemeente onze huisvesting moeten vormgeven. Hierbij worden duurzaamheid, ontwikkeling van de organisatie en uitstraling en algehele kwaliteit van de huisvesting als belangrijkste uitgangspunten meegenomen, maar wordt ook gekeken naar de financiële effecten, de eenheid van organisatie, relatie bestuur - medewerkers, bereikbaarheid en effecten voor de stad. Het onderzoek heeft geleid tot een beschrijving van de gewenste manier van werken, de vertaling naar uitgangspunten voor huisvesting en vier mogelijke scenario's.

Relevante besluitgeschiedenis

- In de visie op HR uit 2025 zijn de belangrijkste ontwikkelingen, P&O thema's en doelstellingen voor de periode tot 2030 opgenomen. Hierin is de focus bepaald in de P&O-thema's voor de komende jaren.
- Er is de afgelopen jaren een nieuwe governance ontwikkeld voor de regionale i-samenwerking, die in december 2025 door de zeven colleges is vastgesteld.
- In 2022 werd het Rekenkamerrapport '[Weten wat je moet weten](#)' gepresenteerd. Eén van de bevindingen was, dat de gemeente tekortschoot op het gebied van privacybescherming en informatiebeveiliging. Jaarlijks wordt [een brief naar de raad](#) gestuurd met betrekking tot de resultaten van de verantwoording die de gemeente aflegt over haar informatiebeveiliging via de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) systematiek.
- Het honoreren van een claim in de begroting om in de loop van 4 jaar naar verwachting onze informatiebeveiliging verder op orde te brengen (volwassenheidsniveau 3).
- Strategisch privacy- en informatiebeveiligingsbeleid, dat in 2023 door de raad is vastgesteld. Nieuw Informatie- beveiligingsbeleid, vaststelling door college op 16 december 2025.

Huidige keuzes en uitvoering

- Op gebied van HR werken we de komende jaren aan 1. Leren en ontwikkelen; 2. Duurzame inzetbaarheid; 3. Aantrekken en bewegen; 4. Leiderschap; 5. Diversiteit en Inclusie; 6. Een Veilige en gezonde werkomgeving; 7. HR analytics.
- De onderwerpen uit de regionale i-agenda worden thema voor thema uitgewerkt en vastgesteld door de zeven colleges. De raad wordt via [raadsbrieven](#) op de hoogte gehouden en kan sturen via de [kaderbrief](#) MGR Rijk van Nijmegen en de begroting MGR. Eventuele financiële implicaties worden via de P&C cyclus aan uw raad voorgelegd.
- We zorgen voor halfjaarlijkse updates op basis van de vastgestelde KPI's, waarmee de raad beter in staat wordt gesteld om te sturen. Zie de [Raadsinformatiebrief Voortgang](#) op informatiebeveiliging en privacy 2x per jaar (oktober en maart) op basis van indicatoren afgestemd met de raad.
- We werken aan een huisvestingsplan dat zich concentreert op de twee dienstgebouwen in het centrum; het Stadhuis en de Mariënbeurs (inclusief Poortgebouw en RAN).
- Door de gebiedsontwikkeling in Winkelsteeg met woningen rondom het NDW-gebouw en de bouw van een parkeergarage zal voor de gemeentewerf en de kantoorplekken een nieuwe locatie worden gezocht. Team Buitensport is inmiddels gehuisvest op een tijdelijke locatie aan de Wijchensweg. En voor de buitenopslag van de gemeentewerf zal tijdelijke een locatie in de winkelsteeg, het kantoorpersoneel blijft in het huidige gebouw. Er is een potentiële locatie gevonden waar nieuwbouw voor beide onderdelen kan worden gerealiseerd, eventueel met een uitbreiding. In Q1 2026 verwachten we een definitief concept PVE eisen te hebben en massa studie voor de huisvesting op de nieuwe locatie. Dit moet leiden tot de planologische procedure en de investeringsonderzoeken voor de nieuwe locatie.

Context en beïnvloedbaarheid

- Overheden krijgen met steeds strengere Europese en landelijke regelgeving te maken op het gebied van informatiebeveiliging. Hier moeten we aan voldoen.
- In de uitwerking van de regionale i-samenwerking erkent de regio dat de opgaves/ambities van Nijmegen een ander tempo/inhoud vragen dan bij de andere zes gemeenten. Deze gaan eerst hun eigen en gezamenlijke i-domein versterken en de achterstand inlopen qua investeringen. Nijmegen kan daarnaast verder ontwikkelen, passend bij onze ambities en landelijke ontwikkelingen.

De komende vier jaar...

- We hebben hoge ambities op gebied van onze digitale weerbaarheid, informatievoorziening en veiligheid. Een groot deel van deze ambities krijgt vorm in onze visie op digitale transformatie. Meer informatie hierover vindt uw raad in de dossiers over deze onderwerpen.
- Nijmegen ontwikkelt samen met een externe partij een nieuw dataplatform. Dit platform voldoet aan de soevereiniteitsvereisten, zoals de [Raad](#) in 2025 heeft gevraagd. Het nieuwe dataplatform wordt in 2026 geïmplementeerd en is zodanig ontworpen dat de regiogemeenten kunnen aansluiten. Het platform is essentieel voor datagedreven en informatiegestuurd werken: het ondersteunt beleidsontwikkeling, evaluatie en monitoring van gemeentelijke opgaven door betere data-analyses. De raad wordt hier jaarlijks over geïnformeerd in de P&C en beleidscyclus en over beschikbare data voor kaderstelling en evaluatie.
- We monitoren regionaal de nieuwe vereisten op gebied van informatiebeveiliging. Voor 2026 staan o.a. Cbw (Cyberbeveiligingswet) en invoering van de ID-wallet (digitale identiteit) op de agenda.
- De scenario's voor onze huisvesting worden verder uitgewerkt tot een advies voor de komende bestuursperiode. In het tweede kwartaal van 2026 zal een koers worden bepaald voor strategische huisvesting met een keuze voor een scenario en een opdracht voor het opstellen van een programma van eisen. Afhankelijk van het gekozen scenario volgen er dan naar verwachting in 2027 aanvragen voor een voorbereidingskrediet en een definitief krediet voor respectievelijk ontwerp- en uitvoeringsfase.

3. Publiekszaken

Toenemende internationalisering, meer wettelijke vereisten en digitalisering vragen steeds meer (kennis) van medewerkers Burgerzaken. De afgelopen jaren is er daarom hard gewerkt aan een opleidingsprogramma. Om kwaliteit te borgen loopt dit opleidingsprogramma structureel door.

Als grootste stad in de regio dragen wij waar mogelijk bij aan een verrijking van dienstverlening. Wij vervullen een belangrijke regionale en landelijke rol middels een Registratie Niet-Ingezetenen (RNI)-loket, een IND-loket, een DigiD-balie, de status grensgemeente en een informatiepunt voor arbeidsmigranten.

Ook organiseren we verkiezingen en referenda. Hiervoor wordt budget vrijgemaakt uit het gemeentefonds.

Tot slot, is er recent een nieuwe Visie op dienstverlening vastgesteld. Meer informatie over deze visie vindt de raad in het losse themadossier over dit onderwerp.

Relevante besluitgeschiedenis

- In mei 2024 is de gemeenteraad van Nijmegen geïnformeerd over de [uitbreiding van dienstverlening](#) met status grensgemeente en DigiD-balie.
- In augustus 2024 is de gemeenteraad geïnformeerd over [arbeidsmigratie](#) in Nijmegen. Op pagina 6 en 7 wordt hierin het informatiepunt voor arbeidsmigranten toegelicht.
- Jaarlijks komt het onderwerp verkiezingen en referenda terug in de teksten van de Stadsbegroting onder het programma Bestuur en Organisatie, onder het doel De Nijmegenaar kan gebruik maken van diens (democratische) rechten. De gemeenteraad heeft op 10 september 2025 besloten dat Nijmegen tijdens de Gemeenteraadsverkiezingen 2026 deelneemt aan het experiment nieuw stembiljet. Dit houdt in dat de stembiljetten het formaat A3 krijgen en de kiezer zowel een partij als een kandidaat kiest. Het Ministerie van BZK vergoedt de meerkosten als gevolg van het experiment.

Context en beïnvloedbaarheid

- Door internationalisering komt er meer nadruk te liggen op de poortwachtersrol. Dit betekent dat medewerkers kennis moeten hebben van internationale wetten en regels. Met onze basisregistraties leveren we het fundament van maatschappelijke deelname. Fouten kunnen grote impact hebben op het leven van mensen, en anderzijds is alertheid op fraude en ondermijning (steeds meer) nodig. Daarnaast stellen toenemende digitalisering en extra wettelijke vereisten andere eisen aan medewerkers.
- De werkzaamheden die Burgerzaken uitvoert betreffen grotendeels wettelijke taken. Zowel de Wet BRP, de Paspoortwet, de Rijkswet op het Nederlandschap, als het Burgerlijk Wetboek liggen hieraan ten grondslag. Jaarlijks worden wij door de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) gecontroleerd middels een zelfevaluatie Basisregistratie Personen (BRP), RNI en reisdocumenten.
- Vanwege onder andere toenemende, landelijke drukte bij de verschillende diensten hebben wij als gemeente Nijmegen op verschillende momenten besloten om bepaalde dienstverlening te gaan verlenen, via: een RNI-loket, een IND-loket, een DigiD-balie, de status grensgemeente en een informatiepunt voor arbeidsmigranten. Alle genoemde onderdelen betreffen geen wettelijke verplichtingen voor ons als gemeente. Er liggen hier echter wel afspraken met andere overheidsorganisaties onder.
  - Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SWZ) heeft als doel landelijk dekkende informatievoorziening, hulp en dienstverlening aan (EU)-arbeidsmigranten. Hier wordt aan gewerkt door realisatie van fysieke, mobiele en digitale informatiepunten in elke arbeidsmarktregio.
- De gemeente heeft de wettelijke taak om de verkiezingen te organiseren. De Kieswet en aanpalende wetgeving is leidend voor de organisatie van de verkiezingen. Er is geen beleidsvrijheid voor de technische uitvoering. De gemeente is wel aan zet om de verkiezingen zo optimaal mogelijk te organiseren. De Kieswet schrijft dwingend een aantal deadlines voor zoals het bezorgen van de stempassen. De bezorging wordt uitgevoerd door Cycloon met PostNL als onderaannemer. De aanpassing in de wetgeving over de postbezorging staat op

gespannen voet met de deadlines in de Kieswet. Garanties over de bezorging van de stempassen zullen mogelijk leiden tot meerkosten.

Huidige keuzes en uitvoering

De focus van het opleidingsprogramma ligt nu op continuering van de kwaliteit. Belangrijk om op te merken dat er wordt gewerkt aan verplichting van erkende opleidingen Burgerzaken. Dit maakt het opleidingsprogramma niet alleen inhoudelijk, maar ook juridisch cruciaal. Verder vindt er door de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) continu monitoring plaats op onze prestaties.

Daarbij realiseren we in 2026 in samenwerking met het Ministerie van SZW een informatiepunt voor arbeidsmigranten, ook wel; een WIN-punt. Het is belangrijk dat zij worden voorzien van goede informatie over wonen, werken en leven in Nederland.

Voor de verkiezingen kiest Nijmegen voor een ruim aantal stembureaus, zodat de kiezer in principe dicht bij huis kan stemmen. Nijmegen houdt zich aan de eisen voor toegankelijk stembureaus voor mensen met een fysieke beperking. Daarnaast ontwikkelt Nijmegen een zo optimaal toegankelijk stembureau voor kiezers met andere beperkingen. We werken op de verkiezingsdag in twee shifts om de belastbaarheid van stembureauleden te verdelen. Daarnaast kiezen we voor Centrale stemopneming: op de verkiezingsdag wordt er alleen op partijniveau geteld en de dag erna op partij- en kandidaatsniveau. Deze werkwijze verhoogt de kwaliteit van de uitslag. Tijdens de Gemeenteraadsverkiezingen 2026 werken we weer mee aan de pilot met het nieuwe stembiljet. De kosten van de verkiezingen zijn gestegen als gevolg van nieuwe regelgeving. De werving van vrijwilligers blijft een aandachtspunt.

De komende vier jaar...

Op de meeste thema's van publiekszaken verwachten we de komende jaren enkele ontwikkelingen. Op het thema reisdocumenten:

- Van 2024 t/m 2028 kennen we een piek in de aanvragen van reisdocumenten (de zogenoemde paspoortpiek). Het gaat om gemiddeld 5 keer zoveel aanvragen van paspoorten en identiteitskaarten. Dit zorgt voor een grote toename van vraag naar dienstverlening.

Op het thema verkiezingen speelt:

- Als het budget uit het gemeentefonds voor de verkiezingen niet wordt verhoogd, is er hoogstwaarschijnlijk extra budget nodig.
- Zolang het nieuwe stembiljet een experiment is, neemt de gemeenteraad een besluit over deelname aan het experiment. De ervaringen van de komende verkiezing zijn belangrijk voor de besluitvorming.

Cultuur en Cultureel Erfgoed

Inleidend

Het programma Cultuur en Cultureel erfgoed is een programma waarin de ambities op het gebied van cultureel en erfgoed worden uitgevoerd.

We werken voor cultuur en cultureel erfgoed aan twee ambities:

- We zijn een aantrekkelijke stad met een bereikbaar en hoogwaardig cultureel aanbod en hebben een cultureel klimaat gericht op vernieuwing en innovatie
- We benutten ons unieke erfgoed om de aantrekkelijkheid van onze stad voor (nieuwe) bewoners, bedrijven en bezoekers te vergroten en hen nog sterker te verbinden aan de stad

Uitgebreide beschrijving is te vinden in de [stadsbegroting](#).

Relevante besluitgeschiedenis

- [Cultuurvisie Groei](#). Vastgesteld in 2019 en het huidige beleidskader voor Cultuur. Er zijn 3 programmalijnen: 'Voor en door iedereen', 'Cultuur inzetten voor aantrekkelijke stad' en 'Meer experiment en innovatie'. Op basis van de cultuurvisie is er een subsidiehuis waarlangs de subsidies verdeeld worden.
- [Nachtvisie Nijmegen](#). Beleidskader over nachtcultuur, waarin we het belang van de nachtcultuur erkennen en inzetten op ondersteunen en versterken van nachtcultuur. Vastgesteld door de raad in januari 2025.
- [Broedplaatsenbeleid 'Ruimte voor makers'](#). Met dit beleid hebben we 3 doelstellingen; 1. Het creëren van meer passende ruimte voor actieve creatieve makers. 2. Het stimuleren van creatieve en culturele broedplaatsen om een betere uitwisseling en interactie tussen individuele kunstenaars en makers te bevorderen. 3. Broedplaatsen een plek te geven in gebiedsontwikkelingen.
- [Nijmegen Culturele Hoofdstad 2033](#): Ieder jaar mogen 2 of 3 landen een Europese Culturele Hoofdstad leveren. In 2033 zijn Nederland en Italië aan de beurt. Nijmegen denkt een goede kans te maken op deze titel en is bezig met het voorbereiden van de kandidatuur. De eerste stap is de kandidaatstelling in 2026. Daarna wordt op basis van een bidbook in 2028 besloten welke stad in Nederland zich culturele hoofdstad mag noemen in 2033. De gemeenteraad heeft op 8 oktober 2025 unaniem besloten dit traject aan te gaan.
- [Kunst in de openbare Ruimte](#): De uitvoeringsagenda Kunst in de Openbare Ruimte geldt voor de periode 2025-2028.
- [Erfgoedstrategie \(2020\)](#): De Erfgoedstrategie bepaalt de koers voor het erfgoedbeleid. De Erfgoedstrategie is de basis voor het Beschermingsprogramma voor het aanwijzen van nieuwe monumenten, voor het Uitvoeringsprogramma Verduurzamen Monumenten, voor publieksbereikbeleid Verleden Beleefd (zie hieronder) en het Masterplan Romeinen (zie hieronder). Met diverse raadsinformatiebrieven heeft het college de raad geïnformeerd hoe zij uitvoering geeft aan de Erfgoedstrategie. Voor 2025 en 2026 is voor de pijler '[betere instandhouding en bescherming](#)' aangegeven prioriteit te geven aan naoorlogs erfgoed, omdat dit erfgoed onder druk staat (groot risico op sloop). Dit staat in [het Plan Naoorlogs erfgoed Nijmegen](#).

- [Verleden Beleefd](#): uitwerking van de opgave Krachtiger Publieksbereik uit de Erfgoedstrategie. Publieksbereik zet in op de thema's Romeinse tijd, Middeleeuwen, Strategische ligging en WO2 & Wederopbouw, zoals in de Erfgoedstrategie opgenomen. Met de subsidieregeling Verleden Beleefd kunnen projecten gesubsidieerd worden. Ook ontvangen de Basis Erfgoed Infrastructuur instellingen een structurele subsidie (Stevenskerk, Huis van de Nijmeegse Geschiedenis, Gebroeders van Lymborchhuis, Informatiecentrum WOII).
- [Erfgoedverordening](#): dit is het juridische kader op basis waarvan monumenten worden beschermd.
- [Masterplan Romeins Verleden](#): dit Masterplan geeft uitvoering aan de opgave Profileringsplan als oudste stad. De ambitie om het Romeinse verleden beter zichtbaar en beleefbaar te maken en de bescherming van het Unesco Werelderfgoed Romeinse Limes is hierin opgenomen. Er zijn in Nijmegen 6 locaties benoemd waar we het verleden beter zichtbaar willen maken. Er is een nationaal kenniscentrum in oprichting, te vestigen in Nijmegen.
- [Omgevingsplan archeologie](#): regels voor omgang met archeologische waarden bij ontwikkelingen, opgenomen in het omgevingsplan (voorheen Facetbestemmingsplan archeologie).
- [Kadernota gemeentelijk maatschappelijk vastgoed 2025 e.v.](#): hierin staat het kader voor gebouwen in gemeentelijk eigendom, waaronder monumentaal en cultureel vastgoed. Instandhouding van ons eigen monumentaal vastgoed en cultureel vastgoed valt onder dit programma.
- [Initiatiefvoorstel Eerherstel heksenvervolgning Nijmegen](#): op 2 juli 2025 heeft de raad dit initiatiefvoorstel aangenomen. Het college geeft de Radboud Universiteit opdracht om een onderzoek hier naar uit te voeren. De resultaten hiervan worden in juni 2026 verwacht.
- Besluiten over investering zijn te vinden in de stadsbegrotingen. Onze monitoring is te vinden in de [stads en wijkmonitor](#). Voor Cultuur en erfgoed is er een [provinciale monitor](#). Ook heeft de rijksoverheid een [Erfgoedmonitor](#).

Huidige keuzes en uitvoering

De basis voor het ruimtelijk beleid voor cultuur en cultureel erfgoed is vastgelegd in de omgevingsvisie 2025. Er staat onder andere in dat 'slim ruimtegebruik' (uitgaan van de identiteit van de plek) één van de leidende principes is.

Cultuur

Onze ambities voor cultuur zijn vastgelegd in 2 visies (Cultuurvisie Groei en de Erfgoedstrategie). Veel van de uitvoering vindt plaats via het verlenen van subsidies. Subsidie voor cultuur gaat naar zes grote culturele (basis)instellingen: Doornroosje, Lindenberg, LUX, OBGZ (bibliotheek), Schouwburg/Vereeniging en Valkhof Museum. Daarnaast zijn er een 60-tal instellingen die of meerjarig of éénjarig subsidie ontvangen. Ook ondersteunen we jaarlijks een 70-tal amateurverenigingen. Vanuit broedplaatsenbeleid bieden we ateliers aan voor kunstenaars. We ondersteunen makers via diverse regelingen zoals de groeispurt regeling, Nachtpulse en Ondersteuning scholing via werktuig Permanente Professionele Ontwikkeling (PPO). Ook de streekomroep RN7 valt ook onder Cultuur.

Erfgoed

Het Cultureel Erfgoedbeleid bestaat uit een drietal pijlers: Bescherming & instandhouding (bovengronds erfgoed en archeologie), Publieksbereik en Profilering oudste stad.

Voor de pijler Bescherming & instandhouding voeren we beschermingsprocedures voor aanwijzing van nieuwe monumenten, adviseren we monumenteigenaren over restauratie, herbestemmingen, verbouwingen en verduurzaming, voeren we bevoegd gezag taken voor archeologie uit en zorgen we er voor dat cultuurhistorische waarden en archeologie onderdeel zijn van ruimtelijke ontwikkelingen.

Voor de pijler Publieksbereik werken we samen met erfgoedinstellingen. De Basis Erfgoed Infrastructuur instellingen ontvangen subsidie voor de exploitatie en uitvoering. Verder verlenen we jaarlijkse meerdere projectsubsidies.

Voor uitvoering van de pijler Profilering oudste stad hebben we een Masterplan Romeins Verleden opgesteld. Uitvoering hiervan gaat via de Groene Metropool Regio.

Daarnaast staan uiteraard ook jaarlijks stil ons WOII verleden, bijvoorbeeld tijdens dodenherdenking en tijdens de herdenking van het bombardement.

Context en beïnvloedbaarheid

Het cultuurbeleid in Nederland is een kerntaak van de rijksoverheid. Deze is verankerd in de [Wet op het Specifiek Cultuurbeleid](#) of wel Wsc. De Wsc regelt de benodigde randvoorwaarden voor cultuur en erfgoed van het rijk, die vierjaarlijks worden vastgesteld in de beleidsnota van de betreffende minister. Dit doet zij samen met gemeenten en provincies. In het [cultuurconvenant Landsdeel Oost](#) zijn specifieke afspraken gemaakt tussen rijk, provincie en gemeenten in de provincie Gelderland en Overijssel. Er zijn voorbereidingen van VNG en provincies [Samen cultuur borgen](#) om cultuur wettelijk vast te leggen voor gemeenten en provincies. Daarnaast is er een wijziging van de [bibliotheekwet](#) in voorbereiding waarin een aantal zaken wordt vastgelegd, zoals zorgplicht. Hieraan zijn ook financiële middelen verbonden. Verder geldt dat de gemeente een lokale omroep moet bekostigen. De meeste subsidies zijn meerjarig vastgelegd voor de periode 2025-2028. Jaarlijks is er een eenjarige culturele subsidieregeling en een amateurkunstregeling.

Voor cultureel erfgoed heeft een gemeente een grote mate van beleidsvrijheid. Een gemeente is verplicht om goed voor haar erfgoed te zorgen. Hoe ze dat doet is vrij. We werken met verschillende partners op nationaal- en provinciaal niveau samen. Vanuit de provincie ontvangen we een aantal subsidies die om gemeentelijke cofinanciering vragen. Het gaat om subsidie Vrijheid en subsidie voor onderhoud en restauratie van gemeentelijke monumenten. De Basis Erfgoed Infrastructuur (BEI) subsidies zijn verleend voor 3 jaar, tot en met 2026.

Voor Cultureel Erfgoed is er een aantal wettelijke kaders:

- [Erfgoedwet](#): In de Erfgoedwet is vastgelegd hoe met ons erfgoed wordt omgegaan, wie welke verantwoordelijkheden daarbij heeft en hoe het toezicht daarop wordt uitgeoefend.
- [Omgevingswet](#): hierin zijn regels voor omgang met ruimtelijk cultureel erfgoed (stads- en dorpsgezichten en cultuurlandschappen) en monumenten opgenomen. Bijvoorbeeld wanneer er een vergunning voor het wijzigen van een monument nodig is en wanneer werkzaamheden vergunningsvrij zijn.
- Provinciaal beleid: provinciale verordening i.v.m. Unesco Werelderfgoed. Hierin is geregeld dat we als gemeente goed voor ons werelderfgoed moeten zorgen, conform de eisen van deze verordening.

- [Erfgoedverordening](#) Nijmegen: hierin staat de procedure voor het aanwijzen van monumenten en regels voor omgang met monumenten (o.a. vergunningplicht).
- [Europese verdragen](#):
Verdrag van Granada: Het verdrag bevat bepalingen aangaande inventarisatie, documentatie, bescherming en restauratie. Daarnaast wordt het erfgoed ook als economische factor beschouwd.
Verdrag van Malta: beoogt behoud en bescherming van het archeologisch erfgoed als bron van Europa's collectieve geheugen en zet daarbij de ruimtelijke ordening in als beheersinstrument.
Verdrag van Faro: benadrukt de sociale waarde van erfgoed voor de samenleving en het belang van participatie van de samenleving bij erfgoed.

De komende vier jaar...

De komende vier jaar gaan we verder met de uitvoering van bestaand beleid, zoals het verbeteren van publieksbereik via onder andere Verleden Beleefd, het herdenken van ons (WO II) verleden en het versterken van de cultuur in Nijmegen. Verder zijn er enkele thema's die die komende jaren om nieuwe koers of besluiten vragen.

- [Herziening Cultuurvisie](#): De huidige cultuurvisie Groei is vastgesteld in 2019. Door invoering van het subsidiehuis zijn veel activiteiten gestimuleerd in de stad. De subsidieregelingen worden drie keer overvraagd. Verbinding met andere domeinen en integraal onderdeel uitmaken van de sociale basis in de wijken vraagt om meer wijkgerichte inzet. Daarnaast willen we het cultuurbeleid aanpassen aan de kandidatuur voor Culturele hoofdstad 2033 en actuele onderwerpen zoals fair pay. Voorbereiding start in 2026. In 2027 komen de eerste voorstellen naar de raad.
- [Culturele hoofdstad 2033](#): Nijmegen wil in 2033 Culturele Hoofdstad van Europa worden. Gedurende de nieuwe bestuursperiode worden belangrijke stappen gezet voor de kandidaatstelling. Derde kwartaal 2026 wordt de raad gevraagd om de kandidaatstelling te onderschrijven. In 2028 is duidelijk of we de titel culturele hoofdstad 2033 binnen hebben gesleept. Als we de titel ontvangen vraagt dat om grote investeringen van de gemeente op weg naar het uitvoeringsjaar 2033.
- [Lindenberg](#): Het gebouw van de Lindenberg aan de Ridderstraat voldoet niet meer aan allerlei voorwaarden t.a.v. duurzaamheid, toegankelijkheid etc. Over de verbouwing/renovatie van dit gebouw moeten in de komende bestuursperiode keuzes worden gemaakt.
- [Bibliotheek](#): Naast de verbouwing van de Lindenberg kijken we of ook de hoofdvestiging van de bibliotheek samen met de vernieuwde Lindenberg gerealiseerd kan worden. De bibliotheekwet die naar verwachting in 2027 wordt ingevoerd vraagt om het vaststellen van een bibliotheekvisie. Uitgangspunt is meer ruimte voor ontmoeten en verbinden. Dit leggen we eind 2026 voor aan de raad. Daarnaast wordt gewerkt aan een nieuwe bibliotheekvestiging in Dukenburg. Dit is onderdeel van de transformatie van het winkelcentrum. Middelen zijn nog niet beschikbaar. Keuzes worden komende vier jaar aan de raad voorgelegd te beginnen met een voorbereidingskrediet voor de Lindenberg in 2027. Op [3 februari 2025](#) is hierover en brief aan de raad met een [notitie vernieuwing Lindenberg](#) aan de raad gestuurd.

- Jongerencultuur en nachtcultuur: Onlangs is het beleid voor nachtcultuur vastgesteld. Jongerencultuur gaat echter breder: denk aan urban, educatie, participatie. De doelgroep jongeren staat hier telkens bij centraal. Nachtcultuur heeft voor 2 jaar middelen, maar als er een continuering nodig is zijn deze middelen er niet. Nieuwbouw poppodium Merleyn is hier een belangrijk onderdeel.
- De komende jaren wordt de Schouwburg verbouwd. We zullen uw raad over de voortgang blijven informeren.

Erfgoed

- Nieuwe erfgoedstrategie. De keuze in de Omgevingsvisie voor binnenstedelijke verdichting heeft invloed op het erfgoed. Meer bouwen in de stad zal bijvoorbeeld voor meer bodemingrepen zorgen, die gevolgen hebben voor het archeologisch bodemarchief of voor de bouwkosten (hoge kosten voor archeologisch onderzoek). Ook de rol van erfgoed bij stedelijke ontwikkelingen moet nader uitgewerkt worden, evenals de omgang met naoorlogs erfgoed/ Post '65 erfgoed (periode 1965-1990). De ambities uit Verleden Beleefd vragen om een professionaliseringslag bij de erfgoedinstellingen. Het gaat dan niet alleen om verbetering van de organisatie, maar ook om huisvestingsvraagstukken van de verschillende instellingen.
- Wederopbouwarchitectuur in het centrum: met de Koers voor de binnenstad is bepaald dat het wederopbouwcentrum beter beschermd gaat worden. Hiervoor is een beschermingsprocedure in voorbereiding. Deze zal medio 2026 gestart worden. Het college zal een voorstel aan de raad voorleggen eind 2026/begin 2027.
- Meerdere (restauratie)opgaven monumenten in gemeentelijk eigendom: de komende jaren zijn investeringen in een aantal monumenten noodzakelijk. Het betreft De Bastei, Chirurijnskamer (Kerkboog), Barbarossaruïne, Latijnse School en Belvédèretoren. Voor De Bastei is voor behoud van de archeologische resten en de muur van de Stratemakerstoren aanpassing van het binnenklimaat van het museum vereist. Daarvoor moeten we in het pand en de installaties investeren. We onderzoeken in 2026 wat precies nodig is. De Barbarossaruïne is in slechte staat, er brokkelen stenen af. De Belvédèretoren is één van de projecten van het Valkhofkwartier (zie ook thema Binnenstad). Voor publieksopenstelling van de Latijnse School en de Chirurijnskamer in de Kerkboog zijn aanpassingen aan het gebouw nodig.

Economie en Toerisme

Inleiding

Nijmegen groeit de komende jaren richting de 200.000 inwoners. Dit vraagt om extra huisvesting én extra banen. Nijmegen heeft een breed economisch profiel. De stad heeft een sterk ecosysteem met werklocaties, campussen en een bruisende binnenstad. Ook in de wijken is volop ondernemerschap.

Binnen het programma economie en toerisme zet het college zich in om de uitdagingen aan te gaan die van invloed zijn op de economische groei van de stad. Denk bijvoorbeeld aan goede bereikbaarheid en ruimte om duurzaam te groeien. Daarnaast hebben we een belangrijke rol om ervoor te zorgen dat de stad aantrekkelijk blijft voor inwoners en bezoekers en toeristen. Dat begint met een bruisende binnenstad, met aantrekkelijke winkels en horeca, met toonaangevende evenementen en een breed cultureel en toeristisch aanbod.

Met onze aanpak acteren we op verschillende bestuurslagen:

- Op *lokaal niveau* als het gaat om het versterken van het vestigingsklimaat.
- Op *regionaal niveau* maken we afspraken met andere overheden als GMR, Provincie en The Economic Board, bijvoorbeeld als het gaat om ruimte of circulaire economie.
- Op *landelijk niveau* om samen met het rijk onze sterke plek in het landelijk netwerk verder kracht bij te zetten, met name rond Health & Hightech.
- Op *internationaal niveau* gezien de aanwezigheid van wereldspelers in onze stad.

In de Stadsbegroting zijn twee ambities geformuleerd bij het programma Economie:

- We dragen bij aan het creëren en behouden van meer en passende banen en als stad aantrekkelijk te zijn voor werkgevers en werknemers.
- We dragen de stad met trots uit en hebben een krachtig (inter)nationaal profiel.

Onze ambitie om 10.000 banen in tien jaar te realiseren is binnen vijf jaar gehaald.

Inmiddels telt Nijmegen 116.000 banen. De werkgelegenheid blijft groeien, alleen de groei zwakt wel iets af. Een nieuwe ambitie: voor iedere nieuwe woning 1 nieuwe baan. Het gaat overigens al langer niet meer om alleen economische groei, maar om “brede welvaart”, waarbij het in essentie gaat over het welzijn van onze inwoners. We monitoren de ontwikkeling van onze economie aan de hand van de brede welvaartsindex.

Relevante besluitgeschiedenis

[Economische visie](#)

In juni 2025 is de Economische Visie 2.0 unaniem vastgesteld door de raad. In de EV2.0 staat het uitvoeringsprogramma centraal. Rond twee thema's en zes actielijnen zijn acties gegroepeerd, die in de periode 2025-2030 worden uitgevoerd. Het document kan worden gezien als een agenda voor de korte- en middellange termijn.

Het is gelukt om een netwerk van bedrijven op te bouwen dat meedenkt en meewerkt aan de economische ontwikkeling van onze stad. Dat is niet vanzelf gegaan, maar het resultaat van een meerjarige aanpak. Zeven accountmanagers gaan op continue basis de stad in en vergezellen de wethouder Economie bij zijn werkbezoeken aan bedrijven en kennisinstellingen in de stad. Zij weten wat er bij de bedrijven speelt en wat nodig is om

het vestigingsklimaat te verbeteren. Bij het Ondernemerspunt van de gemeente kunnen ondernemers direct met vragen terecht. Via een Ondernemerspanel toetsen we hoe bedrijven aankijken tegen actuele ontwikkelingen en beleidsthema's.

De EV 2.0 is een vervolg op EV 2020-2025. Op basis van positieve ervaringen is gekozen voor een actualisatie. Dit houdt in: voortzetten van de werkwijze en bijstelling op onderdelen.

[Startnotitie horecavisie](#)

In januari 2026 heeft de gemeenteraad gesproken over de startnotitie horecavisie. Op basis van de startnotitie werkt het college de komende maanden aan een nieuwe visie voor de horeca in onze stad.

Belangrijke moties en toezeggingen

- *Economische Visie* [Economische Visie 2.0.pdf](#): In de jaarlijkse voortgangsbrief Economische Visie wordt specifiek aandacht voor de drie moties rond Kansen van de binnenhaven ([Mis de boot niet](#)), Kansen voor AI ([Een intelligente visie](#)) en Samen werken aan een lokale economie ([Motie Een lokale economie maak je samen](#)). Raadsinformatiebrief jaarlijks Q1.
- *Health & High Tech*: In lijn met de motie "[Wat te doen met 1 miljoen](#)" stellen we de kaders op voor het honoreren van projecten in de semicon-sector. Planning Raadsinformatiebrief Q2 2026.
- *Arbeidsmarkt*: De motie "[Sterke werklocaties voor praktisch talent](#)" is aanleiding voor een plan van aanpak voor praktisch talent op de arbeidsmarkt. Planning Raadsinformatiebrief Q3 2026.
- *Werklocaties*: De twee moties worden beantwoord met een plan van aanpak [herstructurering](#). Hierin wordt specifiek ingegaan op de kansen van [erfpacht](#). Raadsinformatiebrief Q4 2026.
- *Toekomstbeeld Economie 2040*: Hierbij wordt ook een onderzoek naar economische kansen en bedreigingen meegenomen. Planning raadsinformatiebrief Q4 2026.
- *Haven- en kadeverordening*: [Verkenning](#) naar de planologische mogelijkheden en in afstemming met RWS een nieuwe haven- en kadeverordening vaststellen.

Huidige keuzes en uitvoering

We gaan door met de gekozen aanpak in de Economische Visie 2.0. Deze visie heeft een looptijd van vijf jaar en eindigt in 2030. Het budget voor de EV 2.0 loopt af, van € 2,1 miljoen in 2026 naar € 1,8 miljoen in 2028. De acties zeer divers: van groot tot klein, van subsidie tot opdracht, van meerjarige contracten tot kortlopende incidentele acties. Om impact te kunnen blijven maken is meer structureel budget nodig. Voor een overzicht van projecten, zie het uitvoeringsprogramma in [Economische Visie 2.0.pdf](#)

In de EV 2.0 staan per actielijn relevante projecten die nu al in beeld zijn of de komende tijd om extra inzet vragen. Het gaat om acties rond de actielijnen:

- Excelleren: nadruk op versterken van de Health en Hightech sector.
- Innoveren: investeren in nieuwe ontwikkelingen in het mkb.
- Duurzaamheid: duurzaamheid en ondernemerschap verbinden.
- Ondernemerschap: steunen van nieuwe en bestaande ondernemers.
- Human capital: vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter laten aansluiten.
- Ecosystemen: economische netwerken nog beter laten functioneren.

Naast het uitvoeren van projecten uit de EV 2.0 blijven we binnen ons programma met inzet en middelen investeren in onze aantrekkelijke en gastvrije (binnen-)stad.

Context en beïnvloedbaarheid

Het programma Economie kent een grote mate van beleidsvrijheid. Het programma is niet gekoppeld aan wettelijke taken. Wel worden vanuit rijks- en provinciaal beleid kaders meegegeven waarbinnen beleid en uitvoering van projecten plaats te vinden. Denk aan rijksbeleid vanuit EZ (nota Ruimtelijk economische verkenningen) of VRO (nota Ruimte). Het resultaat van het programma hangt niet alleen af van inzet en beleidskeuzes; de groei van de lokale economie wordt mede bepaald door macro-economische ontwikkelingen. De recente ervaring laat zien, dat we met onze aanpak wel het verschil kunnen maken en ontwikkelingen een goede richting in kunnen duwen. Onze rol is vooral vroegtijdig signaleren, stimuleren, samenwerken en faciliteren.

Voor de EV2.0 geldt vooral “groot denken, klein doen”. Met een bedrag van jaarlijks rond de 2 miljoen kunnen we zo'n vijftigtal projecten wegzetten. Het gaat hierbij zowel om een grote en meerjarige projecten (voorbeeld het Ondernemersfonds) als kleinere projecten die toch veel impact hebben (voorbeeld events in de H&Ht sector). De middelen in de Stadsbegroting lopen de komende jaren af richting de 1,8 miljoen. De EV is geen blauwdruk, maar bevat bewust gekozen speerpunten waarop ingezet wordt. Jaarlijks wordt de raad hierover geïnformeerd aan de hand van een raadsinformatiebrief.

De komende vier jaar...

- *Haven- en Kadeverordening*: Het college moet een nieuwe haven- en kadeverordening opstellen. Uw raad moet deze verordening vaststellen.
- *Een nieuwe horecavisie*: De komende maanden werkt het college aan een nieuwe horecavisie. Deze visie wordt uiterlijk begin 2027 ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd.
- *Toekomstbeeld Economie 2040*: We stellen een toekomstbeeld van de economie in Nijmegen in 2040 op. Dit toekomstbeeld laat zien in welke richting de economie in Nijmegen zich kan ontwikkelen. Het betreft een analyse en kan aanleiding zijn voor een lange termijn economische visie, naast de meer uitvoeringsgerichte EV 2.0, die gaat over de periode 2025-2030. Het document is informeel bedoeld en heeft geen besluitvormend karakter en wordt per brief met de raad gedeeld.
- *Investeren in Health & Hightech*: Bij de sector Hightech ligt het accent de komende jaren op semicon en in het verlengde daarvan radiofrequentietechnologieën. Komende jaren blijven we inzetten op betere samenwerking en regie binnen dit cluster via de triple helix Regiegroep Lifeport Semicon. Deze samenwerking richt zich specifiek op de thema's marktstrategie, innovatie, talent, profilering, ruimte en financiering. De raad heeft in 2025 extra middelen beschikbaar gesteld: jaarlijks € 250.000 en eenmalig € 1 miljoen. In de sector Health zetten we in op drie speerpunten: digital health, drug discovery & development en healthy brain. De focus vanuit ligt op de stuwende onderdelen van deze sector, dus daar waar het geld wordt verdiend en nieuwe bedrijven ontstaat.
- *Versterking van de bedrijventerreinen als banenmotor*: Om zeker te zijn van voldoende ruimte voor bedrijven investeren we in de werklocaties. TPN-west is met haar 270 hectares de tweede grootste werklocatie van de stad (na campus Heijendaal). We zetten in op intensivering en herstructurering van TPN-west, waar

we inzetten op onze circulaire ambities in combinatie met benutting van de watergebondenheid (de juiste bedrijven zoveel mogelijk op de juiste plaats) met passende milieucategorie. Dit vraagt wel om extra middelen.

Op Winkelsteeg is de uitdaging om naast “wonen” ruimte voor bedrijven te creëren (3000 banen extra). Nieuwe ruimte op de Grift vereist dat het vraagstuk rond de energievoorziening op dit terrein, veroorzaakt door netcongestie wordt opgelost.

- *Plan van aanpak arbeidsmarkt:* Er is nog steeds sprake van krapte op de arbeidsmarkt. Het werkloosheidspercentage is laag. Zorgen zijn er ook: het aantal inwoners/jongeren zonder startkwalificatie is nog steeds te groot. We maken een plan van aanpak, gericht op betere aansluiting van vraag en aanbod. Bij aanbod kijken we naar theoretisch én praktisch opgeleiden. We bouwen voort op de programmalijnen die nu al in de economische visie staat: het aantrekken en behouden van talent, leven lang ontwikkelen, inzet van onbenut arbeidspotentieel. We informeren de raad hierover.
- *Aantrekkelijke en gastvrije stad: een breed palet aan projecten:*
  - o We zetten in op een bruisende (binnen)stad met sterke horeca en retail, markt, evenementen en cultuursector. We houden daarbij uiteraard oog voor het evenwicht tussen leefbaarheid en levendigheid. We werken nauw samen met partijen in de stad als Huis voor de Binnenstad, Stichting Vierdaagsefeesten en 4DAAGSE (mars), MOJO (Goffertconcerten) en stichting Zevenheuvelenloop.
  - o Evaluatie van onze agenda vrijetijdseconomie. De huidige agenda vrijetijdseconomie is erg uitvoeringsgericht. We willen duidelijker bepalen wat welke doelen we voor ogen hebben, wat we willen bereiken en hoe we dat gaan doen. Hiervoor gaan we de uitvoeringsagenda evalueren en meer samenhang brengen in onderliggende projecten en thema's. Hierbij betrekken we ook de toeristische ondernemers.
  - o Een nieuwe beleidslijn voor hotels. In 2017 is voor het laatst onderzoek gedaan naar de hotelmarkt. Actuele cijfers en kennis zijn essentieel voor het maken van beleidskeuzes. Om die reden actualiseren we de huidige beleidslijn. Hiervoor voeren we onderzoek uit en gaan we in gesprek met de sector. We houden rekening met nieuwe ontwikkelingen zoals short-stay, airbnb en het voorkomen van overtoerisme.
  - o Aanpassen van de marktverordening: aanpassing is onder andere nodig vanwege herinrichting binnenstad, onduidelijkheid over wel of geen markt op feestdagen en andere werkwijze voor organisatievergunning.

Financiën

Inleidend

De ambitie van het programma Financiën luidt “We zijn een financieel gezonde gemeente nu en in de toekomst”: we willen dat het voor inwoners en bedrijven inzichtelijk is waarvoor we gemeenschapsgeld inzetten. Zij moeten erop kunnen vertrouwen dat wij zorgvuldig omgaan met de beschikbaar gestelde middelen.

De volgende onderdelen vallen onder het programma:

Gemeentefonds, investeringen, lokale heffingen (OZB, reclame- en precariobelasting), weerstandsvermogen, treasury (financieringsbeleid), fiscaliteit en verbonden partijen.

1. Gemeentefonds

Gemeenten zijn financieel afhankelijk van geldstromen van het rijk. In de begroting van Nijmegen komen de inkomsten voor ongeveer 67% van het Rijk. De manier waarop rijk en gemeenten zich financieel tot elkaar verhouden is vastgelegd in de financiële verhoudingswet. Hierin is onder meer het onderscheid geregeld tussen het vrije besteedbare gemeentefonds (ca. 53%) en specifieke uitkeringen die niet vrij besteedbaar zijn (ca. 13%).

Relevante besluitgeschiedenis

- *Verandering normeringssystematiek gemeentefonds (en ravijn)*
Sinds 2024 is het gemeentefonds gekoppeld aan de ontwikkeling van het bruto Binnenlands Product (BBP). De nieuwe normeringssystematiek is uitgewerkt in een koppeling aan de ontwikkeling van het BBP en de korting werd bekend als “het ravijn”. Door lobby van de VNG is een deel van het ravijn gedempt en naar achteren verschoven. Het ravijn is volgens de VNG nog circa € 1,6 miljard (€ 18 miljoen voor Nijmegen) diep.
- *Introductie nieuw verdeelmodel vanaf 2023*
In 2023 zijn nieuwe verdeelmodellen voor het gemeentefonds geïntroduceerd. De eerste fase loopt t/m 2026 met een stapsgewijs invoering van maximaal € 15 per inwoner per jaar. In 2026 wordt beslist over verdere invoering. Nijmegen is een voordeel gemeente. In totaal valt het nieuwe model € 30 miljoen gunstiger uit. Tot en met 2029 is in de begroting rekening gehouden met een voordeel van € 15 miljoen. Vanaf 2030 is nog € 15 miljoen te gaan. Op dit moment zijn er met het rijk gesprekken en onderzoeken naar de balans tussen taken en middelen. Onder meer de Raad van Openbaar Bestuur (ROB) heeft hierover het [advies](#) geschreven. Wat dit gaat betekenen is nog ongewis.

Context en beïnvloedbaarheid

De VNG voert met het rijk de gesprekken over de financiële verhoudingen. De invloed van een raadslid of de raad als geheel is niet heel groot. De volgende links bieden verdere verdieping:

- [Kennisportaal financiën Nijmegen- financiële verhoudingen](#);
- [VNG - financiën](#)
- [Rijksoverheid - financiën gemeenten en provincies](#)

De komende vier jaar...

- De komende jaren wordt het nieuwe verdeelmodel geïntroduceerd (zie eerder in de tekst).
- De komende jaren blijven we sturen op een balans tussen taken en middelen. Door de disbalans kunnen we soms te weinig sturen op een doeltreffende en doelmatige uitvoering van de taken die de wetgever aan gemeenten heeft opgedragen. Dat leidt tot frictie tussen de bestuurslagen. Via onder andere de lobby van de VNG blijven we dit onder de aandacht brengen bij het Rijk.

2. Investerings

Onder investeringen verstaan we de bouw of de aanschaf van goederen die meerdere jaren meegaan. Dat zijn over het algemeen grote uitgaven, waarvoor de gemeente geld leent. Volgens de begrotingsregels horen de kosten van investeringen bij de jaren dat de investering wordt gebruikt. Die kosten bestaan uit rente en afschrijving. Samen noemen we dat de kapitaallasten. De jaarlijkse kapitaallasten nemen we mee in de Stadsbegroting.

Soorten investeringen

- **Specifieke investeringen:** gaat het vaak om grotere bedragen en om uitgaven voor het realiseren van specifieke programmadoelen. Over de specifieke investeringen wordt expliciet door de raad een besluit genomen. Voorbeelden hiervan zijn het Valkhofmuseum, de Stadsschouwburg, het Stationsdistrict, maar ook de Aanplant van bomen en een Bewegvriendelijke omgeving.
- **Bulkinvesteringen** zijn jaarlijks terugkerende kredieten waarvoor we jaarlijks een vast bedrag reserveren. Het gaat om investeringen met een sterk beheersmatig karakter, zoals onderhoudsinvesteringen, bijvoorbeeld onderhoud van kunstgrasvelden van onze sportverenigingen, woonomgevingsverbeteringen en vervanging speelvoorzieningen.
- **Investerings met eigen dekking** krijgen dekking uit een reserve of worden gedekt door jaarlijkse opbrengsten zoals de rioolheffing.

In de Stadsbegroting, Voortgangsmonitoren en Stadsrekening wordt in de investeringsparagraaf uitgebreid stilgestaan bij dit [onderwerp](#).

Relevante besluitgeschiedenis

Het college heeft op 17 maart besloten over een nieuwe systematiek voor de investeringen. In de [notitie 'Grip op investeringen'](#) wordt deze nieuwe systematiek uitgelegd. Kern van dit voorstel dat we bij de specifieke investeringen onderscheid maken tussen investeringen in potlood (de voorgenomen investeringen), in voorbereiding en in uitvoering. We belasten de begroting alleen voor de kapitaallasten van investeringen die in uitvoering zijn of worden genomen. Bij de Stadsbegroting geeft het college aan de raad een update van de investeringen in potlood en stelt voor welke nieuwe investeringen zouden kunnen worden toegevoegd en welke investeringen zouden kunnen worden afgevoerd. Zolang een investering in potlood staat, is realisatie nog niet zeker. Kredieten komen beschikbaar als ze de status voorbereiding of uitvoering hebben gekregen.

Ook gaan we werken met een 10-jarenplanning, waardoor de kapitaallasten beter verdeeld worden over de jaren.

Context en beïnvloedbaarheid

[Financiële verordening](#)

In de financiële verordening van de gemeente Nijmegen is een aantal specifieke bepalingen opgenomen ten aanzien van investeringen. Zie artikel 3, 5, 11 en 14h van deze verordening.

Kader investeren en waarderen

Als uitwerking van artikel 14h lid 2 is het '[Kader investeren en waarderen – activeren en afschrijven activa](#)' in 2013 door de raad vastgesteld. Inmiddels is dit kader verouderd en zal in 2026 een update worden gemaakt, waarin ook de nieuwe werkwijze en spelregels zullen worden opgenomen.

De komende vier jaar...

- We willen de grip op de investeringsagenda verder verbeteren, toegespitst op de specifieke investeringen. We willen voor de groep specifieke investeringen onderscheid maken tussen voorgenomen investeringen, de voorbereidingsfase en de uitvoeringsfase. Het voorstel hiervoor leggen we bij de volgende begroting voor aan uw raad.

3. Lokale heffingen

Bij lokale heffingen binnen het programma Financiën gaat het over:

- Onroerende-zaakbelastingen (OZB) woningen (begroot 2026: € 64,4 mln.)
- Onroerende-zaakbelastingen (OZB) niet-woningen (begroot 2026: € 54,9 mln.)
- Precariobelasting (begroot 2026: € 0,7 mln.)
- Reclamebelasting (begroot 2026: € 0,2 mln.)

Relevante besluitgeschiedenis

Jaarlijks worden in december de volgende verordeningen door de raad vastgesteld:

- Verordening op de heffing en de invordering van onroerende-zaakbelastingen gemeente Nijmegen;
- Verordening op de heffing en de invordering van precariobelasting gemeente Nijmegen;
- Verordening op de heffing en de invordering van reclamebelasting Nijmegen Centrum.

Deze [verordeningen](#) (2026) zijn voor het laatst door de raad vastgesteld op 17 december 2025 en zijn een uitwerking van de door de raad op 10 november 2025 vastgestelde [stadsbegroting](#) 2026-2029.

De volgende besluiten zijn genomen in het coalitieakkoord 2014-2018 'Samen voor Nijmegen: sociaal, duurzaam en ondernemend':

- Verschuiving afvalstoffenheffing naar OZB-woningen. Concreet doen wij dit door de afvalstoffenheffing af te schaffen en deze te verschuiven naar de OZB-woningen (eigenaren). Dit realiseren we in een termijn van 3 jaar met ingang van 2015. Per saldo verlichten we daarmee de lasten voor de huurders.
- Verschuiving OZB gebruikersdeel naar eigenarendeel van bedrijven: Verschuiving van het gebruikersdeel van de OZB voor bedrijfspanden van huurder naar eigenaar. Voor de eigenaar die ook gebruiker is van een bedrijfspand levert dit geen verandering in de

lasten op. Als eigenaren de OZB niet doorbelasten aan huurders levert de verschuiving een lastenverlichting op voor huurders van bedrijfspanden (veel MKB-ers). De beoogde verschuiving voeren we geleidelijk door vanaf 2016.

- Mede naar aanleiding van de besluitvorming in het coalitieakkoord 2014-2018 behoren de tarieven OZB eigenaren woning en OZB eigenaren niet-woning tot de hoogste van Nederland. Dit blijkt uit de jaarlijkse onderzoeken van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO). Dat Nijmegen in de top 3 zit van de hoogste tarieven OZB eigenaren woningen van alle 342 gemeenten in Nederland.

Context en beïnvloedbaarheid

Voor alle drie de genoemde verordeningen geldt dat er geen sprake is van de zogenaamde kostendekkendheidseis. In principe kan de raad zelf bepalen wat de te behalen baten van deze belastingen in de stadsbegroting moeten zijn. Op basis van deze door de raad vastgestelde baten, worden de bijbehorende belastingtarieven berekend. Over het algemeen is het uitgangspunt dat de baten jaarlijks worden geïndexeerd met het door de raad vastgestelde indexeringspercentage (opgenomen in de stadsbegroting).

Het waarderen van een object (woning en niet-woning) is een wettelijk verplichte taak. Aan elk object dient een WOZ-waarde te worden toegekend op basis van de [Wet waardering onroerende zaken](#). Het heffen van OZB mag en is een keuze van de raad op basis van de [Gemeentewet](#).

Het heffen van precariobelasting en reclamebelasting is ook in beide gevallen een beleidskeuze van de raad op basis van de Gemeentewet. Alle baten uit voorgaande belastingen maken onderdeel uit van de algemene middelen van de gemeente Nijmegen en zijn vrij besteedbaar.

Het heffen van bovengenoemde belastingen is in alle drie de gevallen een keuze. Binnen de drie belastingen zelf is er afhankelijk van relevante wet- en regelgeving en jurisprudentie in meer of mindere mate ruimte voor eigen beleidsvrijheid. Over het algemeen geldt dat we zoveel mogelijk gebruik maken van de hiervoor ontwikkelde modelverordeningen van de VNG

De komende vier jaar...

- We voorzien geen beleidswijzigingen de komende vier jaar.

4. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre Nijmegen bestand is tegen onverwachte financiële schokken. Het weerstandsvermogen in Nijmegen is synoniem met de saldireserve. Daarbij is het van belang dat de financiële buffer (saldireserve) groter is dan de risico's (de ratio moet meer dan 1 zijn). De ratio voor 2026 is 4,85. Op 1 januari is de hoogte van de saldireserve bijna 207 miljoen euro.

Relevante besluitgeschiedenis

In elke [Stadsbegroting](#) en Stadsrekening wordt in de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" ingegaan op de actuele ontwikkelingen van het weerstandsvermogen. In de [Kadernota risicomanagement, weerstandsvermogen en financiële kengetallen](#) uit 2016 zijn de kaders opgenomen.

Context en beïnvloedbaarheid

In het [Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten \(BBV\)](#) is opgenomen dat de Stadsbegroting en Stadsrekening een paragraaf Weerstandsvermogen moet bevatten (respectievelijk artikel 9 en artikel 26). In de BBV wordt in artikel 11 een verdere invulling gegeven, dit gaat niet verder dan:

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- a. de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de provincie onderscheidenlijk gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;*
- b. alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.*

Deze invulling geeft veel ruimte aan gemeenten om hier zelf keuzes in te maken.

Huidige keuzes en uitvoering

Bij elke Stadsbegroting en Stadsrekening wordt gerapporteerd over de ontwikkelingen van het weerstandsvermogen. Het eventueel aanwenden van de saldireserve wordt getoetst aan de eerdergenoemde Kadernota en financiële spelregels.

De komende vier jaar...

Op dit moment is er geen herziening van de kadernota gepland.

5. Treasury

De gemeente Nijmegen betaalt haar activiteiten met eigen middelen en met geleend geld. De rente die we voor leningen betalen, brengen we zowel intern als extern in rekening. Intern belasten we de rentekosten door aan de planexploitaties en investeringen en extern brengen we rente in rekening als we geld uitlenen. Het saldo dat hierbij ontstaat, is het financieringsresultaat.

Financieringsbeleid

Ons beleid over financiering is vastgelegd in de Financiële verordening en in het Financieringsstatuut. De belangrijkste doelen van ons financieringsbeleid zijn:

- Voorzien in de financieringsbehoefte van de gemeente op korte en lange termijn;
- Vanuit onze publieke taak, waar nodig, instellingen helpen bij hun financiering;
- Risico's beheersen en beperken bij het aangaan of het verstrekken van een lening;
- Leningen aantrekken tegen zo laag mogelijke (rente)kosten;
- Voldoen aan wet- en regelgeving, waaronder de Wet Fido.

Deze doelen streven we na door:

- Voor de langere termijn leningen af te sluiten met een looptijd van 1 tot 20 jaar;
- Te variëren met looptijden van de leningen om risico's te beperken;
- Goedkope leningen aan te gaan met een looptijd van enkele weken;
- Bij het verstrekken van een lening of garantie zoveel mogelijk zekerheden te stellen;
- Voor leningen die we verstrekken geld te lenen met dezelfde omvang en looptijd;
- Geen risicovolle financiële producten af te sluiten.

Relevante besluitgeschiedenis

Na een zorgvuldige aanbestedingsprocedure van de bancaire dienstverlening, is de definitieve gunning in februari 2025 naar BNG Bank NV gegaan. Met de BNG is per 1 juni 2025 een contract afgesloten van in totaal 10 jaar. Het thema duurzaamheid had hierbij een hoge wegingsfactor.

Context en beïnvloedbaarheid

Op dit moment wordt rente toegerekend aan eigen vermogen (Stadsbegroting 2026: 4,6 miljoen euro). Deze rente wordt toegevoegd aan de saldireserve. Het is mogelijk om te stoppen met deze toerekening. Gevolg hiervan is dat de ontwikkeling van de saldireserve lager wordt.

Wet- en regelgeving

- [Wetten.nl - Regeling - Wet financiering decentrale overheden - BWBR0011987](#)
- [Verordening financieel beleid, beheer en organisatie 2023 | Lokale wet- en regelgeving](#)
- [Besluit financieringsstatuut gemeente Nijmegen.](#)
- [Beleidskader Verstrekken lening of garantie.](#)

Huidige keuzes en uitvoering

- De gemeente Nijmegen is bezig met het oprichten van een Warmtebedrijf (Nijmegen Warmte). Op dit moment (27 november 2025) is de financieringsbehoefte 134 miljoen euro. Dit betekent dat bij vreemd vermogen van 70% er een garantie van 93,8 miljoen euro afgegeven moeten worden door de Gemeente Nijmegen. Over het afgeven van deze garantie en het doorleggen daarvan naar de aandeelhouders van Nijmegen Warmte en de rol van het van rijkswege landelijk in te stellen waarborgfonds moeten nog nadere afspraken worden gemaakt.
- DAR NV heeft financieringsbehoefte waarin door de gemeente Nijmegen zal worden voorzien. Omvang zal in 2026 helder worden.

6. Fiscaliteit

Met de Belastingdienst zijn afspraken gemaakt in verband met het Horizontaal Toezicht dat de Belastingdienst uitoefent op naleving van alle rijksbelastingen door de gemeente Nijmegen.

Relevante besluitgeschiedenis

Het Horizontaal Toezicht convenant is in 2010 voor het eerst met de Belastingdienst afgesloten. De strategische samenwerking voorkomt dat de gemeente achteraf geconfronteerd wordt met naheffingen en boetes doordat de gemeente samen met de Belastingdienst (toekomstige) fiscale vraagstukken die in de gemeente plaatsvinden in de actualiteit afstemt teneinde fiscale zekerheid aan de voorkant te verkrijgen.

Context en beïnvloedbaarheid

Gemeente Nijmegen is als belastingplichtige verplicht om de fiscale wet- en regelgeving na te leven. Bij gemeenten gaat dit vooral om de btw, het Btw-compensatiefonds, de

loonheffingen, de vennootschapsbelasting voor overheidsbedrijven en de overdrachtsbelasting. Het convenant heeft betrekking op alle rijksbelastingen.

Huidige keuzes en uitvoering

Het huidige [convenant](#) is nog steeds actueel en zal naar verwachting voor de zomer worden verlengd. In 2028 zal een evaluatie volgen over de werkrelatie en of het convenant weer wordt verlengd tussen de Belastingdienst en gemeente Nijmegen.

7. Verbonden partijen

De gemeente neemt deel in regionale samenwerkingen en private verbonden partijen. Een [overzicht](#) van de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen van de begroting en de jaarrekening van de gemeente Nijmegen.

Relevante besluitgeschiedenis

[Wet gemeenschappelijke regelingen \(WGR\)](#). Deze wet regelt onder andere dat gemeenteraden beter in positie zijn, recht hebben om een zienswijze in te dienen bij het treffen van een gemeenschappelijke regeling, de bevoegdheid hebben voor het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie en de actieve informatieplicht voor het bestuur van een gemeenschappelijke regeling.

Op de PC Portal zijn rechtstreekse links geplaatst naar [relevante stukken](#) van de 5 GR-en die vallen onder de Adviesfunctie Gemeenschappelijke Regelingen (AGR). In de [Kadernota | Verbonden Partijen](#) is de werkwijze vastgelegd

Huidige keuzes en uitvoering

Sinds 1 juli 2005 beoordeelt de Adviesfunctie Gemeenschappelijke Regelingen (AGR) jaarlijks de begroting- en verantwoordingsproducten van een aantal Gemeenschappelijke Regelingen (GR-en). De AGR is gepositioneerd bij de afdeling Financiën van de Gemeente Nijmegen en deze wordt door verschillende regiogemeenten ondersteund. De begrotingen en jaarrekeningen van de GR-en worden door de Adviesfunctie getoetst aan de [Begrotingsrichtlijnen](#) Regio Nijmegen (BRN). Deze richtlijnen worden jaarlijks in de verschillende colleges vastgesteld.

De komende vier jaar...

Als gevolg van nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen in beleid wordt de kadernota verbonden partijen één keer in de vier jaren geactualiseerd.

Onderwijs (incl onderwijshuisvesting)

Inleidend

Binnen het programma Onderwijs, werken we aan 2 ambities, met 6 bijbehorende doelen:

1. Alle inwoners hebben gelijkwaardige participatiekansen en optimale ontwikkelingsmogelijkheden
  - a. Samen met onderwijs en opvangpartners bevorderen we kansengelijkheid, taal- en talentontwikkeling en welbevinden zodat kinderen kunnen deelnemen aan regulier onderwijs en naschoolse ondersteuning (verder uitgewerkt onder het kopje 'gelijkwaardige kansen')
  - b. Zoveel mogelijk jongeren verlaten de school met een passend vervolgtraject, binnen (vervolg)onderwijs of arbeidsmarkt, met diploma of startkwalificatie (verder uitgewerkt onder het kopje 'Jongeren naar School of Werk')
  - c. Leerlingenvervoer voor leerlingen van primair, speciaal en voortgezet onderwijs zo zelfstandig mogelijk, betaalbaar en van goede kwaliteit (verder uitgewerkt onder het kopje 'leerlingenvervoer')
  - d. Betere (digitale) geletterdheid en basisvaardigheden van volwassenen
  - e. Door samenwerking met kennisinstellingen worden studenten betrokken bij maatschappelijke opgaven, waardoor hun kennis en creativiteit benut worden en ze kennismaken met hun toekomstige werkveld (verder uitgewerkt onder het kopje 'samenwerking kennisinstellingen')
2. We hebben voor kinderen en jongeren duurzame, moderne en toegankelijke onderwijsgebouwen
  - a. Kinderen gaan zoveel mogelijk dichtbij huis naar de basisschool. Er is een goede verdeling van voortgezet en speciaal onderwijs over de stad. Vernieuwing van alle schoollocaties tussen 2008-2048 (verder uitgewerkt onder het kopje 'onderwijshuisvesting')

In de [stadsbegroting](#) geven we een toelichting op de bijbehorende doelen en activiteiten. Ook geven we [hier](#) een uitgebreide toelichting op onze wettelijke taken. Hieronder staan deze per doel kort uitgelegd en/of samengevat. In de [stads- en wijkmonitor](#) zijn data terug te vinden, zoals aantal leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs, peuters met risico taalachterstand (vve) of het aantal voortijdig schoolverlaters.

Relevante besluitgeschiedenis

Op dit moment geven we uitvoering aan deze doelstelling door onderstaande vastgestelde kaders:

Gelijkwaardige kansen

- [Uitvoeringsplan Voor- en Vroegschoolse educatie 2025-2029](#)
- [Kaderplan Onderwijsachterstandenbeleid \(OAB\) 2022-2025](#)
- [Uitvoeringsagenda extra ontwikkeltijd voor gelijke kansen 2025-2027](#)
- [Gelijkwaardige kansen in het onderwijs 2023-2026](#)

Jongeren naar School of Werk

- [Regionaal programma jongeren naar school of werk \(2026-2029\)](#)

Leerlingenvervoer

- [Beleidsregels leerlingenvervoer](#)
- [Verordening bekostiging leerlingenvervoer](#)

Betere (digitale) geletterdheid en basisvaardigheden van volwassenen

- [Regionaal uitvoeringsplan basisvaardigheden en volwasseneducatie 2026-2028](#)

Samenwerking kennisinstellingen

- [Overeenkomst City Deal kennismaken](#) en [omschrijving](#)

Onderwijshuisvesting

- [Verordening voorziening Huisvesting onderwijs 2015 – Verordening voorziening huisvesting onderwijs 2015](#)
- [Convenant prestatieafspraken onderwijs - Convenant prestatieafspraken onderwijs](#)
- [Doordecentralisatie overeenkomst onderwijshuisvesting \(geconsolideerde versie en allonge\)](#) –Geconsolideerde versie overeenkomst doordecentralisatie onderwijshuisvesting (20 september 2016) en [Addendum doordecentralisatieovereenkomst](#)
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHPO) – verplicht bij invoering van de Wet planmatige aanpak onderwijshuisvesting, naar verwachting per 1 augustus 2026. Hierna zal de gemeente de verplichting krijgen binnen 3 jaar een IHPO (Integraal HuisvestingsPlan Onderwijs) vast te stellen. Het IHPO is een langetermijnvisie voor onderwijshuisvesting en wordt opgesteld door schoolbesturen en de gemeente met een doorkijk van 16 jaar (nog niet aanwezig)
- Nota onderhoud kapitaalgoederen onderwijshuisvesting – (nog niet aanwezig, gepland 2027-2028)
- Amendement ‘Investeren in een duurzame en gezonde toekomst’ d.d. 12 november 2025 [Amendement Investeren in een duurzame en gezonde toekomst Nijmegen](#)

Context en beïnvloedbaarheid

Gelijkwaardige kansen

De gemeente heeft in Nederland een wettelijke taak op het bevorderen van gelijke (onderwijs)kansen voor kinderen die risico lopen op een achterstand. De wet schrijft niet voor hoe het beleid er uit moet zien, maar er worden wel geormerkte Rijksmiddelen voor beschikbaar gesteld. Wij zetten daarnaast ook gemeentelijke middelen hiervoor in. Deze taak voeren we momenteel uit door middel van het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) en het organiseren van voorschoolse educatie (VVE). In het coalitieakkoord (2022) zijn middelen opgenomen voor het lokale uitvoeringsplan Gelijkwaardige kansen in het onderwijs 2023-2026. Vanaf 2027 programmeren we deze inzet structureel binnen de algemene middelen onderwijsachterstanden. Voor de precieze wettelijke verplichtingen en taken tot de inzet van de middelen verwijzen we naar [de doelen nader geduid](#).

Jongeren naar School of Werk

We werken aan deze doelstelling vanuit meerdere wettelijke kaders. We voeren de Leerplichtwet uit, die bepaalt dat kinderen vanaf hun 5e tot hun 16e levensjaar onderwijs

moeten volgen. Na hun 16e geldt de kwalificatieplicht voor jongeren die nog geen startkwalificatie hebben gehaald. Zij moeten tot hun 18e verjaardag onderwijs volgen. We voeren de Wet 'van school naar duurzaam werk' uit (hiervoor was dit de Wet 'regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten'). Het Doorstroompunt heeft de wettelijke taak om jongeren tussen 18 en 27 jaar te registreren en ondersteunen.

Ook werken gemeenten Rijk van Nijmegen, onderwijsinstellingen en arbeidsmarktpartners verplicht samen in het *regionale programma jongeren naar school of werk* om een integraal aanbod van ondersteuning te bieden. De samenwerking stemmen betrokken partijen met elkaar af. Voor de uitvoering van de leerplichttaak ontvangt de gemeente middelen via het gemeentefonds. Voor de uitvoering van de kwalificatieplicht en de Wet 'van school naar duurzaam werk' ontvangt de regio Rijk van Nijmegen geormerkte Rijksmiddelen. *Hier zijn lokaal geen afwijkende keuzes in te maken.*

Leerlingenvervoer

Ouders zijn verantwoordelijk voor het vervoer van hun kinderen tussen huis en school. Gemeenten regelen en organiseren het leerlingenvervoer voor leerlingen die vanwege bepaalde omstandigheden niet zelfstandig naar school kunnen reizen. De wettelijke basis hiervoor ligt in de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet op het voortgezet onderwijs. Gemeenten zijn verplicht om een regeling vast te stellen, waarin is vastgelegd hoe ouders van leerlingen aanspraak kunnen maken op de vergoeding van de vervoerkosten van en naar school. Nijmegen heeft hier een lokale verordening met bijbehorende beleidsregels voor vastgesteld waarin dit wordt geregeld. [Op 10 februari](#) heeft het college de Raad geïnformeerd over stijgende lasten en kostenbesparende maatregelen die worden overwogen.

Betere (digitale) geletterdheid en basisvaardigheden van volwassenen

De Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) verplicht gemeenten om in regionaal verband educatietrajecten aan te bieden aan volwassenen gericht op het verbeteren van basisvaardigheden (lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden). Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beleid, de inkoop en de financiering van deze educatievoorzieningen. Zij ontvangen hiervoor geormerkte Rijksmiddelen, die regionaal worden ingezet. Daarom is het budget lokaal niet beïnvloedbaar. Daarnaast stelt de raad vanuit de Algemene Uitkering jaarlijks een klein budget beschikbaar voor beleidsvorming en uitvoering van lokale projecten en activiteiten. Dit budget is wel beïnvloedbaar. De inzet op basisvaardigheden komt ook terug in programma's, beleidskaders en plannen binnen andere beleidsterreinen. Op die middelen is in sommige gevallen ook invloed mogelijk.

Samenwerking kennisinstellingen

Onze gemeente zet in op samenwerking, kennisuitwisseling en strategische afstemming met de kennisinstellingen in onze stad. We ontwikkelen een gedeelde aanpak waarin wij samen werken aan onze maatschappelijke opgaven. Dit doen we met de Radboud Universiteit, de Hogeschool Arnhem Nijmegen, het ROC Nijmegen en Yuverta (mbo). Onze samenwerking krijgt concreet vorm in onder andere de City Deal Kennis Maken en de agenda Ieder Talent Telt. Kennisuitwisseling vindt plaats vanuit deze bestuurlijke samenwerkingsvormen, maar ook binnen beleidsvelden. De financiering komt voor het grootste deel uit Rijksmiddelen en is daarom zeer beperkt beïnvloedbaar.

Onderwijshuisvesting

Onderwijshuisvesting is een wettelijke taak van de gemeente. Er is niet voorgeschreven hoeveel geld de gemeente aan onderwijshuisvesting moet besteden. Het betreft een algemene uitkering in het gemeentefonds (dus geen doeluitkering). Kosten zijn beïnvloedbaar, maar we kunnen hier niet volledig mee stoppen.

Op dit moment zijn er 3 systemen binnen de gemeente voor onderwijshuisvesting:

1. Doordecentralisatie (92% van de leerlingen); bij doordecentralisatie zijn privaatrechtelijke overeenkomsten afgesloten en is het onderwijsgebouw volledig in eigendom van het schoolbestuur.
2. Scholen die niet doorgedecentraliseerd zijn en de gebouwen in eigendom zijn van de gemeente (Hidaya, Tarcisus en enkele recent gestichte nieuwe scholen): 2% van de leerlingen. Met een aantal scholen (Hidaya en Waldorf aan de Waal) lopen nu gesprekken om door te decentraliseren.
3. Voorzieningsharten (verhuur): in totaal 6% van de leerlingen. In 2% zijn de leerlingen doorgedecentraliseerd en 4% zijn de leerlingen niet doorgedecentraliseerd, maar waarbij het gebouw eigendom van de gemeente is (ivm een bredere (wijk)functie).

Bij systeem 1 (doordecentralisatie) is de uitvoering van de zorgplicht onderwijshuisvesting doorgelegd naar de schoolbesturen. De schoolbesturen ontvangen een jaarlijkse doordecentralisatievergoeding die samenhangt met het aantal leerlingen. De Verordening is buitenwerking gesteld. Systeem 1 is beïnvloedbaar als je de doordecentralisatie-overeenkomsten met de schoolbesturen openbreekt of beëindigt. Dit is een proces dat enige tijd duurt en bij beëindiging van de doordecentralisatie komen de kapitaallasten van de schoolgebouwen van de schoolbesturen naar de gemeente.

Voor systeem 2 en 3 heeft de gemeente de zorgplicht onderwijshuisvesting. De budgetten van systeem 2 en 3 liggen binnen de begroting vast via kapitaallasten van de betreffende schoolgebouwen. Alleen bij nieuwe investeringen als gevolg van nieuwbouw, renovatie e.d. is dit budget beïnvloedbaar.

Er zitten middelen voor onderwijshuisvesting in de algemene uitkering van het gemeentefonds (dus geen doeluitkering). De rijksbijdrage onderwijshuisvesting gemeentefonds is door de raad bij de doordecentralisatie in 2008 geoormerkt voor onderwijshuisvesting. Hierna is dit bedrag jaarlijks geïndexeerd met de gemeentelijke indexatie. Om deze reden ligt de besteding van Nijmegen voor onderwijshuisvesting boven het landelijk gemiddelde.

Huidige keuzes en uitvoering

Gelijkwaardige kansen

Binnen het onderwijsachterstandenbeleid zijn er 2 belangrijke uitvoeringsagenda's vastgesteld in 2025. Dat betekent dat de uitvoering m.b.t. voor- en voegschoolse educatie (2025- 2029) en doorontwikkeling extra ontwikkeltijd (Brede Scholen 2025-2027) vaststaan de komende jaren. Het onderwijsachterstandenbeleid dient op sommige onderdelen geactualiseerd te worden. In 2026 werken we door aan het gelijkwaardige kansen beleid.

We bundelen en versterken wat we op het gebied van het bestrijden van onderwijsachterstanden en bevorderen kansengelijkheid faciliteren en financieren als gemeente. Hierin nemen we ook de borging van de inzet en middelen van het uitvoeringsplan Gelijkwaardige kansen in het onderwijs mee.

Jongeren naar School of Werk

We voeren de wettelijke taak uit binnen het Doorstroompunt en we werken in een regionaal programma Jongeren naar school of werk met onderwijs en andere partners aan interventies die bijdragen aan minder (voortijdig) schooluitval.

Leerlingenvervoer

We hebben een lokale verordening die bepaalt wanneer iemand in aanmerking komt voor leerlingenvervoer. De aanvragen worden getoetst en behandeld door onze consultants bij de afdeling IZ&L. Het leerlingenvervoer is aanbesteed en de uitvoering is belegd bij de uitvoeringsorganisatie BVO DRAN. Dit is een gemeenschappelijke regeling. In onze regio wordt het taxivervoer verzorgd door AVAN.

Betere (digitale) geletterdheid en basisvaardigheden van volwassenen

We voeren de wettelijke taak uit door het organiseren van formeel educatieaanbod bij ROC Nijmegen en in regionaal verband pakken we aanvullende trajecten, pilots of activiteiten op. In Nijmegen werken we op subsidiebasis samen met enkele kleinere organisaties. De afgelopen jaren is het Regionaal uitvoeringsplan basisvaardigheden en volwasseneducatie leidend geweest. Met het vaststellen van het nieuwe plan per januari 2026 wijken we hiervan af. We stellen voor Nijmegen een (meer)jarenplan op waarin we de aanpak aan laten sluiten bij de lokale behoefte, kansen en mogelijkheden. Het meerjarenbeleidsplan voor Nijmegen is een collegebevoegdheid, tenzij de raad andere ambities heeft.

Samenwerking kennisinstellingen

De gemeente Nijmegen heeft zich gecommitteerd aan de City Deal om bij te dragen aan het oplossen van maatschappelijke opgaven door middel van kennisdeling en samenwerking met eerdergenoemde onderwijsinstellingen. Alle partijen dragen gezamenlijk bij aan de uitvoering van de projecten en initiatieven die voortkomen uit de City Deal.

Onderwijshuisvesting

Vanuit de wettelijke taak om segregatie tegen te gaan en integratie te bevorderen, hebben wij een gemengde scholen beleid. Het uitgangspunt is dat kinderen zoveel mogelijk in hun eigen omgeving naar de basisschool kunnen, waarbij ouders een vrije schoolkeuze hebben. We hebben een lokale én een regionale functie voor het bieden van voortgezet onderwijs én onderwijs aan kinderen en jongeren met speciale behoeften. We streven naar kwalitatief goede en voldoende onderwijsvoorzieningen voor voortgezet onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs ((V)SO). Daarbij hechten we voor basisonderwijs, voortgezet onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs belang aan duurzame schoolgebouwen met een evenwichtige spreiding over de stad en regio, een goede toegankelijkheid die passen bij de demografische ontwikkelingen in stad en regio.

Elk jaar is het mogelijk om via de wet “Meer ruimte voor nieuwe scholen” een nieuwe school te stichten. De wet schrijft voor dat er voldoen moet worden aan een aantal kwalitatieve vereisten én er moeten voldoende steunbetuigingen worden opgehaald. Indien de nieuwe initiatiefnemer hieraan voldoet is de gemeente verplicht binnen 15 maanden voor huisvesting van deze nieuwe school te zorg.

De komende vier jaar...

Gelijkwaardige kansen

We voeren de uitvoeringsagenda's VE en de *doorontwikkeling extra ontwikkeltijd* uit. Daarnaast starten we met de actualisering van het gelijkwaardige kansen beleid.

We volgen de aangekondigde plannen van het kabinet op de onderwijsmiddelen. Op dit moment is het nog niet duidelijk hoeveel impact dit gaat hebben. Aangekondigde bezuinigingen worden teruggedraaid in het primair en voortgezet onderwijs, wat raakt aan o.a. kansengelijkheid, basisvaardigheden, en subsidies 'School en omgeving'. Voor alle plannen en investeringen geldt dat het minderheidskabinet steun moet krijgen van oppositiepartijen in de Tweede en vervolgens Eerste Kamer waarmee ze onzeker zijn.

Jongeren naar school of werk

Het programma 'Jongeren naar School of Werk 2026-2029' loopt gedurende de coalitieperiode. Daarnaast vervangt vanaf 1 januari 2026 de nieuwe wet 'van school naar duurzaam werk' de Wet 'regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten'. Deze nieuwe wet vraagt om een uitbreiding van de dienstverlening van het Doorstroompunt, namelijk de verschuiving van monitoren van jongeren naar begeleiding van jongeren en de ophoging van de leeftijd van de doelgroep van 23 jaar naar 27 jaar. Voor de uitbreiding van deze taak ontvangt de regio Rijk van Nijmegen extra (geoormerkte) Rijksmiddelen. De verwachting is dat 2026 en 2027 vooral in het teken staan om uitvoering, organisatie, werkprocessen en samenwerking goed in te richten.

Leerlingenvervoer

We onderzoeken hoe we de zelfredzaamheid van kinderen en ouders kunnen vergroten. Mogelijk levert dit aanknopingspunten op om in de uitvoering door te ontwikkelen.

Betere (digitale) geletterdheid en basisvaardigheden van volwassenen

Het vigerend Regionaal uitvoeringsplan basisvaardigheden en volwasseneducatie loopt af per 2029. Het meerjarenbeleidsplan voor Nijmegen, dat daar een vertaling van is, krijgt een looptijd van 2 jaar (2026-2027). In de komende vier jaar dienen zich dus natuurlijke momenten aan waarin de raad andere keuzes kan maken.

Onderwijshuisvesting

Over de volgende projecten is nadere besluitvorming nodig door de Raad. Het gaat dan om het wijzigingen van omgevingsplannen om deze huisvesting juridisch mogelijk te maken in combinatie met de benodigde investeringen:

- Huisvesting nieuwe islamitische VO-school ('t Kompas College)
- Huisvesting nieuwe basisschool in Winkelsteeg
- Huisvesting basisschool Hidayah
- Huisvesting Waldorf aan de Waal
- Toekomstbestendige huisvesting ISK-onderwijs (Pontem College aan de Hatertseweg 404)

- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHPO)
- Evaluatie Doordecentralisatie Onderwijshuisvesting

Alle bovengenoemde projecten zijn een gevolg van de **groei en krimp** van het aantal leerlingen in het PO en VO en de soms ongelijke verdeling over de stad. De komende bestuursperiode blijft dit een thema.

Openbare Ruimte

Inleidend

De ambitie bij dit programma is dat we zorgen voor een groene, gezonde en klimaatbestendige omgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten. De openbare ruimte omvat zogeheten kapitaalgoederen zoals wegen, bruggen, verlichting, riolering, water en groen. Goed onderhoud draagt bij aan een toegankelijke, sociale en veilige stad. Binnen dit programma vallen ook de onderwerpen klimaatadaptatie, circulaire economie, groen, water en milieu. Deze onderwerpen worden verder behandeld in het overdrachtsdocument [thema duurzaamheid](#).

Relevante besluitgeschiedenis

[Nota kapitaalgoederen openbare ruimte 2025-2029](#)

De Nota wordt eens per vier jaar vastgesteld en vormt de basis voor de verplichte paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen in begroting en jaarrekening. De Nota verantwoordt richting de provincie hoe Nijmegen de instandhouding van kapitaalgoederen borgt en kapitaalvernietiging of calamiteiten voorkomt.

Omgevingsprogramma Waardevolle Openbare Ruimte (2026)

De beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte' liep eind 2023 af. In 2026 werken we aan een nieuw kader: het omgevingsprogramma Waardevolle Openbare Ruimte. Dit programma gaat verder dan technische instandhouding en kijkt naar gewenst gebruik en maatschappelijke waarde. We werken waardengedreven: een weg moet veilig zijn én kan bijdragen aan waterberging en schaduw. Een plein moet bereikbaar zijn én kan een ontmoetingsplek worden. We stimuleren biodiversiteit door ons ecologisch beheer én beperken overlast door inheemse en nieuwe exotische soorten planten en dieren. Naar verwachting ontvangt u het programma in de tweede helft van het jaar.

Vernieuwingsgolf openbare ruimte

De vijf buurten waar de openbare ruimte volledig wordt vernieuwd zijn in verschillende fases van uitvoering: Spoorbuurt (sinds september 2025 in uitvoering), Kanunniken- en Rechtersbuurt (start uitvoering zomer 2026), Kinderdorp Neerbosch (schetsontwerp), Neerbosch-Oost en Kastelen-/Staatsliedenbuurt (voorbereiding). De Uitvoeringsstrategie bepaalt de volgorde van de volgende buurten. Deze en de benodigde financiering wordt in 2027 aan uw raad voorgelegd.

[Afvalinzameling](#)

De gemeente werkt aan een nieuw Grondstoffenbeleidsplan voor huishoudelijke afvalinzameling en hergebruik. Na vaststelling van de Startnotitie (april 2023) en de Opbrengstnotitie (april 2025) ligt het plan naar verwachting in Q3 van 2026 voor bij raad.

De uitkomsten van het inwonersberaad worden hierin meegenomen als dit betrekking heeft op inzameling van huishoudelijk afval.

Uitvoeringsprogramma Water en Riolering (PWR) 2026-2029.

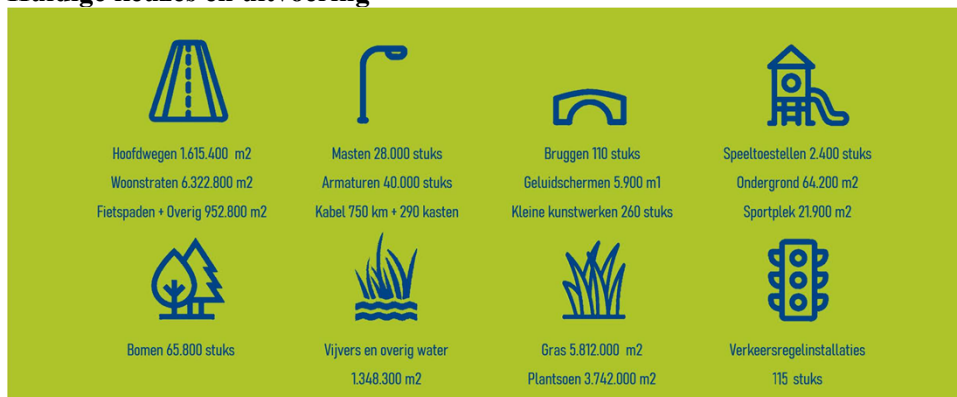
Het college heeft op 16 december 2025 het Programma Water en Riolering 2026-2030 vastgesteld. Essentiële documenten: [Startnotitie Water en Rioolprogramma \(WRP\)](#)
[Document Nijmegen - Rapport evaluatie GRP , PWR 2026-2030](#)

In dit Omgevingsprogramma Water en Riolering 2026-2029 (hierna afgekort als PWR) wordt beschreven hoe gemeente Nijmegen invulling gaat geven aan de wettelijke taken voor stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwater voor de periode 2026 tot en met 2029. Hierbij wordt ook de zorg voor het oppervlaktewater meegenomen als onderdeel van het hemelwaterstelsel.

Belangrijkste aangenomen moties

- [Nieuwe bezems vegen schoner](#)
- [Beter ten hele omgekeerd inzamelen](#)
- [De afvalbalans](#)
- [Het maximale evenwicht](#)
- [Van rommel naar parel - de koers naar een schoon Nijmegen](#)
- [Altijd een plek in de buurt om te spelen](#)
- [Speel-, sport - en ontmoetingsruimte voor kinderen en jongeren](#)
- [Milieuperron als hoeksteen](#)

Huidige keuzes en uitvoering

*omvang van ons areaal

Kaderstellende keuzes

Voor het onderhoud van kapitaalgoederen hanteert Nijmegen de ondergrens van conditie 4 (matige conditie) op een schaal van 1 (hoogste/nieuw) tot 6 (niet meer bruikbaar en onveilig).

Voor huishoudelijke afvalscheiding blijft het systeem (rest, GFT, plastic+, papier, etc.) de basis tot invoering van het nieuwe Grondstoffenbeleidsplan, met als doelstelling 60% hergebruik van grondstoffen in 2030 en 65% hergebruik in 2035

Lopende trajecten en projecten

Binnen de Vernieuwingsgolf is €40 miljoen ter beschikking gesteld voor de vernieuwing van de openbare ruimte.

Voor klimaatadaptatie lopen participatietrajecten in drie gebieden waar de ontwerpfase is gestart.

Het Programma Water en Riolering moet doorlopen omdat:

- De juridische zorgplicht voor water blijft bestaan
- Uitstellen van vervangingen leidt tot exponentieel stijgende kosten

Er is een nieuw Programma Water en Riolering 2026-2029 vastgesteld, waarin de rioolheffing geleidelijk stijgt met als doel om de benodigde vervangen en vernieuwingen te kunnen realiseren.

Context en beïnvloedbaarheid

Wet- en regelgeving

Riolering:

Gemeentelijke watertaken voor afvalwater, hemelwater en grondwater waren verplicht onder Wet milieubeheer (art. 4.22), maar sinds 1 januari 2024 is met invoering Omgevingswet de verplichting tot een Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) vervallen. Wel blijven de zorgplichten voor water bestaan onder Omgevingswet. Inwoners en bedrijven hebben op basis van Omgevingswet de taak hemelwater op eigen perceel te verwerken, tenzij dit redelijkerwijs niet van hen verwacht kan worden. Eind 2025 is het nieuwe Uitvoeringsprogramma Water en Riolering (PWR) 2026-2029 vastgesteld, zoals hierboven al is vermeld.

Afval:

Wet milieubeheer bepaalt gemeentelijke taken voor huishoudelijk afvalinzameling. Gemeentewet (art. 149, 149a, 151a, 151c, 151d, 154, 154a) geeft kaders voor verordeningen. De gemeente heeft geen wettelijke taak voor inzameling bedrijfsafval.

In de [Opbrengstnotitie - afwegingskader en visie toekomstige inzamelmethode restafval](#) is aan de raad een afwegingskader voorgelegd, met daarbij een visie op de lange termijn voor de inzameling van fijn restafval en de strategische koers om daar te komen. Er zijn verschillende scenario's voorgelegd waaruit een voorkeursscenario is bepaald. Dit voorkeursscenario (gefaseerd invoeren omgekeerd inzamelen) wordt in het grondstoffenbeleidsplan verder uitgewerkt.

Beleidsvrijheden

Wat de raad kan beïnvloeden:

- Kwaliteitsniveaus voor onderhoud openbare ruimte (groen, wegen, riolering) Een hogere kwaliteit vraagt ook om grotere investeringen. In het voor te leggen programma openbare ruimte doen we een voorstel voor het kwaliteitsniveau en de daarbij behorende middelen.

- Rioolheffing: tarief en voorzieningen (2026: 18% stijging naar 0,008% WOZ-waarde);
- Circulaire ambities en afvalscheiding bij huishoudens en bedrijfsafval;
- Prioritering tussen ambities (klimaatbestendigheid vs. biodiversiteit vs. leefbaarheid).

Beperkte beleidsvrijheid:

- We hebben een wettelijke zorgplicht voor water.
- Europese aanbestedingsregels en drempelbedragen (worden elke 2 jaar aangepast);
- Huishoudelijke afvalinzameling is wettelijke taak.
- Voor de kostendekkende rioolheffing geldt dat we niet meer belasting mogen heffen dan dat we kosten hebben.

Rijks-, Europese en provinciale kaders

- Europees: Aanbestedingswet 2012 met Europese drempelbedragen (verplichte Europese aanbesteding boven bepaalde bedragen);
- Rijks: Omgevingswet (1-1-2024), Wet milieubeheer, Gemeentewet;
- Provinciaal: Gelderland heeft als doelstelling circulaire economie 2030;
- Landelijke GWN-overleggen (VNG, Stichting Rioned) voor ontwikkelingen waterketen.

Looptijd contracten en gemaakte afspraken

- Dar voert huishoudelijke afvalinzameling en een groot deel van de IBOR-taken (onderhoud van de openbare buitenruimte) uit.

Mogelijkheden voor andere keuzes en consequenties

Onderhoudsniveaus:

- Keuze: Andere kwaliteitsniveaus → Consequentie: kosten/klachten nemen toe/af
- Keuze: Ecologisch beheer uitbreiden → Consequentie: meer biodiversiteit maar andere uitstraling (minder 'netjes')

De komende vier jaar

- In 2026 wordt het nieuwe Grondstoffenbeleidsplan opgesteld, dat bepaalt welk inzamelingsstelsel Nijmegen gaat gebruiken en welke hergebruikambities worden nagestreefd voor huishoudelijke afval. Dit plan wordt ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.
- In 2027 wordt de raad geïnformeerd over de Uitvoeringsstrategie Vernieuwingsgolf fase 2, waarin wordt bepaald in welke buurten de openbare ruimte wordt opgeknapt en hoe dit wordt gefinancierd.

Wijkspoeeltuinen

Voor het thema 'groen, gezond en in beweging' is door de raad het BOSS-kader vastgesteld. De wijkspoeeltuinen zijn in dit kader niet meegenomen. De wijkspoeeltuinen kennen een beperkte begroting en worden beheerd door medewerkers die vanuit het

Werkbedrijf (WSW-doelgroep) bij de gemeente zijn gedetacheerd. Van deze medewerkers gaat de komende jaren meer dan de helft met pensioen. Er is geen zicht op nieuwe medewerkers uit deze doelgroep, omdat er geen nieuwe instroom in de WSW is. Dit betekent dat er in 2026 een besluit moet worden genomen over de toekomst van de beheerde wijkspeeltuinen.

Kinderboerderijen

De vier gemeentelijke kinderboerderijen liggen in de stadsdelen Midden, Lindenholt, Nieuw- en Oud-West. De boerderij in Midden wordt door een stichting gerund.

Naast de boerderijen zijn er twee dierenweides in gemeentelijk eigendom. Beide weides (Kronenburgerpark en Lent) worden door vrijwilligers gerund.

De vier kinderboerderijen bieden een gratis, laagdrempelige plek om te ontmoeten, te spelen en het allerbelangrijkste dieren zien en er leren mee om te gaan (dierenwelzijn en educatie). De begroting van de kinderboerderijen, inclusief de uitvoeringskosten, staan al jaren onder druk. Om te zorgen dat de boerderijen verantwoord kunnen blijven beheerd, zullen er keuzes moeten worden gemaakt t.a.v. de begroting. Denk aan het verhogen van de subsidie voor de stichting en het verhogen van de uitvoeringskosten. Voor de dierenweide in Lent is de stichting door het overlijden van de bestuurder, onlangs weer onder directe verantwoordelijkheid van de gemeente komen te staan. De komende periode vindt er een onderzoek plaats naar de toekomst van deze weide. Er is sprake van achterstallig onderhoud. Als voor het behoud van de weide wordt gekozen, ligt het in de lijn der verwachting dat hiervoor een extra investering nodig is.

Sport

Inleidend

Sport en bewegen hebben een unieke (maatschappelijke) rol in onze Nijmeegse samenleving. Daarom stimuleren en ondersteunen we dit blijvend. Actieve sport- en beweegdeelname draagt onder andere bij aan lichamelijke fitheid, mentale fitheid, meer eigenwaarde, zelfvertrouwen en (sociale) vaardigheden. Kortom, de maatschappelijke waarde van sport en bewegen neemt een steeds meer centrale plek in binnen onze samenleving. We zijn een stimulerende gemeente die enthousiasmeert en hier ondersteunend en faciliterend in wil zijn.

Huidige keuzes en uitvoering

Binnen het raadsprogramma Sport stimuleren, organiseren en faciliteren wij sport en bewegen in de stad. Met de sport- en beweegnota 'Een Nijmeegs hart voor sport en bewegen' hebben we in 2022 een lange termijn kader vastgesteld dat aansluit bij de ambities van de doelenboom programma Sport:

1. We maken een leven lang sporten en bewegen mogelijk voor alle Nijmegenaren met goede, toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte.
2. We stimuleren en motiveren (structureel) sporten en bewegen.

We streven naar inclusie, waardoor iedereen naar eigen vermogen mee kan doen. Om aan te (blijven) sluiten bij de landelijke, regionale en lokale trends en ontwikkelingen zijn een drietal uitgangspunten en een vijftal ambities geformuleerd welke direct aansluiting vinden bij de doelenboom Sport. De uitgangspunten zijn:

- *Hardware; de fysieke (sport)infrastructuur werkt faciliterend;*
De hardware bestaat uit de totale fysieke (sport) infrastructuur die voor iedereen toegankelijk is. Dit betekent dat we in Nijmegen streven naar een fysieke basis die op orde is en dit vanuit de gemeente faciliteren en/of hiervoor samenwerken met andere partijen binnen de sport- en beweegsector.
- *Software; het inclusief sport- en beweegaanbod;*
Naast een sterke sport- en beweeginfrastructuur is de sportstimulering- en activering minstens net zo belangrijk. Gezamenlijk met onze partners oriënteren we ons op succesvolle (erkende) sport- en beweeginterventies en sportstimuleringsactiviteiten die aansluiting vinden bij de wensen en behoeften van het individu en de sportaanbieders.
- *Orgware; het proces van samenwerking om te komen tot succes;*
We hebben te maken met een veelzijdig en complex netwerk. We gaan door met het verder versterken van de samenwerking. Dat wil zeggen dat we de aanwezige orgware (zoals buurtbewoners, (informele) sport- en beweegaanbieders, kinderopvang en het onderwijs, welzijnswerk, kenniscentra, de buurtsportcoach en projectontwikkelaars) meer effectief willen inzetten en benutten. Als basis hanteren we hiervoor de wijkgerichte benadering.

Daarnaast komen de volgende ambities terug in de sport- en beweegnota 2022:

1. Nijmegen, een inclusieve sport- en beweegstad
2. Vitale Nijmeegse sport- en beweegaanbieders
3. De Nijmeegse jeugd is sportief en vaardig
4. Beweegvriendelijke inrichting van Nijmegen
5. Talentontwikkeling en topsport inspireert

Het gemeentelijk Sportbedrijf geeft uitvoering aan de sport- en beweegnota. Het Sportbedrijf heeft een sterke positie binnen het dynamische Nijmeegse speelveld en levert ook belangrijke bijdrage aan de beleidsdoelen van de verschillende programma's (zoals onderwijs, gezondheid en welzijn). Vanuit de ambities en doelstellingen van het programma Sport is het Sportbedrijf verantwoordelijk voor het beheer en exploitatie van de gemeentelijke binnen- en buitensportaccommodaties. Daarnaast wordt er met o.a. sportaanbieders, organisaties op het gebied van welzijn, onderwijs en gezondheid gewerkt aan sportontwikkeling en activiteiten om de Nijmegenaren fysiek in beweging te krijgen en blijvend te laten sporten en bewegen.

Relevante besluitgeschiedenis

We benoemen hieronder een aantal relevante besluiten (genummerd). De bullets onder de cijfers zijn in een enkele geval een aanvullende toelichting, maar merendeel zijn het besluiten die genomen moeten worden en/of politiek-bestuurlijke dilemma's. Specifiek: de bullets zijn de zaken die (met grote mate van waarschijnlijkheid) de komende vier jaar op de agenda gaan komen.

1. [De sport- en beweegnota](#)

In 2022 heeft de gemeente de sport- en beweegnota vastgesteld. In deze nota geven we richting aan ons beleid. Zie bovenstaande.

2. [Regeling ingebruikgeving gemeentelijke binnensportaccommodaties](#)

Medio 2021 is de nota binnensportaccommodatiebeleid vastgesteld. De regeling is van toepassing wanneer vraag groter is dan aanbod.

3. [Het kwalitatief afwegingskader voetbal](#)

Eind 2020 is de gemeenteraad geïnformeerd over het kwalitatief afwegingskader voetbal. Centrale vraag hierbij is welke criteria we hanteren rondom het gebruik van de gemeentelijke buitensportaccommodaties. In de nota buitensportaccommodatiebeleid zijn voor dit kader drie overkoepelende criteria benoemd, welke nu door het college van B&W verder zijn uitgewerkt tot het [kwalitatief afwegingskader voetbalaccommodaties](#).

4. [Beleidsregels subsidies Sport en Bewegen](#)

Beleidsregels subsidies Sport en Bewegen gemeente Nijmegen.

5. [Sportcentrum Winkelsteeg](#)

In december 2022 heeft de gemeenteraad ingestemd met [de voorkeurslocatie](#) van het college voor de realisatie van het nieuwe zwembad in Winkelsteeg, te weten de locatie van de voormalige Jan Massinkhal. Ook heeft de gemeenteraad gekozen voor de realisatie van een nieuwe sporthal tezamen met de ontwikkeling van het nieuwe zwembad, ter

vervanging van de huidige Jan Massinkhal. In de zomer van 2025 is uw raad geïnformeerd over de [beheervorm en het doel van de uitbesteding](#) van het sportaccommodatie. Begin 2026 is gestart met de realisatie. Oplevering van het nieuwe sportcentrum wordt medio 2028 verwacht. Hierbij is door het college de [toezegging](#) gedaan dat de zwembaden West en Dukenburg openblijven tot het nieuwe sportcentrum (medio 2028) geopend wordt.

6. Openluchtwembad de Goffert

De gemeenteraad heeft in 2021 de motie aangenomen dat het openluchtwembad de Goffert eeuwig open moet blijven. Het college heeft de raad in 2022 [geïnformeerd over de uitvoering van deze motie](#). In het door de raad vastgestelde Coalitieakkoord 2022-2026 (pagina 24) is bepaald dat de exploitatie van zwembad de Goffert deze coalitieperiode bij Sportfondsen Nijmegen blijft. Met dit besluit is het eerdere collegebesluit (2021) om de exploitatie van de Goffert via een meervoudige onderhandse procedure op de markt te zetten gewijzigd in nieuw beleid.

7. Verkoop Goffertstadion

In 2024 heeft het college het [voornemen om het Goffertstation te verkopen](#) aan N.E.C. met uw raad gedeeld. In 2025 heeft de [definitieve verkoop plaatsgevonden](#).

8. Insourcing SportQube

In 2025 heeft het college het besluit genomen om [de exploitatie en het beheer van SportQube per 1 juli 2025 over te nemen](#) van Stichting Talent Centraal Nijmegen (TCN). Naar aanleiding hiervan zijn [schriftelijke vragen gesteld](#) op grond van artikel 39 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad.

9. Realisatie Sportzaal Marie Curiestraat

We streven in Nijmegen naar voldoende aanbod en kwalitatief goede binnensportaccommodaties met een zo optimaal mogelijke spreiding over de stad. Daarnaast streven we naar efficiënt en multifunctioneel gebruik van onze binnensportaccommodaties. Dit doen we onder andere door alleen nog maar sportzalen en sporthallen te bouwen tenzij aangetoond wordt, dat een gymzaal een passender oplossing is. Op de locatie gelegen tussen de Marie Curiestraat en de Celsiusstraat realiseren we een sportzaal. Hier is [voorbereidingskrediet](#) voor opgehaald. In 2023 is er voor het laatst een update gegeven ([brief aan de raad](#)) ten aanzien van de nieuwbouwplannen.

10. Realisatie Sportpark Koudenhoek

In de stadsbegroting 2019-2022 zijn financiële middelen opgenomen voor de realisatie van een multifunctionele sportomgeving in Koudenhoek (Nijmegen Noord) en de verhuizing van korfbalvereniging Keizer Karel hiernaartoe. In het najaar van 2023 heeft korfbalvereniging Keizer Karel aangegeven dat ze een fusie met korfbalvereniging Noviomagum (momenteel gelegen op sportpark d' Almarasweg) overwegen. Beide korfbalverenigingen hebben vervolgens de wens uitgesproken om gezamenlijk, als fusievereniging, naar Koudenhoek te willen verhuizen. We hebben onderzoek gedaan naar de ruimtelijke en financiële haalbaarheid van deze wens. Op basis van de haalbaarheidsstudie hebben beide korfbalverenigingen een Algemene Ledenvergadering

(ALV) besluit tot gefuseerde verhuizing naar Koudenhoek genomen. Medio 2025 is de gemeenteraad door middel van een [raadsbrief over de gefuseerde verhuizing](#) geïnformeerd. Eind 2025 is het [krediet verbijzonderd](#) waardoor invulling gegeven kan worden aan de uitvoering.

11. Sportpark op het dak (Winkelsteeg)

In Winkelsteeg vindt een grootschalige gebiedsontwikkeling plaats. Onderdeel van deze ontwikkeling is de realisatie van 2,5 sportvelden met bijbehorende voorzieningen (clubhuis, kleedkamers e.d.). Vanwege de opgave om, binnen de bestaande stad, Nijmegen te laten groeien is het noodzakelijk om slim om te gaan met de ruimte. Een [dubbelgebruik](#) van de ruimte ter plaatse van de sportvelden is dan voor de hand liggend en daarmee ook een uitgangspunt. Een geschikte functie is parkeren onder de sportvelden. Oplevering gepland in seizoen 2028-2029.

12. Waalhalla

Waalhalla is het indoor urban skatepark van Nijmegen. In het vorige coalitieakkoord is investeringskrediet opgenomen voor de renovatie en modernisering van Waalhalla. Tijdens de voorbereiding op de renovatie is, na overleg met stichting Waalhalla, aanvullend investeringskrediet (rendabel) beschikbaar gesteld. Met als doel om Waalhalla toekomstbestendig te kunnen laten doorgroeien. Daarnaast verstrekken we, zoals opgenomen in het coalitieakkoord, een jaarlijkse bijdrage ten behoeve van de exploitatiekosten. In 2025 is er een [noodsubsidie](#) verstrekt met als doel dat Waalhalla de exploitatie van het indoor urban skatepark kan blijven dragen. De eenmalige noodsubsidie biedt geen garantie op de toekomst. De effecten van de (genomen) maatregelen en de reguliere programmering moet zichtbaar maken welk effect dit heeft op de financiële situatie van stichting Waalhalla en de oorspronkelijk opgestelde businesscase. Op basis van de monitoring bepalen we wat er nodig is voor een structurele toekomstbestendige situatie.

Context en beïnvloedbaarheid

De ambities en doelen binnen het programma kennen een grote mate van beïnvloedbaarheid. Het programma kent nagenoeg wettelijke taken. De financiën binnen het programma kennen echter een lage mate van beïnvloedbaarheid. Dit komt door de toezeggingen die er zijn gedaan en meerjarige contracten die onder afspraken liggen. Voor meer informatie verwijzen we de raad naar de [Stadsbegroting 2026-2029-Doelen_nader_geduid.pdf](#) - zie vanaf bladzijde 160 'programma Sport'.

De komende vier jaar

De komende vier jaar zullen er enkele besluiten moeten worden genomen door raad en college.

- De komende collegeperiode houden we onze gemeentelijke binnensportaccommodaties tegen het licht. We kijken hierbij zowel naar de verhouding tussen behoefte en capaciteit alsmede ook de staat van de accommodaties. Het meest recente onderzoek naar de binnensportaccommodaties dateert uit 2020. Daarnaast hebben we in 2025 inzicht verkregen in de behoefte en capaciteitsverhouding van de [buitensportverenigingen](#).

- De tarieven van de gemeentelijke sportaccommodaties zijn al decennialang niet meer grondig geëvalueerd. We ontvangen steeds meer vragen over de opbouw en de hoogte van de tarieven. Daarnaast merken we dat de betaalbaarheid van sport steeds meer onder druk komt te staan. Deze ontwikkelingen vormen de aanleiding om de tarieven in de komende collegeperiode opnieuw tegen het licht te houden.
- In de komende collegeperiode actualiseren we de beleidsregels sport en bewegen. Deze dateren uit 2018 en sluiten steeds minder aan bij de huidige praktijk. Dit komt enerzijds doordat de standaardbedragen niet worden geïndexeerd en daardoor geleidelijk aan 'waarde' verliezen. Anderzijds zijn onze beleidsaccenten in de afgelopen jaren verschoven, waardoor het bestaande beleid en de bijbehorende beleidsregels niet altijd meer volledig op elkaar aansluiten.
- In 2026 moet een nieuw besluit over de exploitatie en beheer van zwembad de Goffert worden genomen.
- In september 2023 loopt de [huurovereenkomst](#) van het Triavium af. In het coalitieakkoord 2023-2026 (pagina 24) is afgesproken dat we in deze periode voorbereidende werkzaamheden treffen die nodig waren om later tot een goede keuze te komen voor de schaatssport. Deze voorbereidende werkzaamheden zijn uitgevoerd en worden gevolgd met een startnotitie die in het voorjaar aan de gemeenteraad wordt aangeboden. In 2026 dient een besluit over de toekomst van het Triavium genomen te worden. Het college heeft in 2022 aan de gemeenteraad [toegezegd](#) hen te informeren of en hoe de raad wordt betrokken in het voortraject bij de toekomstvisie Triavium. Deze toezegging is lopend.

Veiligheid

Inleidend

Met het Integraal Veiligheidsplan werken we aan een veilige, leefbare, weerbare en zorgzame stad. Belangrijke uitgangspunten daarbij zijn risico- en informatie gestuurd werken, gericht op vroegtijdig signaleren, interveniëren en waar nodig handhavend optreden. Het doel is het voorkomen en tegengaan van uiteenlopende veiligheidsproblemen. In een veilige en weerbare stad zijn inwoners, ondernemers en bezoekers zich bewust van risico's op overlast en criminaliteit, en weten zij hoe ze die kunnen voorkomen.

Daarom pakken we in dit programma samen met veiligheidspartners overlast, veelvoorkomende criminaliteit en high impact criminaliteit aan. We streven naar veilige wijken waar inwoners, ondernemers en bezoekers zelfredzaam zijn en betrokken zijn bij het voorkomen en aanpakken van overlast en criminaliteit. Een ander onderdeel van dit programma richt zich op het voorkomen en bestrijden van ondermijning zoals drugscriminaliteit, fraude en mensenhandel. Daarnaast investeren we in online veiligheid om ervoor te zorgen dat inwoners en ondernemers digitaal weerbaar zijn. Verder verbeteren we de leefsituatie van inwoners met (multi)problematiek en pakken we risicogedrag en overlast van jeugdigen, gezinnen, verwarde en onbegrepen personen en ex-gedetineerden. Ook zetten we in op het voorkomen van jeugdcriminaliteit door jongeren perspectief te bieden en hierin samen te werken met partners.

We streven naar een stad waar iedereen zich veilig voelt, en waar extremisme, radicalisering en grensoverschrijdend gedrag worden voorkomen en bespreekbaar worden gemaakt. Het lokale veiligheidsbeleid richt zich op een ordelijke en veilige openbare ruimte, veilige evenementen, horeca en markten, en een robuuste fysieke leefomgeving. De burgemeester zet waar nodig bevoegdheden in om de leefbaarheid te waarborgen. Demonstraties verlopen veilig en vreedzaam, en supportersgeweld wordt voorkomen. Voor veilige evenementen, horeca en markten hebben we kwalitatief hoogwaardige vergunningverlening en effectief toezicht en handhaving. Inwoners, ondernemers en organisatoren dragen verantwoordelijkheid voor naleving van regels en veiligheid. Tot slot werken we aan een ramp- en crisisbeheersing en beperken we de gevolgen wanneer zich incidenten voordoen.

Relevante besluitgeschiedenis

[Het Integraal Veiligheidsplan \(IVP\)](#) is het vierjaarlijkse beleidskader (2022-2026) waarin de gemeente vastlegt wat zij op het gebied van veiligheid wil bereiken. Het plan schetst de ambities en prioriteiten voor veiligheid. Naast de Stadsrekening wordt in de veiligheidsbrief verantwoording afgelegd over de uitvoering van het veiligheidsbeleid in het afgelopen jaar, een update gegeven van het actuele veiligheidsbeeld (zoals overlast en zorg- en veiligheidsproblemen) en vooruitgeblikt op de prioriteiten en activiteiten voor het komende jaar. Zo blijft de gemeenteraad geïnformeerd en in positie om bij te sturen. In tabel 1 staat een overzicht van de veiligheidsbrieven van de afgelopen jaren. Verder zijn er wat actualiteiten geweest die leidden tot artikel-39 vragen (tabel 2). Ten slotte zijn er verschillende moties aangenomen door de raad (tabel 3).

Tabel 1: Overzicht veiligheidsbrieven 2022-2025 (met link)

Veiligheidsbrieven

Veiligheidsbrief 2022	Veiligheidsbrief 2023	Veiligheidsbrief 2024	Veiligheidsbrief 2025	Veiligheidsbrief 2026
---------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------

Tabel 2: Overzicht van artikel-39-vragen 2024-2025 (met link)

Nummer	Onderwerp	Datum antwoord
E24.000977	Beantwoording artikel 39 Schriftelijke vragen m.b.t. sluiten van panden	12-03-2024
E24.003360	Beantwoording artikel 39 vragen Het beboeten van dak- en thuisloze mensen	17-09-2024
E24.003980	Beantwoording artikel 39 vragen Hotspot-aanpak voor Lankforst	26-11-2024
E25.000195	Beantwoording artikel 39 vragen Arrestatie van mensen met keffiyeh op	21-01-2025
E25.000313	Beantwoording artikel 39 vragen Maak het veilig voor je thuis en of om op je werk te komen	11-02-2025
E25.000894	Beantwoording artikel 39 vragen Manifest demonstratierecht	14-03-2025
E25.000926	Beantwoording artikel 39 vragen Op weg naar een bruisende Willemsweg: terug naar de grandeur van weleer	27-05-2025
E25.001302	Beantwoording artikel 39 vragen Uitbreiding bevoegdheden boa's voor verkeershandhaving fietsers en voetgangers	20-05-2025
E25.002048	Beantwoording artikel 39 vragen Viswedstrijd	10-07-2025
E25.002323	Beantwoording artikel 39 vragen over bekogelen van schepen vanaf de Oversteek https://nijmegen.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/58f6f817-5f53-4550-9985-c92de7b79b42?documentId=d9872148-e2ad-4ed7-b798-b536d30dd91e&agendatemplid=32266e03-e51e-4f5b-ab78-2ca97fdaef26	4-11-2025
E25.002436	Beantwoording artikel 39 over Feitenrelaas verbieden tegendemonstratie RU	25-11-2025
E25.002571	Beantwoording artikel 39 vragen Aanhoudende overlast en onveiligheid rond het veldje bij De Dukendonck	16-12-2025
E25.002576	Beantwoording artikel 39 vragen Illegaal vuurwerk bij verjaardag NEC	16-12-2025
E25.002575	Beantwoording artikel 39 vragen over vuurwerk rond oudjaarsavond	16-12-2025
E25.002625	Beantwoording artikel 39 vragen Hitlergroet	13-01-2026

Tabel 3: Overzicht van de aangenomen moties m.b.t. veiligheid 2023-2025 (met link)

Motienummer	Onderwerp	Datum politieke avond
251112.02	Aanvullende maatregelen bij huiselijk geweld en stalking	12-11-2025
250910.10	Stop het beboeten van dakloze mensen	10-09-2025
250910.08	Passende maatregelen	10-09-2025
250702.01	Nijmegen ondertekent het manifest demonstratierecht	02-07-2025
250326.02	Motie Zand erover, heropen de waalstranden	26-03-2025
250129.03	Vensters open voor de nacht	29-01-2025
240911.04	Bij een progressieve stad hoort een realistisch coffeeshopbeleid	11-09-2024
240703.01	De Nijmeegse tippelzone blijft open	03-07-2024
240327.12	Geweld tegen vrouwen stopt met de start van een genderspecifieke aanpak	27-03-2024

240327.08	Trouwen tegen je wil, niet in ons Nijmegen	27-03-2024
240327.07	De sleutel tot succes moet ook gewaardeerd worden	27-03-2024
190626.01	Een tevreden cannabisroker, is geen onruststoker	2019 (lopend)
220713.04	Analyse Functies Joris Ivensplein	2022 (lopend)
220713.02	Vraag en wij zullen antwoorden	2022 (lopend)

In raadsbrieven en raadsvoorstellen informeren we de raad over inhoudelijke onderwerpen met betrekking tot veiligheid. Hieronder staan de raadsbrieven die de afgelopen jaren zijn opgesteld van 2023 tot en met 2025:

- [Raadsbrief ontwerp meerjarenbeleidsplan politie Oost-Nederland \(2023\)](#)
- [Toekenning Rijksmiddelen Preventie met Gezag \(2023\)](#)
- [Evaluatie bodycams voor boa's \(2023\)](#)
- [Evaluatie campagne wapens en jongeren \(2023\)](#)
- [Evaluatie JI en Kronenburgpark \(2023\)](#)
- [Uitbreiding Cameratoezicht \(2024\)](#)
- [Aanpak overlast omgeving Van Schevichavenstraat \(2024\)](#)
- [Handhavingcapaciteit en –kader Toezicht en Handhaving \(2024\)](#)
- [Intrekking aanwijzingsbesluit Tippelzone \(2024\)](#)
- [Terugkoppeling inzet Last onder Dwangsom kennelijk dealen \(2025\)](#)
- [Experiment gesloten coffeshopketen \(2025\)](#)
- [Raadsbrief monitoring Tippelzone september 2024 t/m maart 2025](#)
- [De \(beperkte\) nachtsluiting van de Waalstranden tussen de Spoorbrug en de Waalbrug \(2025\)](#)
- [Scenario's coffeshopbeleid \(2025\)](#) (Informatieve bijeenkomst voor de raad vond plaats in november 2025. Presentatie is opvraagbaar bij de griffie)
- [Maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht \(2025\)](#) (In Q1 2026 vond een informatieve bijeenkomst met de raad plaats. Presentatie is opvraagbaar bij de griffie)
- [Jaarwisseling 2024-2025 \(2025\)](#)

Verder staan hieronder een raadsinformatiebrief en -voorstel over ontwikkelingen bij de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) weergegeven:

- [Raadsinformatiebrief afronding onderzoek vastgoed VRGZ \(2025\)](#)
- [Raadsvoorstel Zienswijze op kostenverdeelsleutel VRGZ \(2025\)](#)
- [Raadsvoorstel Zienswijze conceptjaarrekening 2024 en ontwerpbegroting 2026 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid](#)
- [Raadsvoorstel Zienswijze Kaderbrief 2026 en zienswijze \(04/02/2026 agenda van de Raad\)](#)

Daarnaast hebben we de Raad geïnformeerd door middel van presentaties, waaronder over het demonstratierecht. Deze presentatie is op te vragen bij de griffie.

Huidige keuzes en uitvoering

Er is een aantal keuzes gemaakt die van belang zijn voor de uitvoering van de taken van het programma veiligheid. Een aantal daarvan vind je terug in onderstaande stukken:

- Besluit inzet cameratoezicht [Link1](#) [Link 2](#)
- [Notitie Toezicht en Handhaving 2024-2030](#)
- [Opdrachtverlening Jongerenwerk & Jeugdcoaches 2026-2030](#)

Verder staat in de jaarlijkse veiligheidsbrief in meer detail de beleidskeuzes en kwaliteit van uitvoering weergegeven.

Context en beïnvloedbaarheid

We moeten rekening houden met verschillende wet- en regelgeving en binnen financiële kaders blijven. Zo hebben we te maken met de Gemeentewet, de Alcoholwet, de Wet openbare manifestaties, de Wet Bibob, de Wet wapen en munitie, Wet veiligheidsregio's en de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen. Onze financiële kaders worden bepaald door [de totale begroting](#) van Veiligheid: € 29,9 miljoen in 2026. Daarvan hebben we het grootste gedeelte (€ 19,8 miljoen) begroot voor de bijdrage aan de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ). De overige middelen worden besteed om de ambities van het IVP te realiseren (uitvoeringskosten en programmageld). Het programmageld krijgen we grotendeels uit doeluitkeringen van het gemeentefonds en wordt gebruikt voor specifieke doelen (o.a. Preventie met Gezag, nazorg ex-gedetineerde, experiment gesloten coffeeshopketen, radicalisering).

In het IVP onderscheiden we elf thema's die bestaan uit wettelijke taken en/of eigen beleidsambities. Er is keuzeruimte ten aanzien van kwaliteit en intensiteit. Deze keuzeruimte gaat overwegend over ingrepen in personele kosten waarmee ambities kunnen worden gerealiseerd. In tabel 4 staat een overzicht van de thema's met het onderscheid tussen wettelijke taak en niet-wettelijke taken, en de bewegingsruimte voor raadsleden weergegeven. Het nieuwe IVP en de begroting vormen de momenten waarop raadsleden keuzes kunnen maken ten aanzien van het beleid.

Tabel 4: Overzicht wettelijke taken en beleidsruimte

Thema	Wettelijke taak & Beïnvloedbaarheid
Discriminatie	Het tegengaan van discriminatie en uitsluiting is een opgave. Er is keuzevrijheid hoeveel middelen u voor dit thema beschikbaar stelt ten aanzien van de preventieve taak. Instandhouding van de antidiscriminatievoorziening is een wettelijke taak.
Ondermijning	Bij ondermijning kunnen keuzes worden gemaakt in de aanpak en de inzet op de wet Bibob. Deze keuzes hebben vervolgens invloed op de kans op criminaliteit, misbruik van publiek geld en ondermijning van het vertrouwen in de overheid (Beleidsregels Wet Bibob 2025). Ondermijning is geen wettelijke taak.
Veilige wijken	De veiligheidsregisseurs zijn verantwoordelijk voor een integrale aanpak van veiligheid in de wijken in de stad. Zij voeren regie op samenwerking met partners en sturen samen met regisseurs sociaal en fysiek op schone en veilige wijken. Onze inzet van de veiligheidsregisseurs is geen wettelijke taak en kunnen we meer of minder doen.
Digitale criminaliteit	Bij digitale criminaliteit zetten we in op preventie. Er zijn beperkte middelen rond bewustwording van digitale criminaliteit en het bieden van handelingsperspectief om slachtofferschap te voorkomen. De inzet op digitale criminaliteit is geen wettelijke taak.
Zorg & Veiligheid	We faciliteren het Zorg en Veiligheidshuis (ZVHH), de regioteams multiprobleemhuishoudens, aanpak jongerenoverlast, verwarde en onbegrepen personen,

	dak- en thuislozen, en de nazorg ex-gedetineerden, en we geven uitvoering aan de doorbraakaanpak en beleid op zorg en veiligheid. Dit is deels een wettelijke taak.
Jonge aanwas in criminaliteit	Nijmegen zet in op een domeinverbinderende samenwerking om jeugdigen, gezinnen en de omgeving te versterken waardoor zij zo stabiel mogelijk kunnen opgroeien en ontwikkelen. De gemeente heeft doelmiddelen toegekend gekregen van het Rijk om in te zetten op Preventie met Gezag (PMG). Voor de komende periode heeft de gemeente opnieuw een subsidie aangevraagd.
Straatintimidatie	De aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt met rijksmiddelen gefinancierd en richt zich op het verbeteren van de veiligheid van vrouwen en meisjes in de openbare ruimte en horeca. Op basis van het uitvoeringsplan hebben we middelen gekregen om door te gaan met de uitvoering. Dit loopt tot en met 2026.
Polarisatie en maatschappelijke onrust	De verhoudingen tussen verschillende groepen inwoners staan onder druk en we zien steeds meer radicalisering en extremisme in de digitale omgeving. Polarisatie en maatschappelijke onrust is geen wettelijke taak.
Openbare orde	De zorg voor het ordelijk verloop van het maatschappelijk verkeer in de openbare ruimte zoals demonstraties is een wettelijke taak van de gemeente. Er kunnen beleidskeuzes worden gemaakt over specifieke onderwerpen zoals cameratoezicht of de tippelzone.
Veilige horeca, evenementen en markten	Vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn wettelijke taken om de kwaliteit van veilige horeca, evenementen en markten te waarborgen. Het legestartief van vergunningen kan worden aangepast, wat gevolgen heeft voor de kostendekkendheid van deze producten.
Veilige fysieke leefomgeving	We zorgen voor een veilige fysieke leefomgeving. Hiervoor heeft de gemeente een kaderstellende rol richting de ODRN en VRGZ. Bij crisisbeheersing en brandweer zijn de directe sturingsmogelijkheden beperkt omdat deze via de veiligheidsregio lopen en eventuele besparingen of uitbreiding via de regionale begroting plaatsvinden. Crisisbeheersing is een wettelijke taak.

De komende vier jaar...

De afgelopen jaren is er een stabiel veiligheidsbeleid neergezet. In 2026 wordt een nieuw IVP vastgesteld. In dit meerjarenbeleidsdocument kan de raad wijzigingen doorvoeren ten aanzien van beleidskeuzes, programmagelden en uitvoeringskosten.

Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg

Welzijn, Inclusie, Sturing sociale Basis, Wijkaccommodaties

Inleidend

De sociale basis is het fundament van het sociaal domein in onze stad. Het bestaat onder andere uit welzijn, inclusie, wijkaccommodaties en de ontwikkeling van de sturing op de sociale basis. We kunnen de sociale basis stimuleren door te sturen met beleid, faciliteiten, opdrachten en financiering. Tegelijkertijd werken we toe naar een (gedeeltelijk) andere gebiedsgerichte manier van sturen en verantwoorden.

Welzijn, inclusie, wijkaccommodaties, en de ontwikkeling van de sturing op de sociale basis valt onder taakveld 6.1 (Samenkracht en burgerparticipatie). De volgende ambities en doelen horen bij deze inzet:

Ambitie: inwoners voeren regie over hun leven, gezin en gezondheid en nemen actief deel aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar.

Doel: Inwoners nemen actief deel en dragen bij aan de samenleving

Doel: Inwoners van Nijmegen kijken naar elkaar om in het dagelijks leven

Doel: Inwoners van Nijmegen kunnen (vrij) zichzelf zijn en worden hierin geaccepteerd

In de [doelenboom](#) en de [stadsbegroting](#) is terug te vinden welke activiteiten worden uitgevoerd om deze doelen te bereiken.

Relevante besluitgeschiedenis, huidige keuzes en uitvoering

Welzijn

- [Uitvoeringsagenda Senioren 2025 - 2027](#) vastgesteld op 24 juni 2025: overkoepelende agenda vanuit meerdere beleidsdomeinen, o.a. welzijn, gezondheid en mobiliteit.
- [Uitvoeringsagenda Versterken vrijwilligers in de stad 2025 - 2028](#) vastgesteld 30 september 2025.
- [Uitvoeringsagenda Mantelzorgondersteuning 2026 - 2029](#) vastgesteld op 13 januari 2026.

Inclusie

Op 8 oktober 2025 heeft de raad het [Nijmeegs Beleidskader Inclusie](#) vastgesteld. Dit kader bestaat uit zes algemene uitgangspunten die worden via een aantal lijnen opgepakt, onder meer via een update van het diversiteitsbeleid P&O.

Onder het beleidskader Inclusie valt een aantal uitvoeringsagenda's: de Uitvoeringsagenda Regenboog 2026-2029, de Uitvoeringsagenda VN-verdrag Handicap 2026 -2029 en de Anti-discriminatieagenda 2026-2029. De Anti-discriminatieagenda zal in het eerste kwartaal van 2026 door het college worden vastgesteld, de Uitvoeringsagenda's Regenboog en VN-verdrag Handicap in het tweede kwartaal. Voorafgaande heeft het college de evaluaties van de aflopende agenda's vastgesteld en [de raad hierover geïnformeerd](#).

Sturen op een sterke sociale basis in Nijmegen

In 2021 heeft de raad de [Kadernota Samen werken, samen sterk](#) vastgesteld. In 2023 is de [Voortgangsbrief over Sturen op een sterke sociale basis](#) gedeeld met de raad, vergezeld met [Voortgangsbrief stadsdeelprogrammeren/preventieplatforms](#) en een [Voortgangsbrief harmoniseren subsidies](#).

Bij de gespreksronde op [12 maart 2025](#) is de raad meegenomen in de noodzaak van de transformatie van onze sturing door het Instituut voor Publieke Waarden. De transformatie is nodig vanwege onder andere dubbele vergrijzing en een toename van vraag naar jeugdzorg. Er is onvoldoende personeel en geld om alle hulpvragen van inwoners op te pakken. Dit leidt tot een toename van inwoners die (vanuit de zorg) een beroep doen op de sociale basis, en dat hulpvragen in de sociale basis complexer worden. Tegelijkertijd zullen inwoners meer zelf en samen moeten oppakken. Daarom transformeren we onze huidige manier van sturen naar impactsturing op gebiedsniveau. We creëren dan enerzijds ruimte voor inwoners om meer zelf en samen op te pakken, en we creëren ruimte binnen de nu veelal gedetailleerde sturing op activiteiten en output.

Op 26 maart 2025 volgde een unaniem [Raadsbesluit](#) met uitgangspunten en randvoorwaarden om in drie gebieden de transformatie in sturing vorm te geven: [Nijmegen-Noord, Lindenholt, Dukenburg](#). Met de vaststelling van de Stadsbegroting 2025-2028 en de amendementen [Door\(breek\)aanpakken](#) en [Amendement Leidende principes voor zorg, welzijn en ondersteuning](#), heeft uw raad het besluit genomen om een jaarlijks structureel investeringsfonds van 1 miljoen euro vrij te maken voor het leren en experimenten in de drie gebieden. We hebben de afspraak met uw raad gemaakt om na de eerste twee jaar te evalueren hoe we het investeringsfonds vanaf 2027 in de begroting verwerken. We komen hiervoor met een voorstel in de begrotingsbehandeling 2027-2030.

Bij de transformatie werken we volgens een ontwikkelroute en vier fasen in circa 10 jaar toe naar een nieuwe vorm van sturen waarmee we kunnen gaan investeren in impact voor inwoners in een gebied. In de eerste helft van 2026 volgt de raadsinformatiebrief Voortgang Sturen op een sterke sociale basis in Nijmegen.

Context en beïnvloedbaarheid

De middelen die gekoppeld zijn aan deze doelen in de doelenboom worden ingezet vanuit de WMO (algemene voorzieningen). Binnen het WMO kader is er voor de gemeente vrijheid voor welk ambitieniveau wordt gekozen. In Nijmegen leggen de nadruk op sociale basis, een welzijnsaanbod, sterke buurtteams met zoveel mogelijk laagdrempelige ondersteuning. Binnen de beleidsdomeinen welzijn en inclusie gaat het voor overgrote deel om subsidies, waarmee het bedrag enigszins beïnvloedbaar is. Meer toelichting is te vinden in [doelen nader geduid](#).

De komende vier jaar...

Welzijn

- Voor de zomer 2026 wordt de 'Visie op Sociaal Welzijn' voorgelegd aan de raad. De raad is hier in Q1 via een raadsbrief over geïnformeerd.
- Er wordt gewerkt aan het samenvoegen van budgetten voor de sociale basis. De verwachting is dat de doelenboom hierop worden aangepast. Deze wijziging leggen we bij de behandeling van de stadsbegroting 2027-2030 voor

- De Uitvoeringsagenda Senioren wordt in 2027 geëvalueerd
- In 2029 wordt de voortgang van de Uitvoeringsagenda Versterken Vrijwilligers in de Stad en van de Uitvoeringsagenda Mantelzorg geëvalueerd

Inclusie

De raad zal in het 1^e kwartaal van 2026 worden geïnformeerd over de opzet van de Inclusiemonitor. Aan de hand van deze monitor zal de raad driejaarlijks worden geïnformeerd over de resultaten en de impact van het brede inclusiebeleid. Dit betreft de voortgang en resultaten van de verschillende uitvoeringsagenda's en van het interne organisatiebeleid (dienstverlening en P&O).

Sturen op een sterke sociale basis in Nijmegen

We informeren de raad bij elke begrotingscyclus over de voortgang. In het eerste half jaar van 2026 volgt een raadsinformatiebrief met elk daaropvolgend jaar een jaarlijkse raadsinformatiebrief waar wenselijk aangevuld met een werkbezoek. We evalueren de eerste twee jaar van het investeringsfonds van 1 miljoen (2025, 2026) en hoe we dit fonds vanaf 2027 in de begroting verwerken. In de begrotingsbehandeling 2027-2030 komen we hiervoor met een voorstel. We gaan hierbij in ieder geval in op de ontwikkelroute en:

- Transformatie van onze sturing naar impactsturing op gebiedsniveau (daarvoor ontschotten en innoveren we onze sturingsinstrumenten beleid, financiering, governance, accountability en inbedding);
- Ontwikkelingen in Noord, Lindenholt en Dukenburg, het investeringsfonds van 1 miljoen en de betekenis voor de verdere transformatie in het sociaal domein;
- Stadsdeelprogrammeren volwassenen/ Preventieplatforms jeugd en stadsdeelbudgetten, waarbij we uiteindelijk toewerken naar een stadsbrede dekking van integrale en gebiedsgerichte samenwerking met inwoners en professionals waarmee we de sociale basis lokaal behouden en versterken.

Onderdeel Wijkaccommodaties

Inleidend

De wijkcentra in Nijmegen dragen bij aan de volgende doelstellingen die in 2020 door de Raad zijn vastgesteld met het beleidskader 'Ruimte voor ontmoeting':

Versterking van de sociale cohesie en maatschappelijke participatie van inwoners in de dagelijkse leefomgeving. Het bevorderen van zelfregie en het voorkomen van (escalerende) problemen.

De doelstellingen zijn vertaald in drie basisfuncties van de wijkcentra:

- a) Het stimuleren en mogelijk maken van ontmoeten en participeren. Het gaat hier over activiteiten voor en door (wijk)bewoners, bijvoorbeeld bewonersgroepen, culturele en creatieve activiteiten, ouderengroepen, migrantengroepen, kinderactiviteiten. De activiteiten kunnen worden uitgevoerd door vrijwilligers en/of door betaalde krachten;
- b) Het geven van informatie en advies aan inwoners van Nijmegen, bijvoorbeeld de Stips, welzijnswerk en organisaties die bewonersvoorlichting verzorgen;
- c) Ruimte geven aan ondersteuning, zo licht en dichtbij mogelijk. Dit betreft met name ondersteuning door buurtteams en primaire ketenpartners (financieel experts in de wijk, WMO-consulenten, ouderenadvies) en groepswerk.

Naast deze drie functies zijn de wijkcentra belangrijk in crisissituaties. De gebouwen worden regelmatig (en in no time) ingezet bij noodgevallen. Ook zijn de wijkcentra een locatie voor de verkiezingen en informatieavonden voor bewoners.

Relevante besluitgeschiedenis

1. Vastgestelde verhuurkader '[Een ruimte huren in een gemeentelijk wijkcentrum in Nijmegen](#)' vanaf 1 augustus 2023.
2. In september 2020 is het beleidskader 'Ruimte voor Ontmoeting' vastgesteld.
3. [Motie Op de toekomst! Ga voor plantaardig](#) (2023)
4. Huisvesting Buurtteams Jeugd en Gezin en Volwassenen in de wijkcentra.
5. Renovatie van drie wijkcentra; [Daalsehof](#), Schalmei en nntb (begroting 2023 (2024-2027))
6. [Motie Put your oatmilk where your mouth is](#) - plantaardig voedsel in gemeentelijke locaties (2025).
7. Visie op gezondheid: [Ook een gezonde snack voor kinderen aanbieden](#) (2023)
8. [Motie Klimaatshelters voor iedereen](#) (2025)
9. Moderniseren en verduurzamen wijkcentrum Het Oude Weeshuis (2024/ 2025)

Context en beïnvloedbaarheid

Binnen de wijkcentra is naast 'ruimte voor ontmoeting', ook het verhuurkader van toepassing.

Huidige keuzes en uitvoering en de komende vier jaar...

Er zullen gesprekken en voorbereidingen plaatsvinden over de nieuwbouw/ verplaatsing wijkcentrum Villa Nova en de nieuwbouw wijkcentrum Titus Brandsma, mogelijk samen met de basisschool Michiel de Ruijter. De raad beslist in de begroting over de financiële middelen die hiervoor nodig zijn.

Gezondheid

Inleidend

Het taakveld publieke gezondheid (ook wel volksgezondheid) omvat het bevorderen van de volksgezondheid en gelijke kansen op gezondheid, door collectieve interventies gericht op Gezondheidsbescherming, gezondheidsbevordering of ziektepreventie.

De volgende ambitie en doelen horen bij het taakveld (7.1 Volksgezondheid):

Ambitie 8: "Inwoners voeren eigen regie over hun leven, gezin en gezondheid en nemen actief deel aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar".

Doel 8.2 Gehouden dieren en vrij levende dieren ontvangen ondersteuning waar gezond en goed leven in het geding is.

Doel 8.7 Inwoners worden beschermd tegen infectieziekten, ongunstige milieufactoren en seksuele gezondheidsrisico's.

Doel 8.8 De gezondheid van Nijmegenaren wordt bevorderd door een preventieve basisinfrastructuur en een integrale aanpak

Doel 8.9 Gezondheidsverschillen in Nijmegen worden kleiner doordat we mensen met verhoogde gezondheidsrisico's extra ondersteunen

Doel 8.10 De publieke gezondheid wordt beschermd en bevorderd door een gezonde fysieke leefomgeving

In de [doelenboom](#) en de [stadsbegroting](#) is terug te vinden welke activiteiten worden uitgevoerd om deze doelen te bereiken.

Relevante besluitgeschiedenis, huidige keuzes en uitvoering

Op 28 mei 2025 heeft de raad de [Visie op gezondheid Nijmegen 2040](#) vastgesteld.

Bij de visie is een [Uitvoeringsagenda Gezondheid 2025-2028](#) vastgesteld. We informeren de gemeenteraad bij de begrotingscyclus over de voortgang hiervan.

In de [Nijmeegse Omgevingsvisie](#), vastgesteld door de raad op 10 september 2025, is een sociale en gezonde stad 1 van de 4 hoofdlijnen van het beleid, waarbij het beschermen en bevorderen van gezondheid door het creëren en behouden van een gezonde leefomgeving de hoofddoelstelling is. Op 28 oktober 2025 is de [Uitvoeringsagenda Dieren 2025-2028](#) vastgesteld. Medio 2027 zal de voortgang van deze agenda geëvalueerd worden en gedeeld met de raad.

Inzake het Integraal Zorg Akkoord (IZA) is er op 19 december 2023 een [raadsinformatiebrief](#) naar de raad gestuurd vergezeld van het [Regiobeeld Rijk van Nijmegen](#) en het [Regioplan Rijk van Nijmegen](#). Inzake het Gezond en Actief Leven akkoord (GALA) is er op 26 september 2023 een [raadsinformatiebrief](#) naar de raad gestuurd vergezeld van het [lokale GALA plan](#). Op 5 november 2024 is er een [raadsinformatiebrief](#) naar de raad gestuurd met betrekking tot de voortgang.

Context en beïnvloedbaarheid

Een deel van de doelen en activiteiten uit taakveld 7.1 zijn wettelijk verplicht. Dit geldt zowel voor dierenwelzijn (doel 8.2) als publieke gezondheid (doelen 8.7 t/m 8.10). Ook zijn er taken die we uitvoeren in het kader van het GALA en IZA. We worden apart gefinancierd voor de uitvoering van deze akkoorden door middel van specifieke uitkeringen (SPUK's). Dit geld kunnen we niet op andere manieren inzetten. Voor de precieze wettelijke verplichtingen en taken met betrekking tot de SPUK's wordt verwezen naar de "[doelen nader geduid](#)" in de stadsbegroting.

De komende vier jaar...

We blijven inzetten op preventieprogramma's die gericht zijn op gezond opgroeien, gezonde leefgewoonten, mentale gezondheid, gezond ouder worden en een gezonde fysieke leefomgeving. Als rode draad door deze programma's loopt het verkleinen van gezondheidsachterstanden. Helaas zien we een tweedeling in Nijmegen (Zuid en West versus Noord en Oost) als het gaat om gezondheid. We investeren ongelijk in de stad/stadsdelen om zo voor iedereen gelijke kansen op gezondheid te creëren. We informeren de raad bij elke begrotingscyclus over de voortgang van de Uitvoeringsagenda Gezondheid 2025-2028. Daarnaast zal er eind 2028 een nieuwe Uitvoeringsagenda Gezondheid worden vastgesteld door het college.

De omgevingsvisie wordt verder uitgewerkt in omgevingsprogramma's. In 2026 en verder gaan we met Gezondheid, Klimaatadaptatie, Groen en Mobiliteit maatregelen opstellen voor een gezonde, groene en klimaatbestendige stad.

Medio 2027 zal de voortgang van de Uitvoeringsagenda Dieren 2025-2028 geëvalueerd worden en gedeeld met de raad. Daarnaast zal er eind 2028 een nieuwe Uitvoeringsagenda Dieren 2029-2032 door het college worden vastgesteld.

Eind 2026 lopen het GALA en het IZA af. Daarvoor in de plaats komt het [Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord](#) (AZWA). Elke regio dient in 2026 een AZWA-plan te maken, waarin ketenaanpakken zoals Kansrijk Start, Valpreventie, Kind naar Gezond Gewicht, Welzijn op recept en GLI volwassenen verder regionaal worden uitgewerkt. Daarnaast kan de raad in Q2 van 2026 een brief verwachten over de voortgang van het IZA.

Gezondheid en preventie zijn onderwerpen die vragen om een lange adem. Opbrengsten van preventie zijn niet altijd goed zichtbaar of meetbaar. De huidige landelijke wetgeving staat nog onvoldoende in dienst van bescherming en bevordering van de volksgezondheid. Als landelijke wetgeving niet meer in dienst komt te staan van bescherming en bevordering van de volksgezondheid, wordt het lastig om onze ambities te bereiken.

Jeugd(zorg)

Inleidend

De volgende doelen uit de doelenboom hebben betrekking op jeugd:

8.5 We hebben een stevig opvoedklimaat rond gezinnen, in wijken en scholen

8.6 Kinderen en hun ouders worden laagdrempelig, dichtbij en deskundig ondersteund als zij problemen ervaren met opvoeding en/of kansrijke ontwikkeling, indien nodig met specialistische jeugdhulp

9.1 Kinderen groeien zo veel mogelijk veilig en gezond thuis op

9.2 Gezinnen en huishoudens die te maken hebben met onveilige situaties krijgen tijdig, passende en samenhangende hulp en bescherming

9.3 We voorkomen huisuitzettingen, leiden toe naar zorg, werken aan het perspectief van multi-probleemhuishoudens en beperken de overlast als gevolg van dakloosheid en psychiatrische en/of psychosociale problematiek

Relevante besluitgeschiedenis, huidige keuzes en uitvoering

In maart 2019 heeft de gemeenteraad het [interventieplan fase 4 - opgave sociale stad](#) vastgesteld. Eén van de interventies was een onderzoek naar een stelselwijziging Jeugd/Wmo. In november 2019 heeft de raad besloten om de [toegang voor jeugd en Wmo](#) anders in te richten. Na een aanbesteding is de opdracht voor de gemeentelijke toegang Jeugd gegund aan de Buurteams Jeugd en Gezin (Oidos), operationeel gestart m.i.v. 1 juli 2021. In 2024 heeft de raad de externe evaluatie over de eerste drie jaar ontvangen en heeft het college het contract met de buurtteams met 3 jaar verlengd.

In november 2023 heeft de gemeenteraad de beleidskaders voor jeugd vastgesteld d.m.v. het [Regioprogramma Jeugd 2023 - 2028](#) en het [Lokaal Plan](#). Jaarlijks wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang. Daarnaast stelt de raad jaarlijks de verordening en beleidsregels Jeugd en Wmo vast.

In juni 2025 heeft het college de [opdracht jongerenwerk](#) voor Bindkracht10 en de Jeugdcoaches vastgesteld, waarin een prioritering van de inzet voor het jongerenwerk is opgenomen in relatie tot welzijn, onderwijs, zorg en veiligheid.

In september 2025 heeft het college de [Uitvoeringsagenda Duurzame Jeugdhulp](#) vastgesteld waarin een groot aantal interventies is opgenomen om de ambulante jeugdhulp toekomstbestendig en betaalbaar te houden. Daarin wordt ook een relatie gelegd met de Opgave Sturing Sociale Basis, omdat een passend preventief aanbod van groot belang is om het gebruik van (ambulante) jeugdhulp terug te dringen. In Nijmegen zijn de Buurtteams de afgelopen jaren hierin van waarde gebleken. Daarnaast zijn er ook ondersteunende maatregelen in het netwerk nodig (gebleken) om de substitutie van geïndiceerde begeleiding naar basishulp te stimuleren. Daartoe hebben we bij jeugd onder meer een convenant gesloten met de Nijmeegse huisartsen, waarin zij hebben toegezegd cliënten zo veel mogelijk door te verwijzen naar Buurtteams wanneer het vermoeden bestaat dat de inzet van ambulante hulp (niet zijnde jeugd-GGZ) noodzakelijk is. Deze afspraken worden goed nageleefd. Ook zijn we gestart met het werken met bestedingsruimtes bij jeugd sinds 2023. We continueren de werkwijze van bestedingsruimtes bij begeleiding jeugd en Wmo. De uitvoeringsagenda omvat aanvullend zowel generieke maatregelen voor Jeugd en Wmo als specifieke jeugdmaatregelen. Generieke maatregelen zijn o.a. versterken van collectief aanbod; verbeteren van de doelmatigheid in het zorgnetwerk; doorbraakaanpak richten op omvangrijke begeleidingscasussen, stevigere sturing op maatwerkovereenkomsten jeugd. Voorbeelden van specifieke maatregelen: meer grip op Zorg Binnen Onderwijs; jongerenwerk als alternatief voor begeleiding; verkennen of sociale basis bij scheidingen een alternatief kan bieden voor begeleide omgang.

In april 2021 heeft de gemeenteraad de [regioaanpak Huiselijk geweld en kindermishandeling](#) vastgesteld, getiteld 'Samen voor een thuis zonder geweld' 2021-2025. Deze aanpak is inmiddels met 4 jaar verlengd.

Daarnaast ontvangt de gemeente Nijmegen als coördinerend gemeente 2 SPUKS voor hoog specialistische jeugdhulp: De jaarlijkse SPUK voor bovenregionale expertisenetwerken, die voor heel Gelderland wordt vormgegeven door BOEG. En de SPUK af- en ombouw gesloten Jeugdzorg is bedoeld voor Gelderland en Overijssel. Dit betekent voor kinderen en gezinnen uit Nijmegen dat zij gebruik kunnen maken van schaarse, hoog specialistische jeugdhulp die regio's zelf niet kunnen organiseren. En daarbij ook de bescherming krijgen die nodig is als alternatief voor gesloten jeugdzorg.

In 2025 heeft Nijmegen zich kandidaat gesteld om een kindvriendelijke gemeente te worden, waar kinderen (0 t/m 18 jaar) gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Binnen het drie- tot vijfjarig Child Friendly Cities Initiative programma van UNICEF werken gemeenten aan concrete verbetering van de situatie van kinderen en jongeren. Samen met lokale partners en UNICEF Nederland wordt er een actieplan opgesteld.

Context en beïnvloedbaarheid

De gemeente is verplicht om de Jeugdwet uit te voeren en de bijbehorende Hervormingsagenda Jeugd. Dat betekent dat er sterke sociale teams operationeel moeten

zijn, en op regionale schaal specialistische jeugdhulp moet worden ingekocht conform de landelijke standaarden. De kosten voor jeugdhulp zijn voor een deel niet direct beïnvloedbaar, met name in de Jeugd-GGZ waar de huisartsen wettelijke verwijzers zijn en bij verwijzingen door de gecertificeerde instellingen (GI's) en Rechters naar specialistische jeugdhulp, die door gemeenten bekostigd moet worden.

Door middel van het regioprogramma, het lokale plan en de uitvoeringsagenda duurzame jeugdhulp sturen we waar het kan op een toekomstbestendig jeugdinstel, in lijn met de Jeugdwet en de Hervormingsagenda. Om inwoners met een stapeling aan hulpvragen en de multiprobleem-huishoudens zo gericht mogelijk te ondersteunen en waar nodig procesregie te voeren hebben we een gemeentelijke Doorbraakaanpak en Regieteams ontwikkeld, die al een flink aantal jaren operationeel zijn.

Bij Huiselijk Geweld en Kinder mishandeling zien we dat de maatschappelijke aandacht voor de thema's seksueel geweld, femicide en huiselijk geweld toeneemt. Dit is een positieve ontwikkeling, maar de problematiek vraagt ook een scherpe aanpak, sterke netwerksamenwerking en goede monitoring.

De komende vier jaar...

-preventieprogramma's, jeugdwelzijnswerk, cultuur/sport

Het versterken van de sociale basis, het stadsdeelprogrammeren voor jeugd en een gericht preventief aanbod voor kinderen, jongeren en gezinnen in de wijk en in de stad vraagt de komende vier jaar aandacht. Met de uitvoeringsagenda Duurzame Jeugdhulp sturen we op meer laagdrempelige oplossingen boven zwaardere geïndiceerde zorg voor kinderen en jongeren, het versterken van de pedagogische basis in de buurt, op de kinderopvang, op en rond de school. Daarnaast investeren we 'ongelijk' vanuit bijv. gelijkwaardige kansenbeleid en brede school-aanbod in die wijken en stadsdelen waar extra aanbod nodig is om kinderen en jongeren voldoende opgroeikansen te bieden. Naarmate er minder kinderen in de geïndiceerde jeugdhulp (kunnen) komen, zijn stevige buurtteams nodig maar ook een gericht, rijk en toegankelijk (collectief) aanbod aan welzijn, cultuur en sport om naar terug te verwijzen. Hoewel we in de stad al veel aanbod hebben, zien we dat dit onder druk staat. Dit kan komen door tijdelijke middelen die aflopen (NPO-middelen) en eerder ingeboekte bezuinigingen (bijv. bij de jeugdgezondheidszorg). Bij de opdrachten voor kinderkwerk, jongerenwerk en brede scholen zijn de afgelopen jaren keuzes gemaakt binnen de bestaande financiële kaders. We zien bv in Noord, maar ook in Dukenburg en Lindenholt relatief veel jeugdhulpgebruik. Met name hier willen we ruimte creëren bij kinderkwerk en jongerenwerk en voor het stadsdeelprogrammeren met inwoners. Middelen die we besparen bij jeugdhulp zouden hier (deels) voor ingezet kunnen worden.

-buurtteams, armoede/schulden, schil

De Buurtteams Jeugd en Gezin hebben een spilfunctie in de stad. Zij zetten steeds meer basishulp in, waarmee de instroom in geïndiceerde begeleiding minder wordt en daarmee ook de kosten. Ook ontwikkelen ze hun vakmanschap als het gaat om complexe casuïstiek en veiligheid, bijv. in de samenwerking in '[Samen Verder](#)', met o.a. regieteams en Veilig Thuis. We zien kansen in meer verbinding met het beleidsdomein armoede en schulden. Ook gaan we vanuit de Uitvoeringsagenda Duurzame Jeugdhulp aan de slag met het

dichterbij organiseren van behandel expertise, zodat Buurtteams bij complexere casuïstiek sneller de juiste expertise erbij kunnen halen.

-uitvoeringsagenda

De Uitvoeringsagenda Duurzame Jeugdhulp is meerjarig. In 2026 ligt de focus op ambulante begeleiding waaronder Zorg Binnen Onderwijs op het reguliere basisonderwijs en op voorschoolse dagbehandeling. Jeugd-GGZ en ambulante behandeling worden nog verder geanalyseerd. Maatregelen zullen in 2027 en verder meer vorm gaan krijgen.

-regionale samenwerking jeugd, inkoop, bovenregionale samenwerking en innovatie

Het Regioprogramma Jeugd loopt t/m 2027. Dit betekent dat we in 2027 een proces van evaluatie en herijking gaan doorlopen met alle gemeenten in Rijk van Nijmegen. De landelijke context zullen we hier goed bij betrekken. Daarnaast blijven we komende jaren opnieuw (boven)regionaal inkopen waar contracten aflopen. Dit komt in ieder geval voor de Jeugd-GGZ aan de orde komende bestuursperiode. Het Regionaal Ondersteunings-Bureau (ROB) is voor de regio Rijk van Nijmegen verantwoordelijk voor inkoop, contractmanagement en monitoring van Zorg, voor Wmo en Jeugdhulp. Dit is vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst tussen de 7 gemeenten in het Rijk van Nijmegen. Bovenregionaal willen we doorgaan met BOEG (bovenregionaal expertisenetwerk Gelderland) voor de hoogspecialistische jeugdzorg, de afbouw van gesloten jeugdzorg en de Essentiele Functies.

-Doorbraakaanpak , Samen Verder en regieteams

De doorbraakaanpak is in de huidige periode verbreed naar de regio, het team is vergroot, de verbinding met Inkomen en Schulden wordt versterkt en er wordt een grotere doelgroep benaderd. Voor de komende bestuursperiode willen we hiermee doorgaan en naar mogelijkheden zoeken om inwoners die gebruik maken van meerdere regelingen, met inachtneming van de privacywetgeving zo proactief mogelijk te kunnen benaderen. De proeftuin kind- en gezinsbescherming “Samen Verder” in Dukenburg [is besloten](#) om over de hele stad uit te rollen en verbinden met de Regieteams. De eerste stappen zijn al gezet in Nijmegen Oost, Centrum en Hatert.

-HGKM

De ontwikkeling “Samen Verder” is voor de regioaanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM) op de schaal van Gelderland Zuid, waarvoor Nijmegen centrumgemeente is, een strategische ontwikkeling. Hiermee zetten we de stap van ‘keten’ naar ‘netwerk’ in de operationele samenwerking tussen partners. Daarnaast is het versterken van de expertise bij de lokale teams/buurtteams op veiligheid een belangrijk aandachtspunt. Andere thema’s zijn: intieme terreur, seksuele intimidatie, datagestuurde werken, plegeraanpak versterken, meer aanbod vrouwenopvang.

-18-/18+

In Nijmegen is een goed functioneren TWES (Tussen Wal en Schip)-netwerk opgebouwd in de afgelopen jaren. Daarmee is een belangrijke basis gelegd om jongeren die zelf de overstap naar hun volwassen leven moeilijk kunnen maken, te ondersteunen. We doen dat met de ‘big 5’ aanpak. Vanuit deze aanpak werken we aan projecten om het aanbod wonen en zorg voor kwetsbare jongeren te versterken, passend woonaanbod voor elkaar

te krijgen (bijv. kamers met kansen), jongeren te ondersteunen om meer informele steun te kunnen ontvangen, etc.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)

Inleidend

Binnen Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg valt de Wmo onder de volgende ambitie:

- *Inwoners voeren eigen regie over hun leven, gezin en gezondheid en actief deelnemen aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar*

De Wmo is onder te verdelen in twee doelstellingen:

- *Inwoners kunnen zelfstandig hun leven leiden en meedoen doordat ze beschikken over voldoende zelfregie, zelfredzaamheid, veerkracht en samenredzaamheid in de vorm van sociale steun. Wanneer het nodig is, ondersteunen wij hen bij het verkrijgen of herwinnen hiervan.*
- *Inwoners kunnen zelfstandig wonen in een schone en geschikte woning. Ze kunnen zich in en om het huis verplaatsen en daardoor deelnemen aan de samenleving en hun sociale omgeving. Dit doen ze met voldoende eigen kracht, zelfredzaamheid, samenredzaamheid in de vorm van sociale steun. Wanneer het nodig is, ondersteunen wij hen bij het verkrijgen of herwinnen hiervan.*

Relevante besluitgeschiedenis

We geven uitvoering aan deze doelstelling door onderstaande vastgestelde kaders:

- [Doorontwikkeling toegang en hulp Volwassenen en Jeugd](#) (2019)
- [Brede basisteams Volwassenen](#) (2020)
- [Beleidsvisie hulp bij het huishouden](#) (2023)
- [Uitvoeringsagenda duurzame Jeugdhulp en Wmo-begeleiding \(2025\)](#)
- [Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp \(2025\)](#)
- [Rekenkameronderzoek](#) naar de toegang tot de Wmo voor 65-plussers.

In 2022 startte Buurtteams Volwassenen. Na evaluatie is het contract in 2025 verlengd tot en met 2028. Ieder jaar stelt de gemeenteraad de [verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp](#) voor het daaropvolgende jaar vast. Binnen de kaders van deze verordening stelt het college de nadere beleidsregels vast.

Context en beïnvloedbaarheid

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) verplicht gemeenten om inwoners te ondersteunen bij zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Doel is dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en actief kunnen deelnemen aan de samenleving. Voor de uitvoering van de Wmo stelt het Rijk middelen beschikbaar; daarnaast zet de gemeente ook eigen middelen in.

De gemeente geeft invulling aan deze taak via het vaststellen en uitvoeren van het gemeentelijk Wmo-beleid (beleidsvisie, beleidsregels en verordening, inkoopkaders) en het organiseren en inkopen van Wmo-voorzieningen. We werken samen met lokale toegang en ondersteuning, zoals Buurtteams Volwassenen, Wmo-consulenten en Ouderenadviseurs.

De uitvoering vindt plaats binnen de kaders van de Wmo-verordening en de bijbehorende beleidsregels. Binnen de uitvoering van de Wmo zit enige ruimte voor de gemeente, echter zijn we verplicht ons aan de wettelijke kaders te houden.

Huidige keuzes en uitvoering

Door de toenemende vergrijzing en krapte op de arbeidsmarkt zien we de druk op de Wmo toenemen en we verwachten dat dit zal blijven toenemen. De huidige keuzes zijn erop gericht om de verschillende Wmo-producten en -diensten betaalbaar en beschikbaar te houden voor mensen die dit nodig hebben. Hierbij zetten we ondermeer in op effectieve en doelmatige zorg samenwerking met de sociale basis, en collectiveren van dienstverlening.

De komende vier jaar...

Landelijk spelen twee onderwerpen die om lokale besluitvorming zullen vragen.

1. Houdbaarheid van de Wmo.

Landelijk heeft het Rijk de onderzoeksfase is afgerond. Naar verwachting zal in 2026 de landelijke politieke behandeling volgen die kan leiden tot aanpassingen van de wet. Daarna zal lokale doorvertaling plaatsvinden.

2. Inkomensafhankelijke eigen bijdrage

Met de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage wordt de hoogte van de eigen bijdrage bij alle maatwerkvoorzieningen afhankelijk van het inkomen. De invoering hiervan is voorlopig gepland per 1 januari 2027. Dit zal voorbereiding vragen in de uitvoering, zal vastgelegd worden in de verordening en heeft budgettaire consequenties voor de gemeente die via de P&C cyclus behandeld worden.

Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen

Inleiding

Maatschappelijke opvang (MO) en beschermd wonen (BW) zijn wettelijke taken van de WMO van de regio Gelderland-Zuid. MO is voor dak- en thuisloze mensen die niet zelfredzaam zijn, dit komt in de praktijk neer op problemen op meerdere levensgebieden zoals verslaving en/of psycho sociale problematiek.

Voor BW komen mensen in aanmerking vanwege (een combinatie van) psychiatrie, verslaving en/of licht verstandelijke beperking tijdelijk niet zelfstandig kunnen wonen en 24/7 onplanbare zorg nodig hebben. Deze zorg wordt zowel intramuraal als thuis aangeboden. In opdracht van de gemeente toetst de centrale toegang van de GGD of iemand recht heeft op MO of BW en in het geval van BW geeft deze ook een beschikking af.

Relevante besluitgeschiedenis, huidige keuzes en uitvoering

- **Evaluatie en actualisering van beleidsplan Samen Dichtbij.** Het regionale [Beleidskader 'Samen Dichtbij'](#) is in 2017 opgesteld, in [2021](#) en in [2025](#) geëvalueerd. Op basis van het HHM-evaluatierapport 2025 komt er een aanpassingsvoorstel voor het beleidsplan Samen Dichtbij. De raad kan aandachtspunten meegeven voor de aanpassing hiervan.
- **Aanpassing Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (Rijk van Nijmegen en Rivierenland).** De CR BW/MO is in 2021 opgesteld en in

2024 geëvalueerd, en [16-6-2025 aan de raad voorgelegd](#). De Raad heeft in december 2025 de voorgestelde aanpassingen op de regeling onderschreven. Op basis van alle reacties in Rijk van Nijmegen en Rivierenland zal het college de raad medio 2026 toestemming vragen voor de aanpassing van de centrumregeling.

- **Regionaal Actieplan dak- en thuisloosheid:**

Het [actieplan](#) en daarbij behorende uitvoeringsplan is in 2026 door de raad vastgesteld. In 2026 volgt een lokaal uitvoeringsplan met aandacht voor de preventie van dak- en thuisloosheid en het implementeren van het wonen eerst principe. Dit zal de komende vier jaar geïmplementeerd worden. Met het uitvoeringsplan wordt gewerkt aan een regionaal vangnet, gericht op 25% van de dak- en thuislozen die aangewezen blijft op opvang en (nog) niet kan wonen. Dit vangnet is de verantwoordelijkheid van centrumgemeente Nijmegen en vergt de komende tijd nog investeringen om het op peil te brengen (denk bijvoorbeeld aan het verduurzamen van gebouwen).

Ontwikkelingen rondom sekswerk

Monitoring tippelzone

Na de rechterlijke uitspraak op 28 juni 2025 wordt er gewerkt zonder registratieplicht en met een maximumaantal van 20 straatsekswerkers per dag. Om duidelijkheid te krijgen over de gevolgen vindt sindsdien monitoring plaats. Uit deze monitoring is gebleken dat tussen 0.00 en 2.00 uur de tippelzone nauwelijks bezocht werd door straatsekswerkers en klanten. Vanaf 1 januari zijn de openingstijden aangepast.

Kennisnetwerk in Sekswerk en Seksualiteit (KiSS) is met 5 partners in de stad actief om op meerdere manieren ondersteuning, informatie en trainingen te bieden aan sekswerkers. Een van de aandachtspunten voor komende jaren is het blijven bereiken van de sekswerkers nu het aanbieden van diensten hoofdzakelijk online gebeurt.

De rijksoverheid is al vele jaren bezig met het ontwikkelen van wetgeving omtrent de regulering van sekswerk. Een aantal gemeenten heeft thuissekswerk al mogelijk gemaakt, waarbij er regels voor bedrijven aan huis of aanvullende voorwaarden gelden. Er zijn in Nijmegen tot nu toe geen plannen om hier een start mee te maken.

Context en beïnvloedbaarheid

Het bieden van maatschappelijke opvang en beschermd wonen zijn wettelijke taken. De gemeente Nijmegen kiest al lange tijd voor een beleid waarin dakloosheid en buitenslapen zoveel mogelijk wordt tegengegaan. Ook het Actieplan Dakloosheid zet hierop in. Er is beleidskeuze in de manier waarop de zorg regionaal wordt ingekocht. De begroting voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen wordt opgesteld met de regiogemeenten van Gelderland-Zuid. Meer informatie is te vinden bij [doelen nader geduid](#).

Asiel & Integratie

Inleidend

Als gemeente hebben we de afgelopen jaren steeds meer verantwoordelijkheid gekregen op het vlak van Asiel & Integratie. We maken daarbij onderscheid in vier thema's:

- [Opvang](#) van Asielzoekers en Oekraïense Ontheemden

- [Huisvesting](#) van Statushouders
- [Inburgering & Integratie](#)
- [Mensen zonder documenten](#)

Voor de inzet op deze thema's heeft de gemeente het volgende doel geformuleerd:

“Vluchtelingen kunnen op een veilige en gezonde manier verblijven in onze regio en zo goed als mogelijk meedoen in de samenleving.” In de [doelenboom](#) en de [stadsbegroting](#) is terug te vinden welke activiteiten worden uitgevoerd om dit doel te bereiken.

Relevante besluitgeschiedenis

- In januari 2025 heeft de gemeenteraad het [beleidskader Asiel & Integratie ‘Welkom in Nijmegen’](#) vastgesteld. Het beleidskader beschrijft de ambities van de gemeente in het bieden van bescherming en perspectief voor vluchtelingen, vanuit een integrale blik: van asiel tot en met integratie. Voor de periode 2025-2028 zijn de ambities en uitgangspunten van het beleidskader vertaald naar een [uitvoeringsagenda](#), waarin concrete acties zijn opgenomen om de inzet op Asiel & Integratie van de gemeente beter te verbinden en verder te versterken.
- In september 2024 hebben de colleges van de gemeenten in het Rijk van Nijmegen Het [regionaal plan ‘Opvang en huisvesting vluchtelingen’](#) Dit plan bevat regionale maatregelen betreffende de realisatie van opvangplekken voor asielzoekers en Oekraïense ontheemden en de huisvesting van statushouders.
- In 2021 is de [‘Regionale beleidsnota invoering nieuwe Wet Inburgering’](#) vastgesteld, waarin de uitgangspunten voor de organisatie van inburgering zijn vastgelegd.
- Momenteel worden een motie en amendement uitgewerkt ten aanzien van [eigen bijdrage](#) en [toegang tot inkomensregelingen](#) voor Oekraïense Ontheemden.

Context en beïnvloedbaarheid

Gemeenten zijn wettelijk verplicht om opvang te faciliteren/organiseren voor [asielzoekers](#) [Spreidingswet voor asielopvangvoorzieningen](#)) en Oekraïense Ontheemden ([de Tijdelijke Wet Opvang voor ontheemde Oekraïners](#)). Dat geldt ook voor het huisvesten van statushouders ([de Huisvestingstaakstelling](#)) en het organiseren van inburgering ([de Wet inburgering 2021](#)). Voor de opvang van mensen zonder documenten is er geen sprake van een wettelijke opdracht. Wel hebben we ons als gemeente gecommitteerd aan het [Nationale Actieplan Dakloosheid Eerst een Thuis](#), waarvan het uitgangspunt is dat niemand op straat hoeft te leven. Bij de behandeling van het beleidskader Asiel & Integratie in januari 2025 heeft de gemeenteraad vastgesteld dat we hier ook de groep mensen zonder documenten tot scharen.

Plannen van het vorige en huidige kabinet hebben (mogelijk) invloed op deze wettelijke taken. Het voorgaande kabinet-Schoof (2024-2026) heeft een pakket van wetsvoorstellen uitgewerkt om de instroom van asielzoekers te beperken. De wetsvoorstellen hebben potentieel veel gevolgen voor gemeenten en hun inwoners. In onderstaande tabel zijn de wetsvoorstellen en de stand van zaken opgenomen. Daarbij is ook de inzet van het nieuwe kabinet-Jetten opgenomen, zoals vermeld in het coalitieakkoord.

Wetsvoorstel	Tweede Kamer	Eerste Kamer	Coalitieakkoord
--------------	--------------	--------------	-----------------

Wet invoering tweestatusstelsel	3 juli 2025 aangenomen	Technische briefing plaatsgevonden. In afwachting behandeling	Uitvoeren
Asielnoodmaatregelenwet	3 juli 2025 aangenomen	Technische briefing plaatsgevonden. In afwachting behandeling	Uitvoeren
Novelle aanpassing strafbaarstelling illegaal verblijf	18 december 2025 aangenomen	Technische briefing plaatsgevonden. In afwachting behandeling	Uitvoeren
Wetsvoorstel voorrang voor stathouders huisvesting	Aangeboden aan Tweede Kamer 3 oktober 2025, nog niet behandeld		Blijft voorlopig aan gemeenten zelf
Voornemen intrekking spreidingswet	Contourennota april 2025 , nog geen wetsvoorstel		Spreidingswet wordt voorlopig in stand gehouden
Voornemen afschaffen huisvestingstaakstelling	Contourennota april 2025 , nog geen wetsvoorstel		Taakstelling wordt voorlopig in stand gehouden

Vanaf **12 juni 2026** gaan nieuwe asielregels gelden in de Europese Unie (EU). Zo moeten er strengere controles aan de buitengrenzen komen, snellere asielprocedures en beperkingen voor asielzoekers om door te reizen naar andere EU-landen om daar asiel aan te vragen. De nieuwe regels zijn het gevolg van het Europese Asiel- en Migratiepact. Het kabinet-Jetten heeft aangegeven Het EU-migratiepact te steunen. Het is nog onduidelijk wat de impact van deze maatregelen voor onze gemeente zullen zijn.

Wat betreft de opvang van Oekraïense Ontheemden werkt het demissionair kabinet aan [lang termijn beleid](#) voor de periode, wanneer de huidige verblijfsstatus op grond van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming op 5 maart 2027 verloopt. Het kabinet zet daarbij in op vrijwillige terugkeer, waarbij ontheemden een transitiedocument ontvangen voor 3 jaar. Met dit document krijgen ontheemden dezelfde rechten en plichten als Nederlanders, en daarmee ook de gemeentelijke voorzieningen op grond van onder meer de Participatiewet, inkomensregelingen, Jeugdwet en WMO. Het Rijk zoekt samenwerking met gemeenten wat betreft huisvesting van deze groep.

Huidige keuzes en uitvoering

- Opvang van Asielzoekers: We voldoen aan de spreidingswet, en werken samen met COA aan opvanglocaties die in verbinding staan met de wijk en waar asielzoekers en stathouders mogelijkheden hebben om zo snel mogelijk mee te doen (werk, taal, inburgering). De afgelopen jaren hebben we meermaals zelf (nood)opvang verzorgd, zoals [TGO Winkelsteeg Nijmegen](#).
- Opvang van Oekraïense Ontheemden: We houden vast aan het huidige aantal opvangplekken voor Oekraïense ontheemden – dat onder de indicatieve opgave

ligt - en zetten in op ondersteuning van Ontheemden bij het integreren in de Nederlandse en Nijmeegse samenleving. Dat doen we mede op basis van [onderzoek onder Oekraïense Ontheemden in Rijk van Nijmegen](#).

- **Huisvesting van Statushouders:** We werken samen met woningcorporaties in de Werkgroep Bijzonder Bemiddeling voor het huisvesten van statushouders en andere bijzondere doelgroepen in sociale huurwoningen. Daarnaast zetten we in op creatieve oplossingen, zoals flexwoningen, doorstroomlocaties en woningdelen. Eind 2025 hebben we de raad geïnformeerd over [de stand van zaken op huisvesting van statushouders](#).
- **Inburgering & Integratie:** We bevorderen de combinatie van inburgering en werk en ontwikkelen een meer passend inburgeringsaanbod voor jongeren. Daarnaast stimuleren en faciliteren we participatie en (sociale) integratie en zorgen dat vluchtelingen toegang hebben tot basisvoorzieningen in onze gemeente, zoals onderwijs, passende zorg en ondersteuning. Op basis van een [tussenevaluatie van de uitvoering van inburgering in Nijmegen](#) verbeteren we ons inburgerings- en integratieaanbod.
- **Mensen zonder documenten:** We bieden – ook zonder Rijksfinanciering - sobere opvang aan mensen zonder documenten met regionale binding en werken samen met hen aan duurzaam toekomstperspectief, gericht op terugkeer naar het land van herkomst, migratie naar een ander land, of legalisering van het verblijf.

De komende vier jaar...

We verwachten dat met name de volgende onderwerpen op de agenda gaan komen:

- Impact van het Europese Asiel- en Migratiepact en mogelijke landelijke wijzigingen van asielwetgeving: spreidingswet, huisvestingstaakstelling, voorrangsregeling, illegaliteitstelling mensen zonder documenten.
- Transitie naar langetermijnbeleid voor Oekraïense ontheemden.
- Ontwikkeling van tijdelijke naar meer duurzame en doelgroep-flexibele opvang en huisvestingslocaties.
- Positie van arbeidsmigranten: huisvesting, uitbuiting en groeiende dakloosheid.

Werk en inkomen

Inleidend

Het programma Werk en Inkomen gaat over (financiële) bestaanszekerheid. Dit is niet alleen een kwestie van geld, maar ook van participatie, gezondheid en gelijke kansen. In de doelenboom zijn twee ambities opgenomen:

- Nijmegenaren kunnen meedoen.
- Nijmegenaren kunnen rondkomen.

Hierbij gaan we uit van vertrouwen en hebben we oog voor persoonlijke omstandigheden.

Grofweg zijn er twee grote thema's te onderscheiden binnen het programma Werk en Inkomen. Deze thema's hangen sterk samen en zijn niet los van elkaar te zien:

1. Inkomen

- *We zijn verantwoordelijk voor de verstrekking van algemene bijstand.*

Als gemeente verstrekken we de bijstandsuitkering op grond van de Participatiewet (officieel: Participatiewetuitkering). Inwoners die niet voldoende inkomen hebben om te kunnen voorzien in hun levensonderhoud, hebben hier mogelijk recht op. We verstrekken in Nijmegen ongeveer 6.800 bijstandsuitkeringen. Ter indicatie: een alleenstaande met een bijstandsuitkering ontvangt per 1 januari 2026 € 1.401,50 per maand; gehuwden (21 jaar tot pensioengerechtigde leeftijd) ontvangen € 2.002,13 per maand.¹ Het Rijk ziet de bijstandsuitkering als een vangnet van waaruit je kunt werken aan maatschappelijke participatie of een terugkeer naar werk. Dit blijkt echter niet voor iedereen haalbaar. Vanuit het Rijk loopt het programma Participatiewet in Balans, om de Participatiewet terug in balans te brengen (bestaanszekerheid, re-integratie en handhaving).

- *We bieden aanvullende inkomensondersteuning aan inwoners met een laag inkomen.*
Naast de bijstandsuitkering bieden we vanuit de Participatiewet bijzondere bijstand en de individuele inkomens toeslag. Daarnaast hebben we bovenwettelijke inkomensregelingen voor inwoners met een laag inkomen, zoals de meedoenregeling, de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering (CAZ) en het busvoordeelabonnement. De afgelopen jaren is het systeem aan inkomensondersteuning zowel lokaal als landelijk heel complex geworden. We willen dat hulp snel en makkelijk bereikbaar is voor inwoners. Daarom werken we de komende jaren toe naar een vereenvoudiging op stelselniveau, in de vorm van een Nijmeegs maatschappelijk meedoenbudget.

- *We zetten in op het voorkomen van schulden en helpen inwoners met problematische schulden met een duurzame oplossing.*

We zijn vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) verantwoordelijk voor schuldhulpverlening aan inwoners en ondernemers. Daarin werken we aan de hele keten van schuldhulpverlening. Deze start bij het voorkomen van schulden (bijvoorbeeld via financiële educatie en vroegsignalering) en eindigt bij de nazorg van inwoners die schuldhulpverlening hebben ontvangen. Om dit voor elkaar te krijgen hebben we een wijkgerichte en laagdrempelige toegang met de Financieel Experts in de Wijk (FEW). Met de

---

¹ Bedragen zijn exclusief vakantietoeslag.

keten die we hier omheen hebben staan, kunnen we voor elke inwoner met geldzorgen een passende oplossing bieden.

2. Werk

- *We bieden perspectief op maatschappelijke participatie en/of duurzaam, betaald werk.*

Vanuit de Participatiewet zijn we daarnaast verantwoordelijk voor de re-integratie naar werk van inwoners met een bijstandsuitkering. Deze re-integratietaken heeft gemeente Nijmegen gemandateerd aan de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Rijk van Nijmegen. WerkBedrijf Rijk van Nijmegen, een van de modules in de MGR (naast de ICT-module iRvN), voert de taken uit en zet daarvoor instrumenten in als scholing, jobcoaching en loonkostensubsidie. WerkBedrijf focust op drie prioritaire doelgroepen:

1. Jongeren tot 27 jaar;
2. Statushouders en inburgeraars;
3. Kandidaten met een arbeidsbeperking (beschut werk).

We zien de afgelopen jaren een grotere groep kwetsbare bijstandsgerechtigden voor wie uitstroom naar werk (nog) niet mogelijk is. Een bijstandsgerechtigde wordt als kwetsbaar beschouwd wanneer iemand belemmeringen heeft die ervoor zorgen dat deelname aan werk of participatie moeilijk is. Dat kan gaan om persoonlijke, sociale en gezondheidsfactoren. Het WerkBedrijf ziet dat de bijstandsgerechtigden die zij begeleiden steeds moeilijker bemiddelbaar zijn naar werk. We gaan met hen in gesprek, houden contact en bespreken samen welke ondersteuningsbehoeften er nodig zijn en hoe we perspectief op maatschappelijke participatie kunnen bieden.

- *We stimuleren en versterken de samenwerking in de arbeidsmarktregio.*

Daarnaast hebben we als gemeente de taak om samenwerking in de arbeidsmarktregio te stimuleren en te versterken. Doel is om een sterke en integrale arbeidsmarktdienstverlening te realiseren, waarbij ondernemers, overheid, onderwijs, publieke en private partijen met elkaar samenwerken om kwetsbare werkzoekenden te ondersteunen. We nemen deel aan het Regionaal Beraad Rijk van Nijmegen, zijn actief betrokken bij het Human Capital Akkoord en dragen mede zorg voor het regionale programma 'Jongeren naar school of werk'.

Relevante besluitgeschiedenis

- [Visie Financiële bestaanszekerheid](#) (17 december 2025).

De visie bevat de kaders en speerpunten waarop we de komende jaren (extra) willen inzetten om ervoor te zorgen dat alle Nijmegenaren over voldoende en stabiel inkomen beschikken om volwaardig mee te kunnen doen in de samenleving. Dit in samenhang en samenwerking met andere levensgebieden en beleidsdomeinen. We zetten de komende vier jaar in op een toegankelijke dienstverlening met extra aandacht voor maatwerk en het bieden van perspectief. Tegelijkertijd werken we toe naar een vereenvoudiging op stelselniveau. De stip op de horizon is het invoeren van een Nijmeegse variant op het Maatschappelijk Meedoen Budget van de gemeente Wageningen. Bij het aannemen van de visie Financiële bestaanszekerheid heeft de gemeenteraad ook het initiatiefvoorstel 'Een Nijmeegs maatschappelijk meedoen budget' ([link](#)) aangenomen, waarmee de ambitie uit de visie extra is onderstreept en de gemeenteraad een eerste richting geeft voor de uitwerking van een Nijmeegse variant.

- [Beleidskader Arbeidsmarkt en re-integratie 2024-2027 regio Rijk van Nijmegen 'Klaar voor nieuwe kansen!'](#) (31 januari 2024)

Hierin staat beschreven hoe we inwoners als regio perspectief bieden op maatschappelijke participatie en/of betaald werk, en hoe we als arbeidsmarktregio intensief samenwerken.
- [Beleidskader Schuldhulpverlening 2023-2026](#) (7 juni 2023)

Hierin staat beschreven hoe we inwoners laagdrempelige en effectieve ondersteuning bij (dreigende) financiële problemen bieden. Samen met onze partners willen we inwoners met geldzorgen vroeger, sneller en beter helpen.
- [Nalevingsbeleidsplan 2021-2024](#) (3 maart 2021)

Hierin staat beschreven hoe we naleving op het gebied van werk en inkomen vormgeven om ervoor te zorgen dat de regels van de Participatiewet worden nageleefd. De nadruk ligt op het stimuleren van naleving en voorkomen van onrechtmatige verstrekking van uitkeringen.
- [Raadsbesluiten rondom Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen](#)

Elk jaar presenteert de MGR haar plannen in de kaderbrief. De raad kan hierop reageren met zienswijzen. In april wordt jaarlijks de begroting voorgelegd. Hieronder de twee meest recente reacties van de raad.

  - o [Zienswijze op kaderbrief MGR 2027-2030](#)
  - o Zienswijze op ontwerpjaarrekening 2024 en ontwerpbegroting MGR 2026-2029 aangenomen op woensdag 21 mei 2025, [link](#)
- [Verordening individuele inkomensvoet 2026](#) (ter besluitvorming aan de raad op 11 maart 2026)

De verordening beschrijft de keuzes die de gemeenteraad heeft gemaakt over de invulling van de gemeentelijke beleidsvrijheid binnen de Individuele inkomensvoet. Daarnaast geeft deze de kaders voor de ambtshalve verstrekking van deze regeling.
- [Raadsvoorstel maatwerkbanen \(geamendeerd\)](#) (19 februari 2025)

We hebben in Nijmegen geprobeerd maatwerkbanen te introduceren. Ondanks de inzet is de regeling geen succes gebleken. Hierover heeft uw raad in november gesproken op basis van de raadsinformatiebrief '[Verkenning maatwerkbanen in andere steden](#)'. Er is geen meerderheid in de raad om de maatwerkbanen voort te zetten. Een deel van het budget voor de maatwerkbanen is bij de begroting 2026-2029 ingezet voor andere doeleinden.
- [Raadsvoorstel Verklaring aanvraag vangnetuitkering Participatiewet](#) (18 juni 2025, [link](#))

Het budget dat we vanuit het Rijk krijgen voor de bijstandsuitkering (BUIG-middelen), is niet toereikend voor het aantal bijstandsuitkeringen dat we verstrekken. Over 2025 was er sprake van een tekort van zo'n € 12 miljoen. Via de vangnetuitkering kunnen we een deel daarvan gecompenseerd krijgen. We hebben deze vangnetuitkering in 2024 aangevraagd en ontvangen. Ook voor 2025 wordt de vangnetuitkering aangevraagd.

Huidige keuzes en uitvoering

Besluiten en brieven van het college die belangrijk zijn om te kennen

- Evaluatie beleidsplan schuldhulpverlening 2023-2026 (collegebesluit maart 2026)
- [Raadsinformatiebrief](#) 'Actualisatie beleidsregels domeinen inkomensondersteuning en inkomen' (9 december 2025,)

- Jaarbrief Werk en Inkomen [2022](#), [2023](#) en [2024](#)
- Jaarbrief Schuldhulpverlening [2023](#) en [2024](#)

Uitvoering visie financiële bestaanszekerheid

Afgelopen december is de visie vastgesteld. Het college werkt op dit moment aan een uitvoeringsplan. In dit plan staat vertrouwen als basis centraal. Daarnaast werken we vanuit deze visie naar een Nijmeegs maatschappelijk meedoenbudget. In de geest van deze visie zijn we al gestart met vereenvoudigen en aanpassen van het systeem van inkomensregelingen. De motie '[Vergoed dierenkosten voor mensen in financiële nood](#)' (aangenomen op 29 juni 2024) wordt hierin meegenomen.

Ontwikkelingen BUIG-middelen

- [Raadsinformatiebrief](#) 'Ontwikkelingen BUIG' (26 maart 2024).

Hierin geven we informatie over het definitieve BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten) budget 2023 en het voorlopige BUIG budget 2024. De beschreven systematiek is ook nu nog relevant vanwege de aanvraag voor een vangnetuitkering, zoals deze voor 2024 is gedaan en voor 2025 wordt gedaan.

Blokverwarming

De afgelopen jaren heeft de raad het college opgeroepen te helpen met de hoge naheffingen voor energiekosten in sociale huurwoningen met blokverwarming. Aanleiding hiervoor waren [schriftelijke vragen](#) (gesteld op 29 april 2024) van de SP-fractie. In 2024 heeft het college een [subsidieregeling](#) voor deze huurders opgesteld (vastgesteld op 2 juli 2024). Na een [nieuw amendement](#) van de raad (vastgesteld op 17 december 2025, bij de behandeling van de 2de voortgangsmonitor) werken we voor 2025 aan een nieuwe eenmalige regeling en zijn we bezig met het uitvoeren van de motie '[Ga blokken op blokverwarming](#)' (aangenomen op 12 november 2025).

Oekraïense ontheemden

Tijdens de begrotingsbehandeling in november 2025 heeft de raad het college opgeroepen de Oekraïense ontheemden toegang te geven tot de meedoenregeling en het busvoordeelabonnement (motie '[Zoals de waard is, vertrouwt hij zijn gasten](#)'). Hier geeft het college uitvoering aan (zie de brief '[Raadsbrief](#) uitvoering amendementen "Wie goed doet, wie goed ontmoet" en "Een kaartje richting kansengelijkheid")

Bouwdepot

De raad heeft het college op 10 september 2025 opgeroepen om de mogelijkheden voor een Nijmeegs [Bouwdepot te onderzoeken](#). De raad ontvangt deze uiterlijk in Q2 2026.

Context en beïnvloedbaarheid

De uitvoering van deze taken is wettelijk voorgeschreven, maar de gemeente beschikt op verschillende onderdelen over beleidsvrijheid. Deze beleidsvrijheid volgt uit zogenoemde *kan-bepalingen* in de wet (zoals 'het college kan...'), bijvoorbeeld bij de verstrekking van bijzondere bijstand. Gemaakte beleidskeuzes zijn vastgelegd in verordeningen en

beleidsregels. Uitwerking per wetgeving is te omvangrijk voor dit document, Mochten hier vragen over zijn beantwoorden we die graag.

- [Participatiewet](#).
- [Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers](#) (IOAW).
- [Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen](#) (IOAZ).
- [Besluit bijstandsverlening zelfstandigen](#) (Bbz).
- [Wet sociale werkvoorziening](#) (Wsw).
- [Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen](#) (SUWI)
- [Wet gemeentelijke schuldhulpverlening](#) (Wgs).

De context en beïnvloedbaarheid van programma Werk en Inkomen is nader uitgewerkt in [Stadsbegroting 2026-2029 – Doelen nader geduid](#).

De komende vier jaar...

Inkomen

- Beleidsplan schuldhulpverlening 2027-2030 (als onderdeel van de visie Financiële bestaanszekerheid, m.i.v. 2027). Het beleidsplan kent een wettelijke grondslag en bepaalt de strategische richting voor de schuldhulpverlening in Nijmegen voor de komende vier jaar.
  - o Het beleidsplan kan een onderdeel worden van de Visie financiële bestaanszekerheid;
  - o Het beleidsplan kan naast de Visie financiële bestaanszekerheid bestaan met een duidelijke zelfde visie, uitgangspunten en principes.
- Mogelijk is er aanvullende raadsbesluitvorming nodig voor de uitvoering van de visie Financiële bestaanszekerheid. Hierbij valt te denken aan keuzes en inrichting van het maatschappelijk meedoenbudget, maar ook de financiering ervan (welke bestaande budgetten kunnen ervoor ingezet worden en hoeveel aanvullende financiering is er nodig?). Hierbij spelen ook de landelijke ontwikkelingen rondom het vereenvoudigen van het armoedebeleid een rol.

Werk

- Standaardbesluitvorming Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (WerkBedrijf): de gemeenteraad kan een zienswijze geven op de kaderbrief bij de MGR-begroting, de ontwerp-begroting en de ontwerpjaarrekening.
- Regionaal beleidskader arbeidsmarkt en re-integratie Participatiewet 2028-2031 (en daarop vooruitlopend een startnotitie). Belangrijk daarbij is oog voor de situatie op de arbeidsmarkt en voor de verzwaring van de doelgroep van inwoners met een bijstandsuitkering. De startnotitie wordt in september 2026 aan alle gemeenteraden in de regio Rijk van Nijmegen voorgelegd.

Wonen en Stedelijke ontwikkeling

Nijmegen is aantrekkelijk. Steeds meer mensen willen in onze stad wonen, werken en verblijven. Groei is voor Nijmegen nooit een doel op zich, het is een middel om een betere toekomst te bouwen. Maar groei komt ook met uitdagingen. Als we samen slimme keuzes maken, met respect voor natuur, voor later en voor elders, werken we aan een eerlijke en toekomstbestendige stad.

De Omgevingsvisie 2025–2050 geeft die richting: Nijmegen wil een nabije én rechtvaardige stad zijn. Nabijheid kent daarin twee gezichten. Ruimtelijke nabijheid betekent dat voorzieningen voor het dagelijks leven op loop- of fietsafstand bereikbaar zijn en dat functiemenging wordt nagestreefd. Sociale nabijheid staat voor de mogelijkheid om deel te nemen aan de samenleving, elkaar te ontmoeten en gemeenschappen te bouwen. Iedereen moet zich thuis kunnen voelen in Nijmegen, met kansen op huisvesting, werk en opleiding, en een openbare ruimte die uitnodigt tot ontmoeting en initiatief. Goede voorzieningen voor fiets en openbaar vervoer helpen mensen om werk, opleiding, zorgtaken en vrijwilligerswerk beter te combineren.

Een groeiende stad ontstaat niet zonder dilemma's. Meer woningen, meer voorzieningen, voldoende groen én een vitale infrastructuur (boven en onder de grond) vragen allemaal om ruimte. Ruimte die schaars is binnen de grenzen van onze gemeente. Wanneer de nadruk door woningnood te veel op kwantiteit komt te liggen, heeft dat gevolgen voor de kwaliteit van de leefomgeving. In elke wijk is groei mogelijk, met als speerpunt het behouden van de identiteit van buurten, wijken, stadsdelen en de stad als geheel. Tegelijkertijd zijn er keuzes gemaakt om per stadskarakter te kijken naar passende stedelijkheid, aansluitend bij de context, en om werk-, groen- en buitengebied te beschermen. De opgave is om vervlakking van de kenmerkende ontspannen woonmilieus van Nijmegen te voorkomen en de groei van de stad in te zetten om het kenmerkende van Nijmegen te versterken. Gezocht moet worden naar de juiste balans tussen leefbaarheid en een levendige, toekomstbestendige stad.

Het programma Wonen en Stedelijke Ontwikkeling richt zich op twee ambities:

- 1) We zijn een aantrekkelijke stad om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen;
- 2) We zijn een stad met gemengde wijken en een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners

Aan de eerste ambitie wordt vanuit de Omgevingsvisie gewerkt aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van de stad door nieuwe ontwikkelingen te ondersteunen, te initiëren en te realiseren en via omgevingsplannen te werken aan een evenwichtig toedeling van functies.

De tweede ambitie gaat over realisatie van de woonopgave uit de omgevingsvisie, het woon(zorg)beleid door nieuwbouw en beter benutten van de bestaande bouw en inzet van volkshuisvestelijke instrumenten. Doelen zijn voldoende aanbod van (betaalbare) woningen, gemengde wijken en een rechtvaardige verdeling van sociale huurwoningen.

We richten ons binnen het programma ook op Wonen en Zorg, waarbij we werken aan het realiseren van voldoende, betaalbare en passende woonruimte voor aandachtsgroepen, waaronder senioren, mensen met een beperking, en kwetsbare doelgroepen. De Nijmeegse Woonzorgvisie vormt hierbij het strategisch kader.

Relevante besluitgeschiedenis

In 2025 is de [omgevingswet](#) ingevoerd. De Omgevingswet is de grootste wetswijziging sinds de invoering van de grondwet. Dit vraagt veel van ambtenaren, management en bestuurders. Daarom zijn er voor 3 jaar lang extra middelen in de begroting om aan de belangrijkste wettelijke verplichting te voldoen: Eén Omgevingsplan vóór 2032. Daarom zijn de afgelopen jaren de volgende besluiten genomen:

- [Omgevingsplan](#) wijziging 2025-01
- [Omgevingsplan](#) ontwerp wijziging 2025-02

Daarnaast zijn we in het kader van de omgevingswet gestart met het opstellen en vaststellen van omgevingsprogramma's, zoals die voor luchtkwaliteit, het stationsdistrict en het programma water en riolering. In de [Omgevingsvisie](#) wordt de visie op de groei van de stad, inclusief de woonopgave, voor de lange termijn gegeven. De omgevingsprogramma's zijn uitwerkingen hiervan.

De afgelopen periode zijn woonbeleid ([Nijmeegse Woonagenda](#)) en woonzorgbeleid ([Nijmeegse Woonzorgvisie](#)) vastgesteld door de gemeenteraad. Daarnaast is de [Woondeal 2.0](#) vastgesteld in de raad en door het college [geactualiseerd](#) met Rijk, provincie en regio en is een [regionaal afsprakenkader](#) voor huisvesting van aandachtsgroepen vastgelegd.

Op 10 september 2025 is in de besluitronde van de gemeenteraad de "[Kadernota gemeentelijk maatschappelijk vastgoed 2025 e.v.](#)" (hierna Kadernota vastgoed) vastgesteld. De kadernota schetst de kaders voor de wijze waarop we met het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed omgaan en vormt hierdoor de basis voor vastgoedvraagstukken. Willen we afwijken van de kaders en uitgangspunten zoals in deze kadernota geformuleerd, dan moet de gemeenteraad daar toestemming voor verlenen.

In Q1 van 2026 wordt de raad geïnformeerd over de door het college vastgestelde Nota kapitaalgoederen Vastgoed. Deze nota volgt uit de vereisten in de financiële verordening met betrekking tot de instandhouding van de kapitaalgoederen. We geven daarmee, in navolging op de kadernota gemeentelijk maatschappelijk vastgoed, inzicht in de totale vastgoedportefeuille, een financiële analyse van de gemeentelijke objecten en de wijze waarop we aansluiting vinden bij planning en control cyclus. Verduurzaming van de gemeentelijk maatschappelijke vastgoedportefeuille is altijd actueel. Het doel is om in 2035 energieneutraal gemeentelijk vastgoed te hebben. We houden daarbij vast aan vastgesteld beleid in de kadernota gemeentelijk maatschappelijk vastgoed.

Welke documenten moet je als raadslid kennen?

- Tussentijdse rapportages grote gebiedsontwikkelingen
- MPG 2025: In mei 2026 wordt het MPG 2026 ter vaststelling aan de raad voorgelegd.
- Omgevingsvisie

- Regionale ruimtelijke ontwikkeling:
  - o [Verstedelijkingsstrategie](#) Arnhem, Nijmegen en Foodvalley (2022)
  - o [Regioarrangement](#) Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (2023)
  - o Concept [ontwikkelperspectief](#) NOVEX Arnhem Nijmegen Foodvalley

Huidige keuzes en uitvoering

Kaderstellende keuzes zijn:

- Groeien binnen de grenzen van de stad in afstemming met de regio (omgevingsvisie);
- Voorzien in de woonbehoefte en haalbare plannen door twee derde betaalbaar en 30% sociale huur als uitgangspunt (omgevingsvisie en woonagenda).
- Stimuleren van beter benutten bestaande bouw door informatievoorziening en vereenvoudiging van regels (woonagenda).
- Regie bij grootschalige gebiedsontwikkelingen door waar passend actief grondbeleid (nota grondbeleid).
- Ondersteuning voor groepen die dit nodig hebben (huurders, koopstarters, studenten, ouderen en aandachtsgroepen) (woonagenda, woonzorgvisie).

Met de woningcorporaties en huurdersorganisaties zijn nieuwe [meerjarige prestatieafspraken](#) tot en met 2030 overeengekomen.

Toevoegen naar behoefte

Nijmegen zet in op toevoeging van 17.000 - 22.000 woningen van 2024 tot 2040. In de periode 2024 tot en met 2030 gaat het om minimaal 10.000 en als streven 12.000 woningen, waarvan twee derde betaalbaar en minimaal 30% sociale huur. Met als doel voorzien in de behoefte en realisatie van gemengde, toekomstbestendige wijken. Minimaal 30% van de nieuwbouwwoningen dient geschikt te zijn voor senioren en wonen en zorg (levensloopgeschikt, geclusterd, zorggeschikt en rolstoelgeschikt).

De raad ontvangt jaarlijks een [woonmonitor](#). Nijmegen komt de afspraken uit de woondeal en doelstellingen uit woonbeleid na. Van 2022 tot en met 2025 (voorlopige CBS cijfer) zijn ruim 5.500 woningen toegevoegd, bijna 1.400 per jaar. In 2024 en 2025 gaat het om zo'n 2.500 woningen. In 2024 is 69% betaalbaar gebouwd en 46% sociale huur. Dat betekent dat er van 2026 tot en met 2030 nog minimaal 7.500 woningen gerealiseerd dienen te worden (1.500 per jaar). De plancapaciteit hiervoor is op orde. Realisatie is afhankelijk van marktontwikkelingen, vergunningverlening en onzekerheden bij randvoorwaarden (bv. netcongestie of investeringsmogelijkheden woningcorporaties).

Het [woonfonds](#) is in 2025 ingezet voor ondersteuning van 2.000 betaalbare woningen in de komende jaren. Daarnaast is in 2025 90 miljoen gereserveerd door het Rijk voor investeringen in woningbouw, gebiedsontwikkeling en infrastructuur in Nijmegen. Voldoende capaciteit voor invulling van wettelijke taken, uitvoering en handhaving is een aandachtspunt.

Een nieuw woonbehoefteonderzoek wordt in februari afgerond en om in te spelen op groei loopt een intensiveringsstudie, waarin zowel naar nieuwbouw als optop- en transformatiemogelijkheden wordt gekeken.

Beter benutten bestaande bouw

Als uitwerking van het woonbeleid is de evaluatie van het kamerverhuurbeleid in de raad behandeld en worden wijzigingen in het omgevingsplan en in de huisvestingsverordening voorbereid. Ook is een notitie over woningsplitsing en woondelen door het college vastgesteld en loopt een campagne gevoerd voor het beter benutten van de bestaande bouw en zijn er afspraken met woningcorporaties over woondelen. Met Talis loopt een pilot voor jongeren in een kwetsbare situatie.

Inzet instrumenten

Verschillende instrumenten worden ter ondersteuning ingezet. Het woonfonds is al benoemd. Daarnaast worden er veel startersleningen verstrekt, kan gebruik worden gemaakt van de toekomstbestendig wonen lening en ondersteunt de gemeente de inzet van verhuiscoaches. Voor ondersteuning van huurders zijn er de huurteams en is er het meldpunt huurders op basis van de wet goed verhuurderschap.

Placemaking

In 2025 heeft de raad gevraagd om extra aandacht voor placemaking. Op dit moment werken we in diverse ontwikkelgebieden al met placebranding (zoeken naar het DNA van het gebied, vast te leggen in een brand met een huisstijl) en placemaking. Zowel in Winkelsteeg als in het Stationsdistrict bestaan placemakingsstrategieën en worden activiteiten georganiseerd, bv een bierfestival en een hardlooppwedstrijd in Winkelsteeg en het beschikbaar stellen van leegstaande panden voor culturele invulling. In het Stationsdistrict wordt geëxperimenteerd met een plintfunctie in een complex van Talis aan de Van Schaeck Mathonsingel, kleinschalige activiteiten in het gebied en het aansluiten bij bestaande evenementen. In de Binnenstad bestaat al langer het project Hartje, dat inmiddels steeds beter is aangehaakt op de diverse projecten in de Binnenstad.

Context en beïnvloedbaarheid

Onder de Omgevingswet is iedere gemeente verplicht te werken met één omgevingsvisie. In Nijmegen zijn naast de omgevingsvisie echter nog diverse gebiedsvisies van kracht. Dit leidt ertoe dat feitelijk twee beleidsstelsels naast elkaar worden onderhouden. Het is aan de raad om hier richtinggevend in te zijn en erop toe te zien dat wordt toegewerkt naar één integrale omgevingsvisie, met voldoende concrete kaders om programma's en regels op te baseren.

De raad stuurt momenteel via de Omgevingsvisie, de Nijmeegse Woonagenda, de Woonzorgvisie, het omgevingsplan, de huisvestingsverordening (o.a. woonruimteverdeling en opkoopbescherming) en verordeningen voor de starterslening en de toekomstbestendig wonen lening. Of via separate raadsvoorstellen voor bijvoorbeeld het woonfonds. In de begroting reserveert de raad de middelen voor uitvoering.

Het college voert deze kaders uit via prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersorganisaties, regelingen of subsidies, beleidsregels en informatievoorziening of campagnes. En voor de realisatie van woningen via projectontwikkelingen.

Met Rijk, provincie(s) en regio('s) wordt samengewerkt in het [NOVEX gebied Arnhem-Nijmegen-Foodvalley](#). In de Groene Metropoolregio werken we met Rijk en provincie via de

Woondeal samen. Voor de grootschalige woningbouwgebieden Stationsgebied en Kanaalzone is er een directe lijn met de ministeries.

Als het Rijk besluit over de Wet versterking regie volkshuisvesting verandert de wijze van sturing en regie. Via de Omgevingsvisie blijft de raad op hoofdlijnen sturen. De opstelling van de een volkshuisvestingsprogramma komt in plaats van een woon- en woonzorgvisie en de wet geeft het college de bevoegdheid voor opstelling hiervan.

Sturing gaat over realisatie van voldoende (betaalbare) woonruimte voor diverse doelgroepen en over het verlenen van ondersteuning waar nodig. Bijvoorbeeld voor de doorstroming van ouderen of voor financiering van een eerste koopwoning. Fundamentele keuzes gaan over invulling van de woonbehoefte van verschillende groepen binnen de grenzen van de stad, hoeveel ruimte er aan de markt wordt gelaten en of een gemeente aanvullende regels moet hebben bij het beter benutten van bestaande bouw.

Een nadere invulling van de afspraken in het kader van de woon-zorgvisie zal volgen uit de Wet Versterking regie volkshuisvesting die landelijk ter besluitvorming. Vanuit wonen en zorg is het hierin het doel om te zorgen voor een eerlijke verdeling van woningen, waarbij urgent woningzoekenden een betere kans krijgen op een passende woning. Daarnaast speelt de huisvestingsvraag van verschillende doelgroepen een belangrijk element in ander beleidskaders. Relevantie beleidskaders voor huisvesting van senioren en aandachtsgroepen zijn onder andere het [Uitvoeringsagenda Senioren 2025 – 2027](#), het [Beleidskader asiel en integratie 2025 – 2028](#) en het [regionale actieplan en uitvoeringsplan dak- en thuisloosheid Gelderland Zuid](#).

Omgevingskwaliteit

Sinds de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024 valt het huidige welstandsbeleid onder het overgangsrecht. De gemeente heeft nog tot 2032 de tijd om dit beleid te actualiseren. Om echter toekomstgericht aan de stad door te bouwen, zijn consequent en samenhangend beleid en instrumentarium nu al belangrijk. Daarom wil de gemeente Nijmegen het huidige beleid opschonen, verhelderen en beter toepasbaar maken.

Daarom werkt Nijmegen aan een nieuwe Nota Omgevingskwaliteit als opvolger van de huidige Kader- en Uitwerkingsnota Beeldkwaliteit. De Nota Omgevingskwaliteit biedt het kader om bouwplannen voor de stad te toetsen en te begeleiden, zodat zij in uitstraling en ruimtelijke kwaliteit bijdragen aan de stad die Nijmegen wil zijn. De Nota Omgevingskwaliteit heeft als doel te waarborgen dat bouwplannen van voldoende, duurzame kwaliteit zijn en passen in hun omgeving. De nota is een middel om de karakteristiek en de samenhang van de gebouwde omgeving in stand te houden en te versterken.

BRIKS-taken

Sinds 1 januari 2025 voeren we bij onze gemeente de zogenoemde BRIKS-taken weer zelf uit. Dit zijn taken op het gebied van bouw, reclame, inritten, kap, sloop, gebruik, brandveiligheid, aanleg, huisvesting en leegstand (afgekort: *BRIKS-taken*) die niet verplicht bij een omgevingsdienst hoeven te worden belegd. De taken lagen voorheen bij de omgevingsdienst Rijk van Nijmegen (ODRN). We brachten deze taken weer in één

organisatie onder om de taakuitvoering en dienstverlening daaromheen te verbeteren. De uitvoering bestaat uit twee teams, met zo'n 60 medewerkers. Ze vormen een startende organisatie waarin nog veel (door)ontwikkeld moet worden. 2025 was dan ook een woelig en energiek jaar. De resultaten en uitdagingen leest u in het [VTH-verslag 2025](#).

In 2026 ligt de focus op het volledig op orde krijgen van de basis zodat werkdruk verlicht, doorlooptijden van procedures korter worden en we de dienstverlening rondom conceptverzoeken weer kunnen hervatten. Het behandelen van conceptverzoeken is in oktober 2025 tijdelijk stopgezet in verband met capaciteitsgebrek. De lange doorlooptijden van procedures zorgen voor vertraging en daarmee extra kosten in projecten. In 2027 en 2028 wordt gestuurd op het behalen van de ambities. Op deze doorontwikkeling wordt gestuurd via een ontwikkelprogramma waarin noodzakelijke acties zijn geformuleerd op thema's als financiën, processen, beleid, digitalisering, organisatieontwikkeling, samenwerking en dienstverlening. Het college doet jaarlijks verslag aan uw raad over de uitvoering en (door)ontwikkeling van de BRIKS-taken.

Nota Grondbeleid 2024

De gemeenteraad heeft in 2024 de [Nota Grondbeleid 2024](#) vastgesteld. Deze nota beschrijft hoe de gemeente opereert op de grondmarkt en legt de hoofdlijnen van het grondbeleid en de inzet van grondbeleidsinstrumenten vast om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Ook wordt ingegaan op de rolverdeling tussen raad en college en de financiële monitoring via het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG). Het is de bedoeling om de nota op termijn, in samenspraak met de raad, opnieuw tegen het licht te houden en waar nodig te actualiseren.

De komende vier jaar...

Voor een succesvolle uitvoering van de Omgevingswet is het van belang dat de raad voldoende stuurt blijft sturen op de kernpunten van de omgevingswet, namelijk:

- het beschermen van de fysieke leefomgeving;
- het optimaal benutten van de beschikbare ruimte;
- het verbeteren van (digitale) dienstverlening aan inwoners en bedrijven;
- het verkorten en vereenvoudigen van procedures.

De komende periode vraagt om een vlotte en beheerste doorstroom van alle bestaande beleidsregels naar één omgevingsplan, met zorgvuldige afwegingen waar dat nodig is. Wanneer regels niet tijdig worden opgenomen in het omgevingsplan, verliezen zij hun gelding, met mogelijk verstrekkende juridische en bestuurlijke gevolgen.

- Via de Omgevingsvisie stuurt de raad op de locaties waar invulling wordt gegeven aan groei. Dit kan o.a. op basis van de lopende intensiveringstudie die later dit jaar met de raad wordt gedeeld.
- De invoering van de wet versterking regie volkshuisvesting vraagt aandacht de komende periode. Het gaat dan om opstelling van een volkshuisvestingsprogramma, monitoring en meer controle en handhaving van prijsafspraken. Daarnaast worden het woonfonds, de doelgroepenverordening en het woonruimteverdeelsysteem geëvalueerd en worden voorstellen voor actualisatie gedaan. Ook zal de raad besluiten over de inzet van de middelen die Nijmegen ontvangt uit de

realisatiestimulans van het Rijk voor start bouw van betaalbare woningen. Op basis van de eerdere evaluatie kamerverhuur wordt de raad voorstellen gedaan voor kamerverhuur en splitsing (via het omgevingsplan).

- Politiek-bestuurlijke dilemma's gaan over verdeling van schaarse ruimte en samenleven in een groeiende stad (omgevingsvisie). Helpen extra regels voor voldoende kwaliteit bij verdichting? Of vraagt het een andere manier van samenleven? Aan welke doelgroepen dient wettelijk voorrang gegeven te worden bij de verdeling van sociale huurwoningen, welke doelgroepen vindt de raad prioritair en hoe stemmen we dit goed in de regio af (huisvestingsverordening)?
- De stad groeit ook steeds meer door arbeidsmigratie. Hoe sturen we hierop? Hoe zorgen we ervoor dat werkgevers ook verantwoordelijkheid (kunnen) pakken bij realisatie van huisvesting? Vanuit de regio wordt in beeld gebracht wat hierop al gebeurt en wordt een nieuwe regionaal kader voorbereid.
- De vijf grote woningcorporaties bereiden een bouwstroom voor afname van 1.250 conceptuele woningtypes in de regio voor van één of twee bouwers. Dit zorgt voor versnelling en lagere bouwkosten. Op plekken waar dit in Nijmegen landt (nog niet bekend), wordt bekeken welke kwaliteiten hiermee bereikt kunnen worden en hoe dit zich verhoudt tot de eisen die hiervoor zijn.
- Daarnaast wordt vanuit de regio een fastlane voor typegoedkeuring van woningconcepten voorbereid. Dit betekent dat bouwers een gecertificeerde typegoedkeuring van woningconcepten krijgen waarmee het bouwtechnisch deel van het bouwbesluit vooraf al is getoetst.
- Voor wonen en zorg werken we aan een nadere uitwerking uitvoeringsagenda (woonmonitor), een uitwerking van het volkshuisvestelijkprogramma (programma onder Omgevingsvisie) en stimuleren we woningbouw aandachtsgroepen (woonfonds)
- De huidige raad heeft (tot 2026) gekozen voor het toepassen van bindend advies bij aanvragen vanaf twee woningen. Het instrument bindend advies wordt in juni ter evaluatie en heroverweging aan de raad voorgelegd.
- De nota van uitgangspunten verouderd en toe aan herziening. Deze zal zo spoedig mogelijk ter besluitvorming aan de raad worden aangeboden.